DOCUMENT RESUME

ED 176 571 FL 010 642

TITLE	Albanian: Basic Ccurse. Volume IV, Lessons 37-46.
INSTITUTION	Defense Language Inst., Monterey, Calif.
PUB DATE	Jan 66
NOTE	254p.; For related documents, see FL 010 626-628, FL 010 634, and FL 010 637-638
AVAILABLE FROM	Defense Language Institute, Foreign Language Center, Nonresident Instruction Division, Presidio of Monterey, California 93940
LANGUAGE	Albanian; English
EDRS PRICE	MF01/PC11 Plus Postage.
DESCRIPTORS	Adult Education; *Albanian; *Audiolingual Methods; Classroom Materials; *Grammar; *Instructional Materials; *Language Instruction; Postsecondary Education; *Second Language Learning; Speech Communication; Translation; Uncommonly Taught Languages; Vocabulary
IDENTIFIERS	*Dialogs (Language Learning)

ABSTRACT

This fourth of ten volumes of audiclingual classroom instruction in Albanian for adult students treats Albanian grammar, syntax, and usage in a series of exercises consisting of grammar perception drills, grammar analysis, translation exercises, readings, question-and-answer exercises, and dialogues illustrating specific grammatical features. A vccabulary list is attached to each exercise. (JB)

****
* Reproductions supplied by EDRS are the best that can be made *
* from the original document. *
****

ALBANIAN

BASIC COURSE

U.S. DEPARTMENT OF HEALTH
EDUCATION & WELFARE
NATIONAL INSTITUTE OF
EDUCATION

THIS DOCUMENT HAS BEEN REPRODUCED EXACTLY AS RECEIVED FROM THE PERSON OR ORGANIZATION ORIGINATING IT. POINTS OF VIEW OR OPINIONS STATED DO NOT NECESSARILY REPRESENT OFFICIAL NATIONAL INSTITUTE OF EDUCATION POSITION OR POLICY.

PERMISSION TO REPRODUCE THIS
MATERIAL HAS BEEN GRANTED BY

DLIFLC

Robert P. Schoffman

TO THE EDUCATIONAL RESOURCES
INFORMATION CENTER (ERIC)

VOLUME IV
LESSONS 37-46

ED176571

12018643

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE

This publication is for use by the faculty, staff, and students of the Defense Language Institute as a part of the Defense Language Program. Inquiries concerning these materials, including requests for copies or authority to reproduce materials contained herein should be addressed to Director, Defense Language Institute, Washington Navy Yard (Anacostia Annex), Washington, D. C. 20390.

JAMES R. KOENIG
Colonel, USA
Director

PREFACE

The Albanian Course, consisting of 110 lessons in 12 volumes, is one of the Defense Language Institute's Basic Course Series. The material was developed at the Defense Language Institute and approved for publication by the Institute's Curriculum Development Board.

The course is designed to train native English language speakers to Level 3 proficiency in comprehension and speaking and Level 3 proficiency in reading and writing Albanian. The texts are intended for classroom use in the Defense Language Institute's intensive programs employing the audio-lingual methodology. Tapes accompany the texts.

All inquiries concerning these materials, including requests for authorization to reproduce, will be addressed to the Director, Defense Language Institute, U. S. Naval Station, Anacostia Annex, Washington, D. C. 20390.

JAMES R. KOENIG
Colonel, USA
Director

Table of Contents

	Page
THIRTY-SEVENTH LESSON	
Grammar Perception Drill	2
Dialogue Number 37	6
Main Features: Possessive adjectives in nominative	
Idiomatic Translation of Dialogue No. 37	8
Grammar Analysis: Adjectives: possessive adjectives	9
Grammar Drill	11
Translation Exercises	18
Reading Text and Questions	20
Homework	22
Vocabulary	23
THIRTY-EIGHTH LESSON	
Grammar Perception Drill	25
Dialogue Number 38	28
Main Features: Verbs: The present participle in contrast with the progressive: jam tue shkue-po shkoj, and the future. Conjugation of "me ujitë" (key: me matë). Conjugation of the passive verbs in perfect tense in contrast with the transitive verbs: jam lå-kam lå.	
Idiomatic Translation of Dialogue No. 38	30
Grammar Analysis: 2nd form of the progressive (po shkoj-conjugation). Usage of the progressive and present participle in contrast with the English language. Compound tenses of the passive verbs.	31
Grammar Drill	35
Translation Exercises	40
Reading Text and Questions	42
Homework	44
Vocabulary	45

THIRTY-NINTH LESSON

Grammar Perception Drill 48
Dialogue Number 39 52
Main Features:
Verbs: Simple past of me thânë-me dhânë-me bâ. Negation "mos."
Idiomatic Translation of Dialogue No. 39 54
Grammar Analysis: 55
Negation of mos in contrast with nuk. Simple past of verbs ending in infinitive in nasals.
Grammar Drill 57
Translation Exercises 62
Reading Text and Questions 64
Homework 66
Vocabulary 67

FORTIETH LESSON

Grammar Perception Drill 69
Dialogue Number 40 72
Main Features:
Verbs: Imperative with direct object. Present future and simple past-me matë.
Nouns: Verbal nouns. Quasi compounds (continuation).
Idiomatic Translation of Dialogue No. 40 74
Grammar Analysis: 76
Imperative with direct object. Verbal nouns erding in -im.
Grammar Drill 79
Translation Exercises 86
Reading Text and Questions 88
Homework 91
Vocabulary 92

FORTY-FIRST LESSON

Grammar Perception Drill 96
Dialogue Number 41 100
Main Features:
Comparative and Superlative
Idiomatic Translation of Dialogue No. 41 102
Grammar Analysis: 104
Comparative with adjectives. Superlative. Comparative with adverbs.
Grammar Drill 107
Translation Exercises 114
Reading Text and Questions 116
Homework 118
Vocabulary 119

FORTY-SECOND LESSON

Grammar Perception Drill 123
Dialogue Number 42 126
Main Features:
Verbs: Present and simple past: me hjekë, me nxjerrë, me rrjedhë, me sjellë. Present and simple past of unique key : me ndie. Present of unique key: me djegë. Preposition deri and derisa.
Idiomatic Translation of Dialogue No. 42 128
Grammar Analysis:
Verbs ending in the infinitive in -jelë, -jellë, -edhë, -jerrë (conjugation of simple past). Verbs ending in the infinitive in -jekë and -jegë (conguation of present and simple past). Verbs ending in the infinitive in -ie (conguation of the simple past). Prepositions deri and derisa.
Grammar Drill 133
Translation Exercises 139
Reading Text and Questions 141
Homework 143
Vocabulary 144

FORTY-THIRD LESSON

Grammar Perception Drill	147
Dialogue Number 43	150
Main Features: Present, future and simple past of passive verbs: me u-rrue, me u-nisë, me u-çue as 1. reflexive; 2. as medio-passive; 3. with action of reciprocity; 4. as idiomatic passive.	
Idiomatic Translation of Dialogue 43	152
Grammar Analysis: Formation and conjugation of the passive verbs from active verbs. Usage of passive verbs.	154
Grammar Drill	160
Translation Exercises	166
Reading Text and Questions	168
Homework	170
Vocabulary	171

FORTY-FOURTH LESSON

Grammar Perception Drill	174
Dialogue Number 44	178
Main Features: Imperfect (type A) of passive verbs, (key verbs Lesson 43). Compound pronouns. Verb me u-largue versus me u-nisë.	
Idiomatic Translation of Dialogue No. 44	180
Grammar Analysis: Formation of the imperfect (passive verbs) and conjugation. Compound pronouns. Usage of the verbs me u-largue and me u-nisë.	181
Grammar Drill	185
Translation Exercises	192
Reading Text and Questions	194
Homework	197
Vocabulary	198

FORTY-FIFTH LESSON

Grammar Perception Drill 201
Dialogue Number 45 204
Main Features:
Imperfect (type B) of the passive verbs. Irregular verbs: me lânë (present), me vû and me prû (present simple past and future). Admirative mood.
Idiomatic Translation of Dialogue No. 45 206
Grammar Analysis: 208
The admirative mood. The imperfect (type B) of the passive verbs.
Grammar Drill 212
Translation Exercises 217
Reading Text and Questions 219
Homework 222
Vocabulary 223

FORTY-SIXTH LESSON

Grammar Perception Drill 225
Dialogue Number 46 228
Main Features:
The 3rd person of the passive verbs. Fractions.
Idiomatic Translation of Dialogue No. 46 230
Grammar Analysis: 231
Passive verbs: usage of the 3rd person. Fractions.
Grammar Drill 234
Translation Exercises 237
Reading Text and Questions 239
Homework 242
Vocabulary 243

(Foto: Marubbi - Shkodër)
Burrë shqiptar i veshun me fustanelle

PJESA E PARË — FIRST PART

USHTRIME GRAMATIKORE PARAPRAKE-GRAMMAR PERCEPTION DRILL

1. A âsht ky libri juej?
Po, ai âsht libri im.
A âsht ky lapsi juej?
Po, ai âsht lapsi im.
A âsht ky rradhori juej?
Po, ai âsht rradhori im.
A âsht ky djali juej?
Po, ai âsht djali im.
A jam unë mësuesi juej?
Po, ju jeni mësuesi im.
A âsht ai shoku juej?
Po, ai âsht shoku im.
A âsht ai miku juej?
Po, ai âsht miku im.

2. A âsht kjo pënda juej?
Po, ajo âsht pënda ime.
A âsht kjo karriga juej?
Po, ajo âsht karriga ime.
A âsht kjo tryeza juej?
Po, ajo âsht tryeza ime.
A âsht kjo letra juej?
Po, ajo âsht letra ime.
A âsht kjo klasa juej?
Po, ajo âsht klasa ime.
A âsht kjo xhaketa juej?
Po, ajo âsht xhaketa ime.
A âsht kjo kapela juej?
Po, ajo âsht kapela ime.

3. A jam unë mësuesi juej?
Po, ju jeni mësuesi ynë.
Kush âsht mësuesi juej?
Ju jeni mësuesi ynë.
A âsht ai miku juej?
Po, ai âsht miku ynë.
Kush âsht miku juej?
Ai âsht miku ynë.
A âsht ai vllai juej?
Po, ai âsht vllai ynë.
Kush âsht vllai juej?
Ai âsht vllai ynë.
A âsht ai oficeri juej?

Po, ai âsht oficeri ynë.
A âsht ai mjeku juej?
Po, ai âsht mjeku ynë.
A âsht ai kushrîni juej?
Po, ai âsht kushrîni ynë.

4. A âsht ajo mësuesja juej?
Po, ajo âsht mësuesja jonë.
Kush âsht mësuesja juej?
Ajo âsht mësuesja jonë.
A âsht ajo infermierja juej?
Po, ajo âsht infermierja jonë.
A âsht ajo tezja juej?
Po, ajo âsht tezja jonë.
A âsht ajo shtëpija juej?
Po, ajo âsht shtëpija jonë.
A âsht ajo kompanija juej?
Po, ajo âsht kompanija jonë.
A âsht ajo kazerma juej?
Po, ajo âsht kazerma jonë.
A âsht kjo tryeza juej?
Po, ajo âsht tryeza jonë.

5. A âsht ky lapsi i tij?
Po, ai âsht lapsi i tij.
A âsht ky libri i tij?
Po, ai âsht libri i tij.
A âsht ky rradhori i tij?
Po, ai âsht rradhori i tij.
A âsht ky miku i tij?
Po, ai âsht miku i tij.
A âsht ky mësuesi i tij?
Po, ai âsht mësuesi i tij.
A âsht ky kushrîni i tij?
Po, ai âsht kushrîni i tij.

6. A âsht ajo vajza e tij?
Po, ajo âsht vajza e tij.
A âsht ajo mësuesja e tij?
Po, ajo âsht mësuesja e tij.
A âsht ajo tezja e tij?
Po, ajo âsht tezja e tij.
A âsht ajo nâna e tij?
Po, ajo âsht nâna e tij.
A âsht ajo tryeza e tij?

Po, ajo âsht tryeza e tij.
A âsht ajo karriga e tij?
Po, ajo âsht karriga e tij.
A âsht ajo letra e tij?
Po, ajo âsht letra e tij.
A âsht ajo fabrika e tij?
Po, ajo âsht fabrika e tij.

7. A âsht ai mësuesi i tyne?
Po, ai âsht mësuesi i tyne.
A âsht ai automobili i tyne?
Po, ai âsht automobili i tyne.
A âsht ai mjeku i tyne?
Po, ai âsht mjeku i tyne.
A âsht ai daja i tyne?
Po, ai âsht daja i tyne.
A âsht ai vllai i tyne?
Po, ai âsht vllai i tyne.
A âsht ai libri i tyne?
Po, ai âsht libri i tyne.
A âsht ai rradhori i tyne?
Po, ai âsht rradhori i tyne.

8. A âsht ajo mësuesja e tyne?
Po, ajo âsht mësuesja e tyne.
A âsht ajo tezja e tyne?
Po, ajo âsht tezja e tyne.
A âsht ajo motra e tyne?
Po, ajo âsht motra e tyne.
A âsht ajo infermierja e tyne?
Po, ajo âsht infermierja e tyne.
A âsht ajo tryeza e tyne?
Po, ajo âsht tryeza e tyne.

9. A janë ata oficerat tuej?
Po, ata janë oficerat e mij.
A janë ata mësuesit tuej?
Po, ata janë mësuesit e mij.
A janë ata kushrîjt tuej?
Po, ata janë kushrîjt e mij.
A janë ata vllaznit tuej?
Po, ata janë vllaznit e mij.
A janë ata miqt tuej?
Po, ata janë miqt e mij.
A janë ata fjalorët tuej?
Po, ata janë fjalorët e mij.

13

10. A janë ata mësuesit e tyne?
Po, ata janë mësuesit e tyne.
A janë ata oficerat e tyne?
Po, ata janë oficerat e tyne.
A janë ata vllaznit e tyne?
Po, ata janë vllaznit e tyne.
A janë ata miqt e tyne?
Po, ata janë miqt e tyne.
A janë ata shokët e tyne?
Po, ata janë shokët e tyne.
A janë ata kushrîjt e tyne?
Po, ata janë kushrîjt e tyne.
A janë ata nxânsit e tyne?
Po, ata janë nxânsit e tyne.
A janë ata mjekët e tyne?
Po, ata janë mjekët e tyne.

PJESA E DYTË
DIALOGU

TE ÇIFLIKU I XHAJËS

1. Çë bâtë të dielen?
2. Shkova në fshat për t'u-pá me xhajën.

3. A ka çiflik xhaja juej?
4. Po, xhaja im ka nji çiflik të madh.

5. Çka mbjell ai në çiflik?
6. Mbjell misër, grunë, groshë dhe mban bagëtí.

7. Çfarë bagëtish mban?
8. Mban lopë, dhen, dhí, kuaj dhe derra.

9. Po pemishtë dhe kopsht me zarzavate, a ka?
10. Po, në pemishtë ka molla, dardha, qershí, pjeshka etj.

11. Çka mbjell në kopsht?
12. Sallatë, domate, lakna, qepë, hudra, speca, kastraveca dhe patate.

13. Po shpendë shtëpijakë, a ka?
14. Po, ka pula, gjela, pula dhe gjela deti, pata, rosa etj.

15. Çë bân xhaja juej me prodhimet e tija?
16. Mban çka ka nevojë dhe tjerat i shet në pazár.

17. A ka bujq tjerë afër xhajës?
18. Po, krejt fshati merret me bujqësí.

19. Kush punon në çiflikun e xhajës?
20. Xhaja, djelmt e tij dhe grât e tyne.

21. A nuk ka punëtorë?
22. Vetëm në verë ka ca punëtorë.

LESSON XXXVII

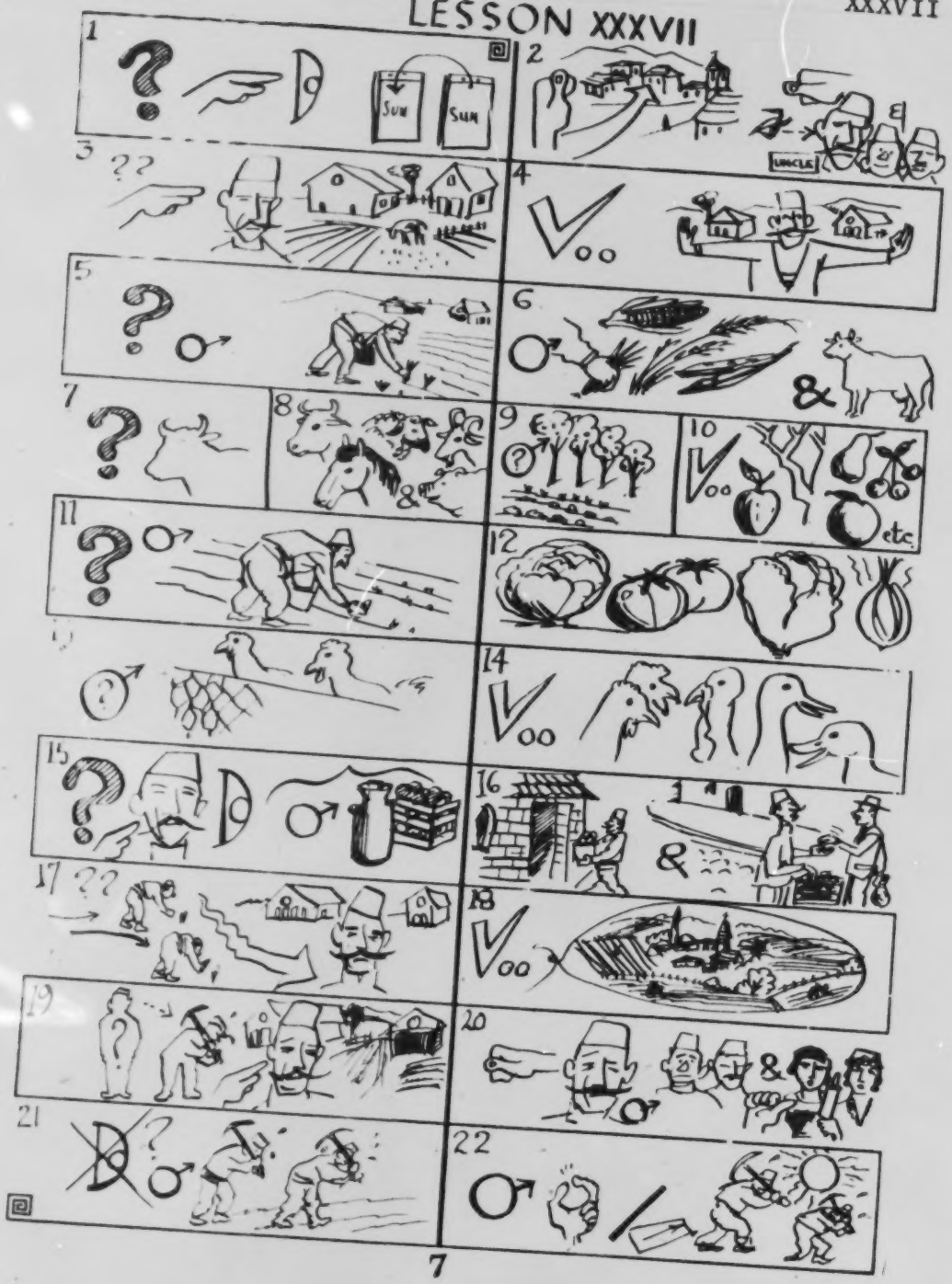

7

PJESA E DYTË
DIALOGU

SECOND PART
DIALOGUE

Idiomatic Translation - Përkëthimi i Lirë

AT MY UNCLE'S FARM

1. What did you do last Sunday?
2. I went to the village to see my uncle and his sons.

3. Does your uncle have a farm?
4. Yes, he owns a big farm.

5. What does he plant on his farm?
6. He plants: corn, wheat, beans and raises livestock.

7. What kind of livestock does he raise?
8. He raises: cows, sheep, goats, horses and hogs.

9. Does he have orchards and vegetable gardens?
10. Yes, he has an orchard planted with apple trees, pear trees, cherry trees, peach trees, etc.

11. What does he plant in the vegetable garden?
12. Lettuce, tomatoes, cabbage, onions, garlic.

13. Does he keep any fowl?
14. Yes, he keeps chickens, roosters, (hen and tom) turkeys, geese and ducks.

15. What does your uncle do with his products?
16. He keeps for himself whatever he needs and he sells the rest at the market place.

17. Are there other farmers close to your uncle's farm?
18. Yes, the whole village's occupation is agriculture.

19. Who works on your uncle's farm?
20. My uncle, his sons and their wives.

21. Doesn't he have workers?
22. He has some workers only during the summer.

PJESA E TRETË
ANALIZË GRAMATIKORE

THIRD PART
GRAMMAR ANALYSIS

POSSESSIVE ADJECTIVES

In Albanian the possessive adjectives follow the noun, which must usually be in the definite form. They are inflected in gender, number and case.

(a) Gender and Number--The possessive adjectives agree in gender, number and case with the "object" possessed and "not" with the possessor. Only in the third person singular the possessive adjective agrees with the possessor (djali i tij,djali i saj; vajza e tij, vajza e saj).

Examples:

When the object possessed is a singular masculine or feminine noun:

djali im	my son
vajza ime	my daughter
djali yt	thy son
vajza jote	thy daughter
djali i tij	his son
vajza e tij	his daughter
djali i saj	her son
vajza e saj	her daughter
djali ynë	our son
vajza jonë	our daughter
djali juej	your son
vajza juej	your daughter
djali i tyne	their son
vajza e tyne	their daughter

When the object possessed is a plural masculine or feminine noun:

djelmt e mij	my son
vajzat e mija	my daughter
djelmt e tů	thy sons
vajzat e tua	thy daughters
djelmt e tij	his sons
vajzat e tija	his daughters
djelmt e saj	her sons
vajzat e saja	her daughters
djelmt tonë	our sons
vajzat tona	our daughters
djelmt tuej	your sons
vajzat tueja	your daughter
djelmt e tyne	their sons
vajzat e tyne	their daughters

(b) Case--The possessive adjectives used in this lesson are all in the nominative case. Their declension will be the subject of our study in other lessons.

XXXVII

PJESA E KATËRTË
USHTRIME GRAMATIKORE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

1. A i mbaj unë librat e rradhorët në çantë?
Po, ju i mbani librat e rradhorët në çantë.
Ku i mban ti librat e rradhorët?
Unë i mbaj librat e rradhorët në çantë.
Kush i mban librat e rradhorët në çantë?
Zotni Preveza i mban librat e rradhorët në çantë.
A i mbajmë na rrobet në raft?
Po, na i mbajmë rrobet në raft.
Ku i mbani ju rrobet?
Na i mbajmë rrobet në raft.
Cilët i mbajnë rrobet në raft?
Ata i mbajnë rrobet në raft.

2. A i mbajshem unë librat në dorë kur ishem nxânës?
Po, kur ishi nxânës ju i mbajshi librat në dorë.
Ku i mbajshe ti librat kur ishe nxânës?
Kur ishem nxânës unë i mbajshem librat në dorë.
Kush i mbante librat në dorë kur ishte nxânës?
Ai i mbante librat në dorë kur ishte nxânës.
A i mbajshim na fëmijët në shtrat kur ishin të sëmundë?
Po, na i mbajshim fëmijët në shtrat kur ishin të sëmundë.
Ku i mbajshi ju fëmijët kur ishin të sëmundë?
Na i mbajshim fëmijët në shtrat kur ishin të sëmundë.
Cilët i mbajshin fëmijët në shtrat kur ishin të sëmundë?
Ata i mbajshin fëmijët në shtrat kur ishin të sëmundë.

3. A kushton shumë me shkue në San Francisco me autobus?
Jo, me shkue në San Francisco me autobus nuk kushton shumë.
Ku nuk kushton shumë me shkue me autobus?
Me shkue në San Francisco me autobus nuk kushton shumë.
Sa kushton me shkue në San Francisco me autobus?
Me shkue në San Francisco me autobus nuk kushton shumë.

4. A âsht i madh automobili juej?
Po, automobili im âsht i madh.
Automobili i kujt âsht i madh?
Automobili im âsht i madh.
Qysh âsht automobili juej?
Automobili im âsht i madh.
A âsht mësuesi juej shqiptâr?
Po, mësuesi im âsht shqiptâr.
Mësuesi i kujt âsht shqiptâr?
Mësuesi im âsht shqiptâr.
Çë kombësıje âsht mësuesi juej?
Mësuesi im âsht shqiptâr.
A âsht xhaja juej 37 vjeç?
Po, xhaja im âsht 37 vjeç.
Xhaja i kujt âsht 37 vjeç?
Xhaja im âsht 37 vjeç.
Sa vjeç âsht xhaja juej?
Xhaja im âsht 37 vjeç.
A âsht vllai juej nxânës?
Po, vllai im âsht nxânës.
Vllai i kujt âsht nxânës?
Vllai im âsht nxânës.
Çka âsht vllai juej?
Vllai im âsht nxânës.

A âsht e bukur shtëpija juej?
Po, shtëpija ime âsht e bukur.
Shtëpija e kujt âsht e bukur?
Shtëpija ime âsht e bukur.
Qysh âsht shtëpija juej?
Shtëpija ime âsht e bukur.
A âsht e rê çanta juej?
Po, çanta ime âsht e rê.
Çanta e kujt âsht e rê?
Çanta ime âsht e rê.
Qysh âsht çanta juej?
Çanta ime âsht e rê.
A âsht e madhe dritorja juej?
Po, dritorja ime âsht e madhe.
Dritorja e kujt âsht e madhe?
Dritorja ime âsht e madhe.
Qysh âsht dritorja juej?
Dritorja ime âsht e madhe.
A âsht mësuesja juej shqiptare?
Po, mësuesja ime âsht shqiptare.

Mësuesja e kujt âsht shqiptare?
Mësuesja ime âsht shqiptare.
Çë kombësije âsht mësuesja juej?
Mësuesja ime âsht shqiptare.

5. A banojnë prindët tuej në Virginia?
Jo, prindët e mij nuk banojnë në Virginia.
Prindët e kujt nuk banojnë në Virginia?
Prindët e mij nuk banojnë në Virginia.
Ku nuk banojnë prindët tuej?
Prindët e mij nuk banojnë në Virginia.
A dijnë me folë shqip fëmijët tuej?
Jo, fëmijët e mij nuk dijnë me folë shqip.
Fëmijët e kujt nuk dijnë me folë shqip?
Fëmijët e mij nuk dijnë me folë shqip.
Cilët fëmijë nuk dijnë me folë shqip?
Fëmijët e mij nuk dijnë me folë shqip.
A janë librat tuej përdhé?
Jo, librat e mij nuk janë përdhé.
Librat e kujt nuk janë përdhé?
Librat e mij nuk janë përdhé.
Ku nuk janë librat tuej?
Librat e mij nuk janë përdhé.
A janë vllaznit tuej nënoficera?
Jo, vllaznit e mij nuk janë nënoficera.
Vllaznit e kujt nuk janë nënoficera?
Vllaznit e mij nuk janë nënoficera.
Çka nuk janë vllaznit tuej?
Vllaznit e mij nuk janë nënoficera.

A janë këpucët tueja të zeza?
Po, këpucët e mija janë të zeza.
Këpucët e kujt janë të zeza?
Këpucët e mija janë të zeza.
Çfarë ngjyre kanë këpucët tueja?
Këpucët e mija janë të zeza.
A shkruejnë mirë pëndat tueja?
Po, pëndat e mija shkruejnë mirë.
Pëndat e kujt shkruejnë mirë?
Pëndat e mija shkruejnë mirë.
Qysh shkruejnë pëndat tueja?
Pëndat e mija shkruejnë mirë.
A janë të bardha këmishat tueja?
Po, këmishat e mija janë të bardha.

Këmishat e kujt janë të bardha?
Këmishat e mija janë të bardha.
Çfarë ngjyre janë këmishat tueja?
Këmishat e mija janë të bardha.
A janë shqiptare mësueset tueja?
Po, mësueset e mija janë shqiptare.
Mësueset e kujt janë shqiptare?
Mësueset e mija janë shqiptare.
Çë kombësije janë mësueset tueja?
Mësueset e mija janë shqiptare.

For further practice reverse questions and answers in 4 and 5.

6. A âsht Zotní Drîni rrobaqepës?
Po, Zotní Drîni âsht rrobaqepës.
Kush âsht rrobaqepës?
Zotni Drîni âsht rrobaqepës.
Me çka merret Zotní Drîni?
Zotní Drîni âsht rrobaqepës.
Çka âsht Zotní Drîni?
Zotní Drîni âsht rrobaqepës.
A âsht dyqani i tij në Rrugën Kosova?
Po, dyqani i tij âsht në Rrugën Kosova.
Dyqani i kujt âsht në Rrugën Kosova?
Dyqani i tij âsht në Rrugën Kosova.
Në çë rrugë âsht dyqani i tij?
Dyqani i tij âsht në Rrugën Kosova.

A âsht Zotní Tabaku nga Tirana?
Po, Zotní Tabaku âsht nga Tirana.
Kush âsht nga Tirana?
Zotní Tabaku âsht nga Tirana.
Prej nga âsht Zotní Tabaku?
Zotní Tabaku âsht nga Tirana.
A âsht grueja e tij nga Kavaja?
Po, grueja e tij âsht nga Kavaja.
Kush âsht nga Kavaja?
Grueja e tij âsht nga Kavaja.
Prej nga âsht grueja e tij?
Grueja e tij âsht nga Kavaja.

A do të shkojë nesër në plazhë Zotni Bregu?
Po, Zotni Bregu do të shkojë nesër në plazhë.
Kush do të shkojë nesër në plazhë?
Zotni Bregu do të shkojë nesër në plazhë.
Ku do të shkojë nesër Zotni Bregu?
Zotni Bregu do të shkojë nesër në plazhë.
A do të shkojnë edhe djelmt e tij në plazhë?
Po, edhe djelmt e tij do të shkojnë në plazhë.
Ku do të shkojnë edhe djelmt e tij?
Edhe djelmt e tij do të shkojnë në plazhë.
Edhe djelmt e kujt do të shkojnë në plazhë?
Edhe djelmt e tij do të shkojnë në plazhë.
Po vajzat e tija, a do të shkojnë?
Jo, vajzat e tija nuk do të shkojnë.
Vajzat e kujt nuk do të shkojnë?
Vajzat e tija nuk do të shkojnë.
Ku nuk do të shkojnë vajzat e tija?
Vajzat e tija nuk do të shkojnë në plazhë.

7. A âsht mësuesi ynë nga Durrsi?
Po, mësuesi ynë âsht nga Durrsi.
Mësuesi i kujt âsht nga Durrsi?
Mësuesi ynë âsht nga Durrsi.
Prej nga âsht mësuesi ynë?
Mësuesi ynë âsht nga Durrsi.
Kush âsht nga Durrsi?
Mësuesi ynë âsht nga Durrsi.

A âsht e madhe shkolla jonë?
Po, shkolla jonë âsht e madhe.
Shkolla e kujt âsht e madhe?
Shkolla jonë âsht e madhe.
Qysh âsht shkolla jonë?
Shkolla jonë âsht e madhe.

A janë librat tonë në raftin e libravet?
Po, librat tonë janë në raftin e libravet.
Librat e kujt janë në raftin e libravet?
Librat tonë janë në raftin e libravet.
Ku janë librat tonë?
Librat tonë janë në raftin e libravet.
Në cilin raft janë librat tonë?
Librat tonë janë në raftin e libravet.

A janë të reja karrigat tona?
Po, karrigat tona janë të reja.
Karrigat e kujt janë të reja?
Karrigat tona janë të reja.
Cilat karriga janë të reja?
Karrigat tona janë të reja.
Qysh janë karrigat tona?
Karrigat tona janë të reja.

8. A ka shtëpija e tyne 6 dhoma?
Po, shtëpija e tyne ka 6 dhoma.
Shtëpija e kujt ka 6 dhoma?
Shtëpija e tyne ka 6 dhoma.
Sa dhoma ka shtëpija e tyne?
Shtëpija e tyne ka 6 dhoma.
Cila shtëpí ka 6 dhoma?
Shtëpija e tyne ka 6 dhoma.

A âsht vllai i tyne mësues?
Po, vllai i tyne âsht mësues.
Vllai i kujt âsht mësues?
Vllai i tyne âsht mësues.
Çka âsht vllai i tyne?
Vllai i tyne âsht mësues.
Kush âsht mësues?
Vllai i tyne âsht mësues.

A janë shtëpít e tyne mbi nji kodër?
Po, shtëpít e tyne janë mbi nji kodër.
Shtëpít e kujt janë mbi nji kodër?
Shtëpít e tyne janë mbi nji kodër.
Ku janë shtëpít e tyne?
Shtëpít e tyne janë mbi nji kodër.
Cilat shtëpí janë mbi nji kodër?
Shtëpít e tyne janë mbi nji kodër.

A janë vllaznit e tyne nxânës?
Po, vllaznit e tyne janë nxânës.
Vllaznit e kujt janë nxânës?
Vllaznit e tyne janë nxânës.
Çka janë vllaznit e tyne?
Vllaznit e tyne janë nxânës.
Cilët vllazën janë nxânës?
Vllaznit e tyne janë nxânës.

9. A janë drithna gruni dhe misri?
Po, gruni dhe misri janë drithna.
Çka janë gruni dhe misri?
Gruni dhe misri janë pemë.

A janë pemë dardha e pjeshka?
Po, dardha e pjeshka janë pemë.
Çka janë dardha e pjeshka?
Dardha e pjeshka janë pemë.

A janë zarzavate specat, domatet e kastravecat?
Po, specat, domatet e kastravecat janë zarzavate.
Çka janë specat, domatet e kastravecat?
Specat, domatet e kastravecat janë zarzavate.

A janë shpendë rosa, pula e gjeli i detit?
Po, rosa, pula e gjeli i detit janë shpendë.
Çka janë rosa, pula e gjeli i detit?
Rosa, pula e gjeli i detit janë shpendë.

A kemi grá në këtë klasë?
Jo, në këtë klasë nuk kemi grá.
Në cilën klasë nuk kemi grá?
Në këtë klasë nuk kemi grá.
Çka nuk kemi në këtë klasë?
Në këtë klasë nuk kemi grá.

A punon grueja juej?
Po, grueja ime punon.
Grueja e kujt punon?
Grueja ime punon.
Kush punon?
Grueja ime punon.

XXXVII

PJESA E PESTË
USHTRIME PËRKËTHIMI

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

1. Më vjen keq që sot nuk mund të shkojmë me bâ nji shetí në kodër, ashtu si e kemi zakon çdo të diele mbasdreke; arsyeja âsht se bân të ftofët dhe âsht gati me rá shí. Në qoftë se koha âsht e mirë do të shkojmë të dielen që vjen.
2. Ka kohë që nuk i kam pá prindët. Ata më shkruejnë sot se kanë ndërmend me ardhë këtu për pushimet e Krishtlindjevet. Baba më thotë se ka qenë i ftofun gjithë këtë javë. Nâna âsht bâ merak; thotë se baba lodhet shumë nga puna, megjithëqë nuk punon mâ shumë se përpara. Ajo nuk e kupton se baba nuk âsht i rí si përpara.
3. Në mëngjes nisem me tren n'orën 7.15 dhe mrrîj në shkollë tamam kur fillon mësimi. Deri tash treni s'ka pasë kurr vonesë. Treni ndalet në dý stacione.
4. Shtëpija që bleva këto kohët e fundit ka nji kopsht mjaft të madh; âsht 30 m. i gjatë dhe 25 m. i gjânë. Në pranverë do të mbjell lule të ndryshme. Ka trí pemë: nji qershí, nji mollë dhe nji portokall.
5. Nuk e dij pse, por ka dý ditë që kur marr frýmë

më dhemb diçka në gjoks. Kujtoj se nuk âsht asgjâ serioze, por megjithatë mendoj me shkue ke mjeku.

6. Gjergji më tha se ka humbë librat. A mos e dini ju ku i ka harrue?

My uncle is a farmer. His farm is not far from Tirana. On Saturdays and Sundays I go to my uncle's farm to spend some time. Usually, I go by bus but once in awhile I go by car. When I go there, I work hard from morning until night. There is a lot of work to be done, especially during the spring.

My uncle plants wheat, corn, barley, oats and vegetables. Near his home he has a beautiful orchard of fruit trees. My uncle, his sons and their wives work on the farm, only my aunts stay home to prepare the meals (me bâ me hangër). My uncle keeps the products he needs and sells the rest at the market. From the orchard he keeps apples, pears, peaches and cherries for the family and what he doesn't need sells on the market. As soon as they are ready he sells the salad greens, potatoes, onions, garlic, cantaloups, cucumbers and green peppers. These are products that he cannot keep too long. He keeps a lot of potatoes for pig food.

PJESA E GJASHTË
COPË LEXIMI

SIXTH PART
READING TEXT

Proverb: Pa punë as anmikun mos e pafsh!

Të dielen që kaloi shkova me u-pá me xhajën. Xhaja jeton në fshat; atje ka nji çiflik të madh. Xhaja âsht i martuem dhe ka katër djelm. Djali i madh âsht 28 vjeç e djali mâ i vogël âsht 22 vjeç. Të gjithë djelmt e xhajës janë të martuem. Xhaja dhe djelmt e tij punojnë tokën, d.m.th. janë bujq. Afër xhajës jetojnë edhe shumë bujq tjerë. Zakonisht, xhaja mbjell në çiflikun e tij grunë, misër e tërshanë. Para shtëpís ka nji kopsht me zarzavate. Ka edhe nji pemishtë me dardha, molla, pjeshka, qershí etj. Përveç këtyne, familja e xhajës mban edhe mjaft pula, gjela, rika e bagëtí. Xhaja ka në çiflikun e tij edhe gjashtë kuaj e trí mushka. Mban edhe mjaft derra.

Xhaja dhe djelmt e tij, mbasi mbajnë për vete prodhimet që u nevojiten, tepricën e dërgojnë për t'a shitë në pazár.

QUESTIONS - PYETJE

1. Me kë shkova me u-pá të dielen që kaloi?
2. Kur shkova me u-pá me xhajën?

3. Ku jeton xhaja?

4. Kush jeton në fshat, ku ka nji çiflik të madh?

5. Kush âsht i martuem dhe ka katër djelm?

6. Sa vjeç âsht djali i madh?

7. Cili djalë âsht 28 vjeç?

8. Po djali mâ i vogël, sa vjeç âsht?

9. Cili djalë âsht 22 vjeç?

10. Djelmt e kujt janë të martuem?

11. Çka punojnë xhaja e djelmt e tij?

12. Cilët janë bujq?

13. Ku jetojnë edhe shumë bujq tjerë?

14. Kush mbjell në çiflikun e tij zakonisht grunë, misër e tërshanë?

15. Çka mbjell xhaja zakonisht në çiflikun e tij?

16. Ku ka nji kopsht me zarzavate?

17. Kush ka edhe nji pemishtë me dardha, molla etj?

18. Familja e kujt mban edhe mjaft pula, rika, bagëtí e dhen?

19. Çka mban familja e xhajës?

20. Kush ka edhe gjashtë kuaj e trí mushka?

21. Sa derra mban?

22. Çka i bâjnë prodhimet që nuk u nevojiten?

23. Ku i dërgojnë për t'i shitë prodhimet që nuk u nevojiten?

XXXVII

PJESA E SHTATË
DETYRË SHTËPIJE

SEVENTH PART
HOMEWORK

Translate into Albanian.

1. My pen costs 25 leks.
2. Our classroom has two windows.
3. His teacher has been my teacher for two years.
4. Your children are playing in the yard.
5. Her daughter doesn't speak Albanian.
6. His uncle is very rich.
7. Their house is pretty big.
8. Your (fam. form) desk is large.
9. Your (fam. form) pencil is blue.
10. Your daughter and my son went to the city.

PJESA E TETË
FJALORI

EIGHTH PART
VOCABULARY

bagëtí, -ja bagëtí, -t	(f.)	cattle, livestock
çiflik, -u çifliqe, -t	(m.)	farm, estate
dardhë, -a dardha, -t	(f.)	pear (fruit and tree)
derr, -i derra, -t	(m.)	hog, pig
domate, domatja domate, -t	(f.)	tomatoe
dhen, -t	(f.pl.)	sheep (flock of sheep, rams, lambs)
dhí, -ja dhí, -t	(f.)	goat
fshat, -i fshatra	(m.)	village
groshë, -a groshë, -t	(f.)	bean
grunë, -i	(m.)	wheat
hudër, hudra hudra, -t	(f.)	garlic
kastravec, -i kastraveca, -t	(m.)	cucumber
kopsht, -i kopshte, -t	(m.)	garden, yard
lakën, lakna lakna, -t	(f.)	cabbage

me mbjellë (unë mbjell)	(v.)	to plant, sow
misër, misri misra, -t	(m.)	corn, maize
me u-pá (unë shifem)	(v.)	to be seen, meet
patate, patatja patate, -t	(f.)	potatoe
pemishtë, -a pemishte, -t	(f.)	orchard
pjeshkë, -a pjeshka, -t	(f.)	peach
qepë, -a qepë, -t	(f.)	onion
rosë, -a rosa, -t	(f.)	duck
sallatë, -a sallata, -t	(f.)	salad, lettuce, salad greens
spec, -i speca, -t	(m.)	green or red pepper, paprika
shpend, -i shpendë, -t	(m.)	fowl, feathered game
shtëpijak, -e shtëpijakë	(adj. m.&f.)	domestic
zarzavate, -t	(f.pl.)	vegetable
xhajë, -a xhaja, -t	(m.)	uncle (from father's side)

PJESA E PARË — FIRST PART

USHTRIME GRAMATIKORE PARAPRAKE-GRAMMAR PERCEPTION DRILL

1. A e nxêni mësimin tue shkue në shkollë?
   Jo, unë nuk e nxâ mësimin tue shkue shkollë.
   A shkoni në klasë tue hangër bukë?
   Jo, unë nuk shkoj në klasë tue hangër bukë.
   A e kaloni mbrâmjen tue lexue?
   Po, unë e kaloj mbrâmjen tue lexue.
   A e kalon mësuesi mbrâmjen tue studjue?
   Po, mësuesi e kalon mbrâmjen tue studjue.
   Si e kalon mësuesi mbrâmjen?
   Mësuesi e kalon mbrâmjen tue studjue.
   A e kalon nxânsi mbrâmjen tue nxânë?
   Po, nxânsi e kalon mbrâmjen tue nxânë.
   Si e kalon nxânsi mbrâmjen?
   Nxânsi e kalon mbrâmjen tue nxânë.
   A e kalon punëtori ditën tue punue?
   Po, punëtori e kalon ditën tue punue.
   Si e kalon ditën punëtori?
   Punëtori e kalon ditën tue punue.
   A e kalon fëmija ditën tue qâ?
   Jo, fëmija nuk e kalon ditën tue qâ.
   A e kalon vajza kohën tue lexue?
   Po, vajza e kalon kohën tue lexue.
   Si e kalon kohën vajza?
   Vajza e kalon kohën tue lexue.

2. Ku jeni tue shkue?
   Jam tue shkue në shkollë.
   Ku po shkoni?
   Po shkoj në shkollë.
   Çka jeni tue lexue?
   Jam tue lexue nji libër.
   Çka po lexoni?
   Po lexoj nji libër.
   Çka jeni tue nxânë?
   Jam tue nxânë dialogun.
   Çka po nxêni?
   Po nxâ dialogun.
   Çka jeni tue bâ?
   Jam tue nxânë dialogun.
   Çka po bâni?
   Po nxâ dialogun.
   Çka âsht tue bâ mësuesi?

Mësuesi âsht tue mësue.
Çka po bân mësuesi?
Mësuesi po mëson.
Çka âsht tue bâ nxânsi?
Nxânsi âsht tue nxânë.
Çka po bân nxânsi?
Nxânsi po nxên.
Çka âsht tue bâ vajza?
Vajza âsht tue folë me mësuesen.
Çka po bân vajza?
Vajza po flet me mësuesen.
Çka âsht tue bâ oficeri?
Oficeri âsht tue folë me ushtarët.
Çka po bân oficeri?
Oficeri po flet me ushtarët.

3. A e keni lá automobilin dje?
Po, e kam lá.
A jeni lá ju dje?
Po, jam lá.
A e kam zgjue unë djalin heret sot?
Po, ju e keni zgjue djalin heret sot.
A jam zgjue edhe unë heret?
Po, edhe ju jeni zgjue heret.
A e kanë pastrue ata dhomën?
Po, ata e kanë pastrue dhomën.
A janë pastrue edhe ata vetë?
Po, edhe ata vetë janë pastrue.

4. Kush âsht lá me ujë të ftofët?
Unë jam lá me ujë të ftofët (ti, ai etj.).
Kush âsht çue heret sot?
Unë jam çue heret sot (ti, ai etj.).
Kush âsht nisë dje vetëm?
Unë jam nisë dje vetëm (ti, ai etj.).
Kush nuk âsht rrue dje?
Unë nuk jam rrue dje (ti, ai etj.).

5. A jeni lá ndonjiherë në liqê?
Po, unë jam lá shpeshherë në liqê.
Po vllai, a âsht lá ndonjiherë në liqê?
Po, edhe vllai âsht lá shpeshherë në liqê.
A jeni lá ndonjiherë në dét?
Po, na jemi lá shpeshherë në dét.
Po mësuesit, a janë lá ndonjiherë në dét?

Po, edhe mësuesit janë lá shpeshherë në dét.
A janë lá ushtarët ndonjiherë në liqê?
Po, ushtarët janë lá shpeshherë në liqê.
Po nxânsit, a janë lá shpeshherë në liqê?
Po, edhe nxânsit janë lá shpeshherë në liqê.

6. A je zgjue heret sot në mëngjes?
Po, unë jam zgjue heret sot në mëngjes.
Po kapiteni, a âsht zgjue heret sot në mëngjes?
Po, edhe kapiteni âsht zgjue heret sot në mëngjes.
A jeni zgjue heret ju të gjithë?
Po, na të gjithë jemi zgjue heret.
A janë zgjue heret ushtarët?
Po, ushtarët janë zgjue heret.
Kur janë zgjue ushtarët?
Ushtarët janë zgjue heret.
Kur janë zgjue nxânsit?
Nxânsit janë zgjue heret.
A janë zgjue mësuesit vonë?
Po, mësuesit janë zgjue vonë.
Kur janë zgjue mësuesit?
Mësuesit janë zgjue vonë.
Po mësueset, kur janë zgjue?
Edhe mësueset janë zgjue vonë.
Kur janë zgjue fëmijët?
Fëmijët janë zgjue heret.

7. A i mat rrobet para se t'i blejsh?
Po, unë i mas rrobet para se t'i blej.
A i mat mësuesi këpucët para se t'i blejë?
Po, mësuesi i mat këpucët para se t'i blejë.
A i matni çorapët para se t'i bleni?
Jo, na nuk i masim çorapët para se t'i blejmë.
A i masin grât kapelat para se t'i blejnë?
Po, grât i masin kapelat para se t'i blejnë.
A i masin vajzat fanelat para se t'i blejnë?
Po, vajzat i masin fanelat para se t'i blejnë.

PJESA E DYTË
DIALOGU

SECOND PART
DIALOGUE

PUSHIMET NË LIQENIN E OHRIT

1. Kur do të niseni për pushime, Zotnî Bakalli?
2. Nesër, shpresoj; ka nji vjet që po e pres këtë ditë.

3. Ku do të shkoni sivjet?
4. Në Pogradec.

5. Përsërî? A nuk jeni mërzitë tue shkue çdo vjet në të njâjtin vend?
6. A nuk e dini se Pogradeci âsht qendër verimi dhe ka klimë të shëndoshtë?

7. S'kam qenë kurr atje, nuk e dij.
8. Përveç kësaj, fëmijët e mij nuk duen me shkue tjetërkund, veçse atje.

9. Pse vallë?
10. Kanë shoqnî atje, fusha me bredhë, liqênin me notue, etj.

11. Si do t'a kaloni kohën ju?
12. Tue fjetë e tue zânë peshk.

13. A ka peshk të mirë Liqêni i Ohrit?
14. Po, ka nji lloj trofte që quhet koran.

15. Kam hangër koran; ka mish shumë të shijshëm.
16. Ashtu âsht; ky peshk jeton vetëm n'at liqê.

17. Me çka e zêni: me grep, apo me rrjetë?
18. E zâ me grep, natyrisht; rrjetën e përdorin peshkatarët.

19. Sa kohë do të qëndroni atje?
20. Mendoj të qëndrojmë vetëm nji muej; aq kam leje.

21. Kush do të kujdesohet për kopshtin; do të thahet në qoftë se nuk e ujitni.
22. Vjehrra ime; ajo do të mendojë gjithashtu me i dhânë me hangër qenit e macës.

LESSON XXXVIII

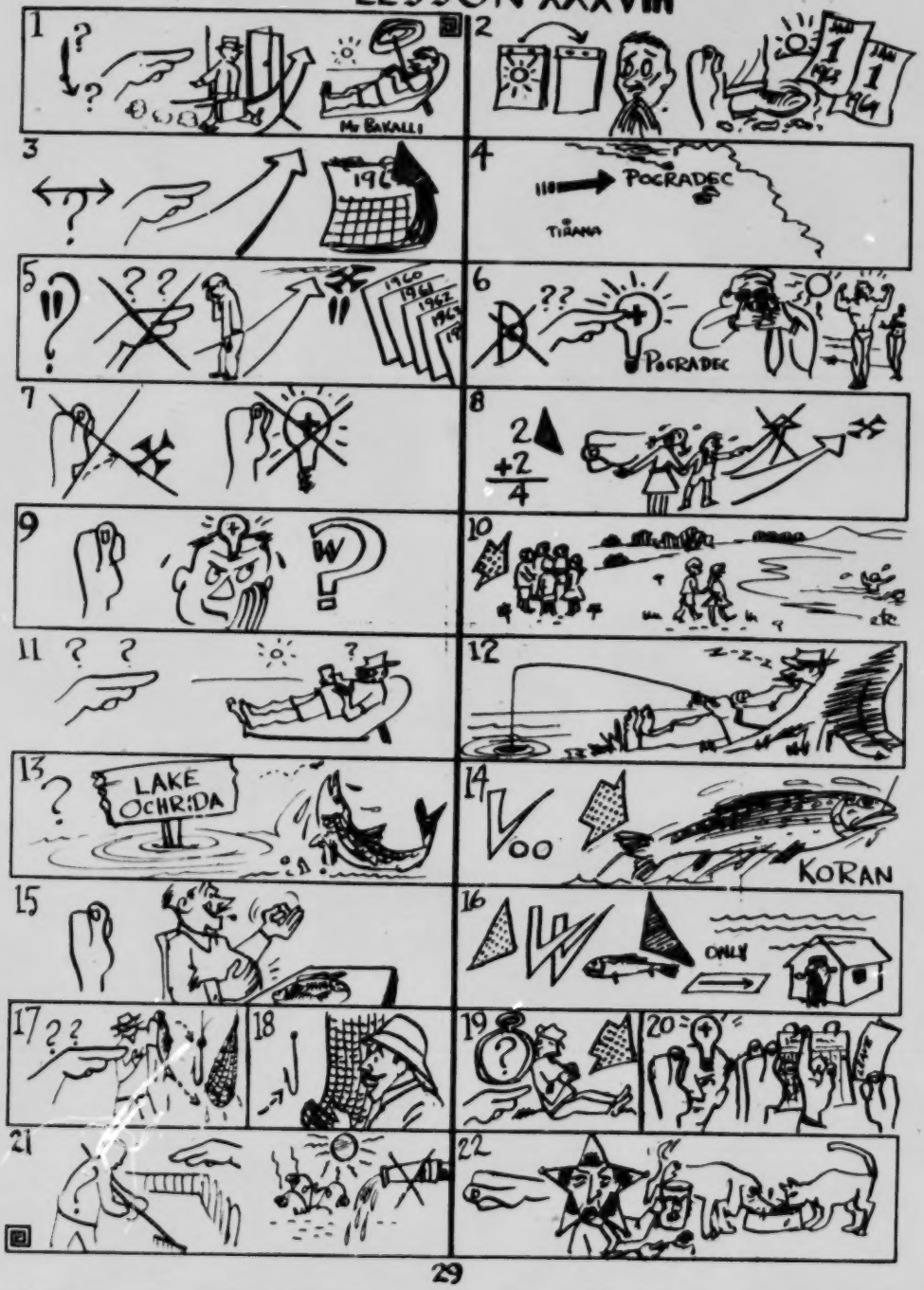

XXXVIII

PJESA E DYTË
DIALOGU

SECOND PART
DIALOGUE

Idiomatic Translation - Përkëthimi i Lirë

VACATIONING ON LAKE OCHRIDA

1. When are you leaving for your vacation Mr. Bakalli?
2. Tomorrow, I hope. I have been waiting a year for this day.

3. Where are you going this year?
4. To Pogradec.

5. Again? Aren't you tired of going every year to the same place?
6. Don't you know that Pogradec is a vacation center and it has a healthy climate?

7. I've never been there, I don't know.
8. Besides this, my children don't want to go anywhere else but there.

9. I wonder why?
10. There they have company, open fields to wander in, the lake to swim in, etc.

11. How are you going to spend the time?
12. Sleeping and fishing.

13. Does Lake Ochrida have good fish?
14. Yes, there is a kind of trout called "koran."

15. I've eaten "koran," its meat is very tasty.
16. That's right, this fish lives only in that lake.

17. How do you catch it, with a fishhook or a net?
18. With a fishhook naturally, fishermen use nets.

19. How long will you stay there?
20. I think we'll stay only one month, that's the amount of leave I have.

21. Who's going to take care of your yard, it's going to dry out if you don't water it.
22. My mother-in-law, she'll feed the dog and also the cat.

THE PROGRESSIVE FORM OF THE PRESENT

1. We have already dealt with the progressive form of the present (see Vol. III, page 129). That was one of the two progressive forms of the Albanian verb. The second one is formed by the particle "po" and the present tense of the verb we want to use.

Examples:

me shkue

1st form		2nd form
jam tue shkue	(I am going)	po shkoj
je tue shkue	(you are going)	po shkon
âsht tue shkue	(he is going)	po shkon
jemi tue shkue	(we are going)	po shkojmë
jeni tue shkue	(you are going)	po shkoni
janë tue shkue	(they are going)	po shkojnë

me fjetë

jam tue fjetë	(I am sleeping)	po flêj
je tue fjetë	(you are ")	po flên
âsht tue fjetë	(he is ")	po flên
jemi tue fjetë	(we are ")	po flêjmë
jeni tue fjetë	(you are ")	po flêni
janë tue fjetë	(they are ")	po flêjnë

me bâ

jam tue bâ	(I am doing)	po bâj
je tue bâ	(you are doing)	po bân
âsht tue bâ	(he is doing)	po bân
jemi tue bâ	(we are doing)	po bâjmë
jeni tue bâ	(you are doing)	po bâni
janë tue bâ	(they are doing)	po bâjnë

me thânë

jam tue thânë	(I am saying)	po thom
je tue thânë	(you are saying)	po thue
âsht tue thânë	(he is saying)	po thotë
jemi tue thânë	(we are saying)	po thomi
jeni tue thânë	(you are saying)	po thoni
janë tue thânë	(they are saying)	po thonë

2. It should be noted that the present progressive may extend the meaning to include what happens habitually in the present, even though the action is not happening at the present moment.

Examples:

Janë tue ndërtue (or: po ndërtojnë) shumë shtëpí të bukura këto kohët e fundit.

(They are building beautiful houses nowadays.)

Fëmijët e mij janë tue shkue (or: po shkojnë mirë me mësime).

(My children are getting along fine at school.)

Remark: The two forms of the progressive are used interchangeably without change in content. However, to give the content a sense of precise immediateness the form with "po" is used.

Examples:

Agim: Eja se u-bâ vonë!
(Agim: Come on, it's getting late.)

Tefta: Po vîj.
(Tefta: I am coming (right now).)

Agim: A shkove atjë?
(Agim: Did you go there?)

Tefta: Jo, po shkoj tash.
(Tefta: No, I am going right now.)

3. The first form has its participle; the second one does not.

Examples:

tue shkue	going
tue bâ	doing
tue fjetë	sleeping
tue thânë	saying

4. Since the verbal nouns and the participles are the same in form in English, the English speaking student learning Albanian makes the common mistake of applying the same rule of sameness in form to Albanian verbal nouns and participles. The English verbal noun may correspond to a completely different category in Albanian.

Examples:

Reading is useful. (verbal noun subject)
Leximi âsht i nevojshëm. (verbal noun)

She prefers walking. (verbal noun object)
Asaj i pëlqen me ecë. (infinitive)

He remained sitting. (attribute)
Ai ndejti ulë. (past participle)

How about going? (object of preposition)
Po në qoftë se shkojmë? (present tense)

Other expressions like "I am going to leave tomorrow" are translated in Albanian with the verb in the future: Nesër do të nisem.

COMPOUND TENSES OF THE PASSIVE VERBS

Compound tenses of the passive verbs are conjugated with the auxiliary "me qenë" (to be).

Examples:

me u-lå	më u-këthye	me u-zgjue
jam lå	jam këthye	jam zgjue
je lå	je këthye	je zgjue
âsht lå	âsht këthye	âsht zgjue
jemi lå	jemi këthye	jemi zgjue
jeni lå	jeni këthye	jeni zgjue
janë lå	janë këthye	janë zgjue

XXXVIII

PJESA E KATËRTË
USHTRIME GRAMATIKORE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

1. A e ujis unë kopshtin çdo ditë?
Jo, ju nuk e ujitni kopshtin çdo ditë.
Çka ujit ti dý herë në javë?
Unë ujis kopshtin dý herë në javë.
Kush nuk e ujit kurr kopshtin?
Nuk e dij kush nuk e ujit kurr kopshtin.
Çka bâjmë na shpesh?
Na e ujisim kopshtin shpesh.
Kur e ujitni ju kopshtin?
Na e ujisim kopshtin në mëngjes.
Cilët e ujisin kopshtin në mbrâmje?
Ata e ujisin kopshtin në mbrâmje.

2. A i futa unë të hollat në xhep?
Po, ju i futët të hollat në xhep.
Ku i fute ti të hollat?
Unë i futa të hollat në xhep.
Kush nuk i futi të hollat në xhep?
Ai nuk i futi të hollat në xhep.
A i futëm na të hollat në çantë?
Po, na i futëm të hollat në çantë.
Ku i futët ju të hollat?
Na i futëm të hollat në çantë.
Cilët i futën të hollat në çantë?
Ata i futën të hollat në çantë.

3. A do të fus unë shumë gjâna në raft?
Po, ju do të futni shumë gjâna në raft.
Çka do të fusish ti në raft?
Unë do të fus shumë gjâna në raft.
Kush do të fusi shumë gjâna në raft?
Ai do të fusi shumë gjâna në raft.
A do t'i fusim na rrobet në raft?
Po, na do t'i fusim rrobet në raft.
Çka do të futni ju në raft?
Na do t'i fusim rrobet në raft.
Cilët do t'i fusin rrobet në raft?
Shokët e mij do t'i fusin rrobet në raft.

4. A e kaloj unë kohën tue shkrue letra?
Po, ju e kaloni kohën tue shkrue letra.
Qysh e kalon ti kohën?

Unë e kaloj kohën tue lexue.
Kush e kalon kohën tue lexue e tue shkrue letra?
Ai e kalon kohën tue lexue e tue shkrue letra.
A e kalojmë na kohën tue punue e tue lexue?
Po, na e kalojmë kohën tue punue e tue lexue.
Çka kaloni ju tue punue e tue lexue?
Na e kalojmë kohën tue punue e tue lexue.
Cilët e kalojnë kohën tue folë?
Shokët tuej e kalojnë kohën tue folë.

5. A e kaloj unë kohën në kinema?
Po, ju e kaloni kohën në kinema.
Ku e kalon ti kohën?
Unë e kaloj kohën në shtëpí.
Kush e kalon kohën në shtëpí?
Djali im e kalon kohën në shtëpí.
A e kalojmë na kohën në plazhë?
Po, na e kalojmë kohën në plazhë.
Ku e kaloni ju kohën?
Na e kalojmë kohën në plazhë.
Cilët e kalojnë kohën në shkollë?
Nxânsit e kalojnë kohën në shkollë.

6. A i kam lá unë plaçkat?
Po, ju i keni lá plaçkat.
Çka ke lá ti?
Unë i kam lá plaçkat.
Kush i ka lá plaçkat?
Ai i ka lá plaçkat.
A i kemi lá na edhe këmishat?
Po, na i kemi lá edhe këmishat.
Kur i keni lá ju këmishat?
Na i kemi lá këmishat dje.
Cilët nuk i kanë lá këmishat dje?
Ata nuk i kanë lá këmishat dje.

7. A jam lá unë sot në mëngjes me sapun?
Po, ju jeni lá me sapun sot në mëngjes.
Me çka je lá ti sot në mëngjes?
Unë jam lá me sapun sot në mëngjes.
Kush âsht lá me sapun sot në mëngjes?
Ai âsht lá me sapun sot në mëngjes.
A jemi lá na me ujë të nxehët?
Po, na jemi lá me ujë të nxehët.
Me çfarë uji jeni lá ju?

Na jemi lá me ujë të nxehët.
Cilët janë lá me ujë të ftofët?
Ata janë lá me ujë të ftofët.

8. Kur jam në klasë, a qëndroj unë më kambë?
Po, kur jeni në klasë ju qëndroni më kambë.
Po ti, a qëndron më kambë kur je në klasë?
Jo, kur unë jam në klasë nuk qëndroj më kambë.
Kush qëndron më kambë kur âsht në klasë?
Mësuesi qëndron më kambë kur âsht në klasë.
A qëndrojmë na më kambë gjithë ditën?
Jo, na nuk qëndrojmë më kambë gjithë ditën.
Po ju, a qëndroni më kambë gjithë ditën?
Jo, as na nuk qëndrojmë më kambë gjithë ditën.
Cilët nuk qëndrojnë më kambë gjithë ditën?
Ata nuk qëndrojnë më kambë gjithë ditën.

9. A mërzitem unë nganjiherë?
Po, ju mërziteni nganjiherë.
Kur mërzite ti?
Unë mërzitem rrallë.
Kush mërzitet shpesh?
Djali i tij mërzitet shpesh.
A mërzitemi na gjatë pushimevet?
Jo, na nuk mërzitemi gjatë pushimevet.
Kur nuk mërziteni ju?
Na nuk mërzitemi gjatë pushimevet.
Cilët mërziten gjatë pushimevet?
Nuk e dij cilët mërziten gjatë pushimevet.

10. A kujdesohem unë për automobilin tim?
Po, ju kujdesoheni për automobilin tuej.
Për çka kujdesohe ti?
Unë kujdesohem për automobilin tim.
Kush kujdesohet për automobilin e tij?
Xhaja im kujdesohet për automobilin e tij.
A kujdesohemi na për plaçkat tona?
Po, na kujdesohemi për plaçkat tona.
Për çka kujdesoheni ju?
Na kujdesohemi për plaçkat tona.
Cilët kujdesohen për plaçkat e tyne?
Ata kujdesohen për plaçkat e tyne.

11. A mendoni me shkue ndokund nesër?
Jo, nuk mendoj me shkue kund nesër.

Ku mendon me shkue ti nesër?
Unë mendoj me shkue nesër në plazhë.
Kur mendon me shkue në qytet baba?
Baba mendon me shkue në qytet sonte.
Ku mendoni me shkue sonte?
Na mendojmë me shkue sonte në bibliotekë.
Po ju, ku mendoni me shkue?
Unë mendoj me shkue me ata tjetërkund.
Ku do të shkojnë ata?
Ata mendojnë me shkue në teatër.

12. Kush shkon për pushime në Florida çdo dy vjetë?
Ai shkon për pushime në Florida çdo dy vjetë.
Ku do të shkoni ju për pushime vjetin që vjen?
Vjetin që vjen unë do të shkoj për pushime në Shqipní.
Në ç'muej shkoj unë për pushime?
Ti shkon për pushime në korrik.
Ku qenë ata për pushime vjet?
Vjet ata qenë për pushime në Francë.
Po ju, ku qetë për pushime vjet?
Vjet unë qesh për pushime n'Afrikë.

13. A âsht i shijshëm mishi i derrit?
Po, mishi i derrit âsht i shijshëm.
Qysh âsht mishi i viçit?
Mishi i viçit âsht i shijshëm.
A âsht e shijshme supa me barishte?
Po, supa me barishte âsht shumë e shijshme.
A janë të shijshme sallatat?
Po, sallatat janë të shijshme.
Cilat gjellë janë të shijshme, zakonisht?
Zakonisht, gjellët që na pëlqejnë janë të shijshme.
A janë të shijshme pemët?
Po, pemët janë të shijshme.
Qysh janë pemët?
Pemët janë të shijshme.

14. A keni leje me hy në këtë ndërtesë?
Po, kam leje me hy në këtë ndërtesë.
Ku e keni lejën?
E kam në xhep.

XXXVIII

A dini me notue?
Po, unë dij me notue.
Kush nuk di me notue?
Motra ime nuk di me notue.
Pse nuk di me notue?
Sepse nuk ka nxânë me notue.

A keni pushim nesër?
Jo, nesër nuk kemi pushim.
Kur keni pushim?
Të shtundevet e të dielevet kemi pushim.
Po të hânevet, a keni pushim?
Jo, të hânevet nuk kemi pushim?

A ju pëlqejnë macat?
Jo, macat nuk më pëlqejnë.
Po qent, a ju pëlqejnë?
Po, qent më pëlqejnë.
A keni qen?
Po, djali im ka nji qen të vogël.

Ku punon vllai juej?
Vllai im punon në nji shoqní.
Në cilën shoqní punon?
Punon në Shoqnín M.T.A.
A âsht e madhe kjo shoqní?
S'âsht as e madhe as e vogël.

A thahen plaçkat në diell?
Po, plaçkat thahen në diell.
Çka thahet në diell?
Plaçkat thahen në diell.
Po lulet, a thahen pa ujë?
Po, lulet thahen pa ujë.
Cilat thahen pa ujë?
Lulet thahen pa ujë.

XXXVIII

PJESA E PESTË
USHTRIME PËRKËTHIMI

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

1. Kur marr frymë më dhemb gjoksi; a mendoni se jam i ftofun?

2. Malet e halta (high) janë të mbulueme me borë edhe gjatë verës; atje ajri âsht i pastër dhe, natyrisht, klima âsht e shëndoshët.

3. Ka disa kafshë që hanë gjithë ditën dhe përtypin gati gjithë natën; këto kafshë quhen kafshë përtypëse (ruminants).

4. Për fat të mirë, sot ka ilaçe kaq të mira sa sëmundje që nji herë ishin shumë të rrezikshme, sot konsiderohen (are considered) sëmundje të lehta.

5. Dje erdha në shkollë më kambë sepse kujtova se i kishem humbë çelsat e automobilit; fëmijët i gjetën sot në mëngjes në xhep të xhaketës që kishem ndërrue at ditë.

6. Mbasi i urova nji natë të mirë, aty nga mesnata shkova me fjetë dhe posa mrrîjta në shtëpí piva ca hapa, sepse unë nuk mund të flêj kur shkoj në shtrat vonë.

7. Katundarët ditën e pazarit shesin prodhime të ndryshme, si drith, barishte, bylmet etj.

8. Dishroj nji gotë uji dhe nji shishe vene.

9. Kur ishem i vogël, e mbaj në mend si sot, gjyshja më falte çdo të shtunde nga nji lek; me at lek blejshem sheqerna. Natyrisht që e dojshem shumë gjyshen...

10. Kur ishem i pamartuem miqt më ftojshin shpesh për darkë. Ato darka më kanë kushtue shumë sepse ata kishin shumë fëmijë dhe çdo herë që shkojshem ke ata duhet t'u dërgojshem nga nji peshqesh.

XXXVIII

When I was attending high school in Elbasan, one of the two instructors who taught French, and of course who was a Frenchman, used to study Albanian. He thought--and I think he was right--that Albanian is one of the most beautiful languages of Europe, and he knew many of them. He also said that no one spoke better than the people of Elbasan. In a short time he learned all the grammar and he had a rich vocabulary. In spite of that, he spoke Albanian with a strange • (i, e, të çuditshëm) accent (shqiptim, -i), and since he read many old books, he would use a lot of words which are not in use anymore. He liked books on the customs of Albania. He would read them with great pleasure. He once read that in the mountains of Albania the women had to wash the guest's feet; this was the only custom he didn't like, but I assured him (me sigurue) that such a custom was not as bad as many others that Europe has.

PJESA E GJASHTË
COPË LEXIMI

Proverb: Qetsija e mendjes âsht gostí e pandame.

Pogradeci âsht nji qytet i vogël dhe i bukur në breg të Liqênit t'Ohrit dhe âsht nji qendër verimi.

Zotní Bakalli me familjen e tij do të nisen për pushime nesër në mëngjes. Edhe sivjet, sikurse vjet, do të shkojnë për nji muej në Pogradec. Klima e Pogradecit âsht e shëndoshët. Liqêni i Ohrit ka nji lloj trofte shumë të shijshme, që quhet koran. Kjo lloj trofte jeton vetëm në këtë liqê.

Zotní Bakalli do të shkojë shpesh me zânë peshk me grep. Në mëngjes heret, ai do të shofi barka me peshkatarë të cilët shkojnë për të zânë peshk me rrjetë.

Zotní Bakalli do të donte me qëndrue mâ shumë se nji muej në Pogradec por nuk mundet, mbasi ka vetëm nji muej leje.

Gjatë kohës që ata do të shkojnë për pushime, Zoja Vera, vjehrra e Zotní Bakallit, do të kujdesohet me ujitë kopshtin me lule e gjithashtu me i dhânë me hangër qenit e macës së familjes Bakalli.

QUESTIONS - PYETJE

1. Çfarë qyteti âsht Pogradeci?
2. Cili qytet âsht nji qendër verimi?
3. Në b.eg të cilit liqê âsht Pogradeci?
4. Kush do të niset për pushime nesër në mëngjes?
5. Kur do të niset për pushime Zotní Bakalli me familjen e tij?
6. Ku do të shkojnë ata për nji muej?
7. Çka do të bâjnë ata edhe sivjet?
8. Cila klimë âsht e shëndoshët?
9. Qysh âsht klima e Pogradecit?
10. Çfarë lloj trofte ka Liqêni i Ohrit?
11. Ku jeton kjo lloj trofte?
12. Qysh âsht korani?
13. Kush do të shkojë shpesh me zânë peshk?
14. Me çl a do të zâjë peshk Zotní Bakalli?
15. Çka do të shofi ai në mëngjes heret?
16. Me çka zânë peshk peshkatarët?
17. Kush do të donte me qëndrue mâ shumë se nji muej në Pogradec?
18. Pse nuk mundet me qëndrue mâ shumë se nji muej?
19. Sa leje ka Zotní Bakalli?
20. Kush lo të kujdesohet me ujitë kopshtin?
21. Çka do të bâjë vjehrra e Zotní Bakallit?
22. Vjehrra e kujt do të kujdesohet edhe me i dhânë me hangër qenit e macës?

XXXVIII

PJESA E SHTATË
DETYRË SHTËPIJE

SEVENTH PART
HOMEWORK

Translate into Albanian.

1. I have seen a three year old boy swimming.
2. You are eating too much meat, that's not good for your health.
3. I am going to stay here for awhile.
4. I haven't studied the reading part.
5. He continued reading for half an hour.

Translate into English.

6. A âsht e zânun kjo karrigë, ju lutem?
   Po, e ka zânë Zotní Berati.
7. Prindët mendojnë për fëmijët kur këta janë të vogjël.
8. Të gjithë janë mërzitë nga moti i keq.
9. Qeni e macâ shkojnë keq me njâni tjetrin.
10. Gjella pa krypë nuk âsht e shijshme.

PJESA E TETË
FJALORI

XXXVIII
EIGHTH PART
VOCABULARY

me bredhë (unë bredh)	(v.)	to hop, skip, leap, jump, run, hasten, wander, roam, play
grep, -i grepa, -t	(m.)	hook, crochet hook, hand of a watch,
koran, -i koranë, -t	(m.)	a kind of salmon-trout
me u-kujdesue (unë kujdesohem)	(v.)	to take care of, pay attention, attend to, take trouble to,
kund	(adv.)	somewhere, anywhere
leje, -a leje, -t	(f.)	permission, permit, leave, furlough
macë, -a maca, -t	(f.)	cat
me mendue (unë mendoj)	(v.)	to think, meditate
me u-mërzitë (unë mërzitem)	(v.)	to get bored, annoyed, bothered
me notue (unë notoj)	(v.)	to swim
i njâjti e njâjta të njâjtët të njâjtat	(m.s.) (f.s.) (m.pl.) (f.pl.)	the same, identical
përsërí	(adv.)	again
pushim, -i pushime, -t	(m.)	rest, pause, break, vacation (pl. only)
qen, -i qen, -t or qej, -t	(m.)	dog

me qëndrue (unë qëndroj)	(v.)	to stand, resist, persist, be firm, stop, last, stay for a short time
rrjetë, -a rrjeta, -t	(f.)	net, network
i, e, të shëndoshët të shëndoshta	(adj. m.&f.)	healthy, sturdy, well, vigorous, robust
i, të shijshëm e, të shijshme	(adj. m.&f.)	tasty
shoqní, -ja shoqní, -t	(f.)	company, society, community
tjetërkund	(adv.)	somewhere else, elsewhere
troftë, -a trofta, -t	(f.)	trout
me u-thá (unë thahem)	(v.)	to get dried, wither, shrivel
me ujitë (unë ujis)	(v.)	to water
veçse	(conj)	except, except that, but
verim, -i verime, -t	(m.)	summer vacation summering
vjehërr, -a vjehrra, -t	(f.)	mother-in-law
me zânë (unë zâ)	(v.)	to take, take hold of, seize, catch, begin, reach, suppose

---

Notes:

me zânë peshk	to fish
Liqêni i Ohrit	Lake Ochrida

XXXVIII

- Pse nuk e këthen kryet nga unë yt shoq?
- S'mundet. I âsht ngrî qafa tue shikue grât e botës.

Mrekullî, por unë s'jam i ati. Kam ardhë me ndreqë nevojtoren.

XXXIX

PJESA E PARË — FIRST PART

USHTRIME GRAMATIKORE PARAPRAKE-GRAMMAR PERCEPTION DRILL

1. A të thotë mësuesi me studjue sâ mâ shumë?
   Po, mësuesi më thotë me studjue sâ mâ shumë.
   Çka të thotë mësuesi?
   Mësuesi më thotë me studjue sâ mâ shumë.
   Kujt i thotë mësuesi me studjue sa mâ shumë?
   Mue më thotë mësuesi me studjue sa mâ shumë.

   A të tha mësuesi dje me e nxânë mësimin përmendsh?
   Po,mësuesi më tha dje me e nxânë mësimin përmendsh.
   Çka të tha mësuesi dje?
   Mësuesi më tha dje me e nxânë mësimin përmendsh.
   Kujt i tha mësuesi dje me e nxânë mësimin përmendsh?
   Mue më tha mësuesi dje me e nxânë mësimin përmendsh.

   A i thé mësuesit dje me t'a dhânë librin?
   Po, unë i thash mësuesit dje me m'a dhânë librin.
   Çka i thé mësuesit dje?
   Unë i thash mësuesit dje me m'a dhânë librin.

   A i thoni mësuesit përditë "mirë mëngjes"?
   Po, na i thomi mësuesit përditë "mirë mëngjes."
   Çka i thoni mësuesit përditë?
   Na i thomi mësuesit përditë "mirë mëngjes."

   A i thatë mësuesit dje "mirë mëngjes"?
   Po, na i thamë mësuesit dje "mirë mëngjes."
   Çka i thatë mësuesit dje?
   Na i thamë mësuesit dje "mirë mëngjes."

   A thonë nxânsit shpesh se mësimi âsht i vështirë?
   Po, nxânsit thonë shpesh se mësimi âsht i vështirë.
   Çka thonë nxânsit shpesh?
   Nxânsit thonë shpesh se mësimi âsht i vështirë.

   A thanë nxânsit dje se mësimi âsht i vështirë?
   Po, edhe dje nxânsit thanë se mësimi âsht i vështirë.
   Çka thanë nxânsit dje?
   Nxânsit thanë dje se mësimi âsht i vështirë.

2. Çka po bân sot?
   Sot po shkruej ca letra.
   Çka bâne dje?
   Dje s'bâna asgjâ.

Çka bân mësuesi përditë?
Mësuesi mëson përditë.
Çka bâni mësuesi të shtunden që kaloi?
Të shtunden që kaloi mësuesi shkoi në teatër.
Çka bâni oficeri të dielen që kaloi?
Të dielen që kaloi edhe oficeri shkoi në teatër.

A i bâni ju vetë shtretnit?
Po, na vetë i bâjmë shtretnit.
Kush i bân shtretnit?
Na i bâjmë shtretnit.
A i bânë ushtarët vetë shtretnit javën që kaloi?
Po, ushtarët vetë i bânë shtretnit javën që kaloi.

3. A e bân gjellën nâna në shtëpín tuej?
Po, nâna e bân gjellën në shtëpín time.
Kush e bân gjellën në shtëpín tuej?
Nâna e bân gjellën në shtëpín time.

A bân grueja juej punë dore?
Po, gruej ime e bân punë dore.
Çka bân grueja juej?
Grueja ime bân punë dore.

A u bâni vizitë miqvet shpesh?
Po, unë u bâj vizitë miqvet shpesh.
Kujt i bâni ju vizitë shpesh?
Unë u bâj vizitë shpesh miqvet.

4. A i ep djalit të holla të dielen?
Po, unë i ap djalit të holla të dielen.
Çka i ep djalit të dielen?
Unë i ap djalit të holla të dielen.

A i dhé grues peshqesh për Krishtlindje?
Po, unë i dhash grues peshqesh për Krishtlindje.
Kush i dha grues peshqesh për Krishtlindje?
Unë i dhash grues peshqesh për Krishtlindje.

A u dha oficeri leje ushtarëvet me shkue në kinema?
Po, oficeri u dha leje ushtarëvet me shkue në kinema.
Kur u dha oficeri leje ushtarëvet me shkue në kinema?
Oficeri u dha leje ushtarëvet me shkue në kinema të shtunden mbasdreke.

A u apim na peshqeshe gjyshevet?
Po, ju u epni peshqeshe gjyshevet.
Kush u ep peshqeshe gjyshevet?
Na u apim peshqeshe gjyshevet.

A u dhamë na peshqeshe fëmijëvet?
Po, ju u dhatë peshqeshe fëmijëvet.
Kush u dha peshqeshe fëmijëvet?
Ju u dhatë peshqeshe fëmijëvet.

A u apin oficerat leje ushtarëvet?
Po, oficerat u apin leje ushtarëvet.
A u dhanë oficerat leje ushtarëvet me shkue në kinema?
Po, oficerat u dhanë leje ushtarëvet me shkue në kinema.
Kush u dha leje ushtarëvet me shkue në kinema?
Oficerat u dhanë leje ushtarëvet me shkue në kinema

5. A ju tha mësuesi mos të flitni anglisht në klasë?
Po, mësuesi na tha mos të flasim anglisht në klasë.
Çka ju tha mësuesi?
Mësuesi na tha mos të flasim anglisht në klasë.
Kush ju tha mos të flitni anglisht në klasë?
Mësuesi na tha mos të flasim anglisht në klasë.

A ju tha nâna mos të shkoni jashtë natën?
Po, nâna na tha mos të shkojmë jashtë natën.
Çka ju tha nâna?
Nâna na tha mos të shkojmë jashtë natën.

A ju tha mjeku mos të rrini në diell për shumë kohë?
Po, mjeku na tha mos të rrijmë në diell për shumë kohë.
Kush ju tha mos të rrini në diell për shumë kohë?

Mjeku na tha mos të rrijmë në diell për shumë kohë.
Çka ju tha mjeku?
Mjeku na tha mos të rrijmë në diell për shumë kohë.

6. A bâni mësuesi shumë punë?
Po, mësuesi bâni shumë punë
Çka bâni mësuesi?
Mësuesi bâni shumë punë.

A e bâni punëtori punën shpejt?
Po, punëtori e bâni punën shpejt.
Kush e bâni punën shpejt?
Punëtori e bâni punën shpejt.
Çka bâni punëtori shpejt?
Punëtori e bâni punën shpejt.
Si e bâni punën punëtori?
Punëtori e bâni punën shpejt.

PJESA E DYTË
DIALOGU

SECOND PART
DIALOGUE

TE SPECIALISTI PËR SËMUNDJE TË MUSHKËNIVET

1. Çka bâtë në spital javën që kaloi?
2. Shkova me u-vizitue te nji specialist për sëmundje të mushkënivet.

3. Jo ore! Çë patët?
4. Ju thash ca ditë mâ parë se kam nji kollë të thatë.

5. Çka ju tha mjeku?
6. Vizitën e parë më bâni vetëm pyetje të ndryshme.

7. A i thatë të vërtetën?
8. Natyrisht që i a thash; kush e gënjen mjekun?

9. Kur ju a bâni diagnozën?
10. Herën e dytë; më shikoi në radioskopí dhe pá se m'ishte hapë nji plevit i vjetër.

11. A âsht e rrezikshme ase ngjitëse kjo sëmundje?
12. Më tha se jo, por shtoi se duhet të ruhem nga korrentet.

13. Çfarë ilaçesh ju dha?
14. Shirup për kollë e më tha me pí langje sa mâ shumë.

15. Çka tjetër duhet të bâni?
16. Duhet mos të lodhem; kështu më thanë dy shokë.

17. Si e dijnë ata këtë gjâ; a mos janë mjekë ata?
18. Thanë se edhe ata kanë pasë të njâjtën sëmundje.

19. Nji gjâ tjetër; a i a dhatë mësuesit detyrat e shtëpís?
20. Unë i a dhash sot; tjerët i a dhanë dje.

21. Po provimin, si e bâtë?
22. Unë bâna shumë gabime; tjerët e bânë mirë.

23. S'ka rândësí; ju keni qenë pa qejf këto ditë.
24. Do të përpiqem me e bâ mâ mirë nji herë tjetër. Lamtumirë!

LESSON XXXIX

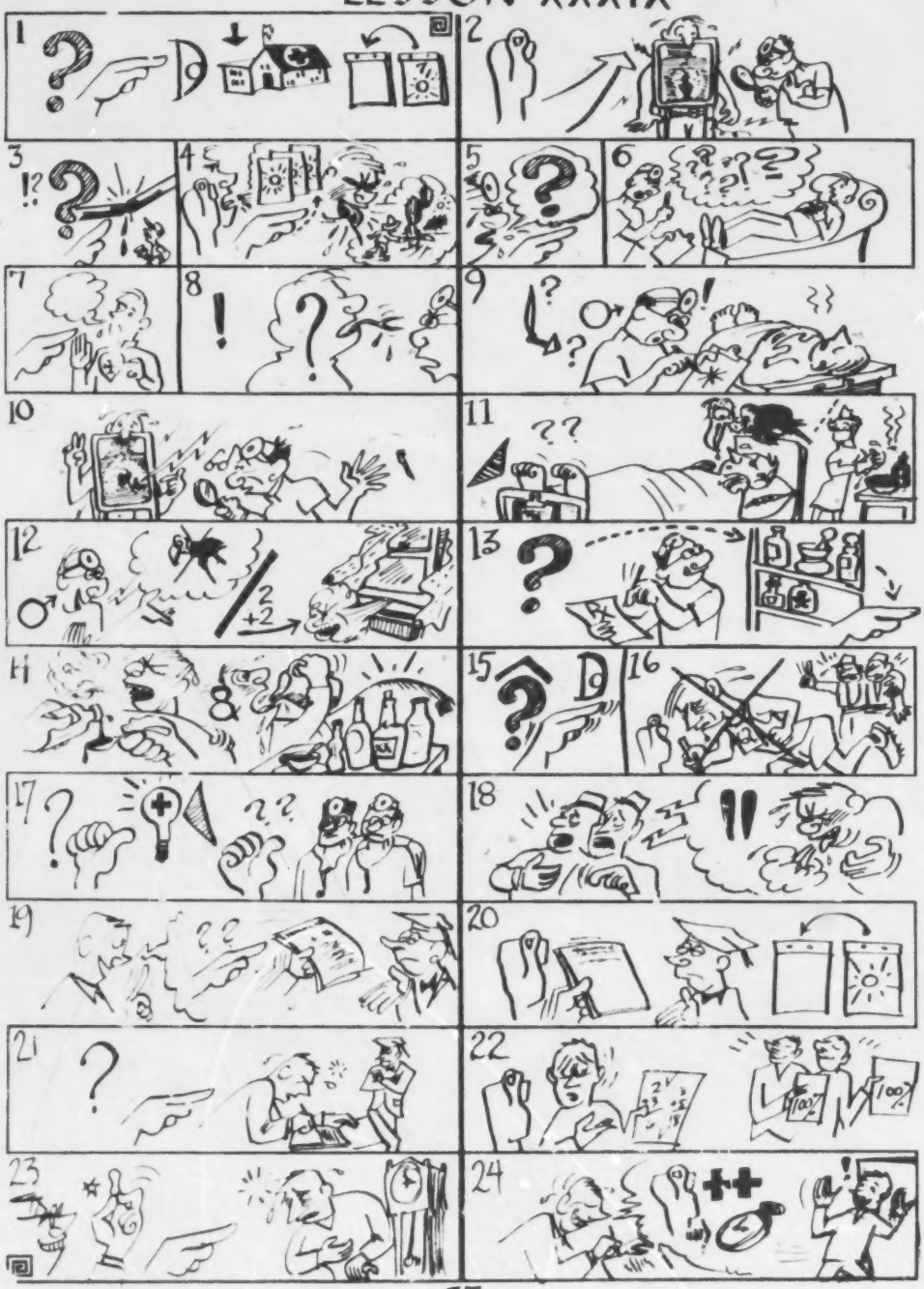

PJESA E DYTË — SECOND PART
DIALOGU — DIALOGUE

Idiomatic Translation - Përkëthimi i Lirë

1. What did you do at the hospital last week?
2. I went to be examined by a lung specialist.

3. Really? What was wrong with you?
4. I told you a few days ago that I have had a dry hacking cough.

5. What did the doctor tell you?
6. During the first visit he asked me various questions.

7. Did you tell him the truth?
8. Naturally I did, who lies to the doctor?

9. When did he make the diagnosis?
10. The second time, he fluoroscoped me and saw that my pleurisy was activated.

11. Is this illness dangerous or infective?
12. He told me it wasn't but he added that I should be careful of drafts of air.

13. What kind of drugs did he prescribe for you?
14. A syrup for the cough and he told me to drink as many liquids as possible.

15. What else should you do?
16. I shouldn't get tired, that's what two friends told me.

17. How do they know this, are they doctors?
18. They told me that they had the same illness too.

19. Another thing, did you give the teacher your homework?
20. I gave it to him today, the others gave theirs yesterday.

21. How did you make out in the examination?
22. I made mistakes, the others came out alright.

23. It doesn't matter, you have been indisposed lately.
24. I'll try to do it better some other time. Good-bye!

PJESA E TRETË
ANALIZË GRAMATIKORE

THIRD PART
GRAMMAR ANALYSIS

NEGATIONS "NUK" AND "MOS"

Both "nuk" and "mos" in English mean not and don't. "Nuk" is never used with infinitive, subjunctive and the imperative mood.

Usage of "mos"

1. With the infinitive or subjunctive mood:

Examples

Të thash mos me shkue.	I told you not to go.
Të thash mos të shkojsh.	

The above statements differ only in form, the content is the same.

2. With the imperative mood:

Examples:

Mos fol shumë!	Don't talk too much!
Mos e lë derën çelë!	Don't let the door open!
Mos shkruej me dorë të majtë!	Don't write with your left hand!
Mos ha shumë se trashesh!	Don't eat too much because you will get fat!

3. With phrases and sentences expressing doubt or fear of something that has happened or will happen:

Examples

A mos âsht ai mësuesi im?	Say, isn't he my teacher?
A mos e ka marrë vesh, vall?	I wonder if he has learned about it?

4. With the optative mood:

Example:

Kurr mos shkofsh!	That you may never go!

Usage of "nuk"

Examples:

Nxânsi nuk âsht i zellshëm.	The pupil is not diligent.
Gjella nuk ishte e shtrêjtë.	The food was not expensive.
Nuk pata kohë me shkue.	I didn't have time to go.
Nuk do të jem në shtëpí mbas dreke.	I will not be home in the afternoon.

SIMPLE PAST OF VERBS THAT IN THE INFINITIVE MOOD END IN NASAL VOWELS: â, ê, î, ŷ and û.

Verbs ending in the infinitive mood in nasal vowels in the simple past take the following endings: -na, -ne, -ni, -më, -të, -në.

Examples:

me bâ	unë bâna	me shtî	shtîna
(to do)	ti bâne	(to insert)	shtîne
	ai bâni		shtîni
	na bâmë		shtîmë
	ju bâtë		shtîtë
	ata bânë		shtînë
me ndê	ndêna	me hŷ	hŷna
(to stretch)	ndêne	(to enter)	hŷne
	ndêni		hŷni
	ndêmë		hŷmë
	ndêtë		hŷtë
	ndênë		hŷnë
me vû	vûna		
(to put)	vûne, etj.		

PJESA E KATËRTË — FOURTH PART
USHTRIME GRAMATIKORE — GRAMMAR DRILL

1. A thash unë se nesër s'kemi shkollë?
Po, ju thatë se nesër s'kemi shkollë.
Çka thë ti?
Unë thash se nesër s'kemi shkollë.
Kush tha se nesër s'kemi shkollë?
Zotni Petrela tha se nesër s'kemi shkollë.
A thamë na me shkue në kinema?
Po, na thamë me shkue në kinema.
Ku thatë ju me shkue?
Na thamë me shkue me shetitë.
Cilë thanë me shkue me shetitë?
Ata thanë me shkue me shetitë.

2. A i dhash unë mësuesit nji libër?
Po, ju i dhatë mësuesit nji libër.
Çka i dhë ti mësuesit?
Unë i dhash mësuesit nji libër.
Kush i dha mësuesit nji libër?
Ai i dha mësuesit nji libër.
A i dhamë na mësuesit shumë libra?
Po, na i dhamë mësuesit shumë libra.
Kujt i dhatë ju shumë libra?
Na i dhamë mësuesit shumë libra.
Çka i dhanë ata mësuesit?
Ata i dhanë mësuesit shumë libra.

3. A e bâna unë dje detyrën e shtëpís?
Po, ju e bâtë dje detyrën e shtëpís.
Kur e bâne ti detyrën e shtëpís?
Unë e bâna dje detyrën e shtëpís.
Kush e bâni dje detyrën e shtëpís?
Ai e bâni dje detyrën e shtëpís.
A e bâmë na dje detyrën e shtëpís?
Po, na e bâmë dje detyrën e shtëpís.
Çka bâtë ju dje?
Na bâmë dje detyrën e shtëpís.
Cilët e bânë dje detyrën e shtëpís?
Ata e bânë dje detyrën e shtëpís.

4. A i tha baba djalit mos të flasi pa mendue?
Po, baba i tha djalit mos të flasi pa mendue.
Kush i tha djalit mos të flasi pa mendue?
Baba i tha djalit mos të flasi pa mendue.
Kujt i tha baba mos të flasi pa mendue?

Baba i tha djalit mos të flasi pa mendue.
Çka i tha baba djalit?
Baba i tha djalit mos të flasi pa mendue.

A u tha mësuesi nxânësvet "mos flitni anglisht në klasë"?
Po, mësuesi u tha nxânësvet "mos flitni anglisht në klasë."
Kush u tha nxânësvet "mos flitni anglish në klasë"?
Mësuesi u tha nxânësvet "mos flitni anglisht në klasë."
Kujve u tha mësuesi "mos flitni anglisht në klasë"?
Mësuesi u tha nxânësvet "mos flitni anglisht në klasë."
Çka u tha mësuesi nxânësvet?
Mësuesi u tha nxânësvet "mos flitni anglisht në klasë."

5. A mos âsht heret me shkue me hangër?
Po, âsht heret me shkue me hangër.
A mos âsht heret me shkue me fjetë?
Jo, nuk âsht heret me shkue me fjetë.
A mos âsht vonë me u-nisë për San Francisco?
Jo, nuk âsht vonë me u-nisë për San Francisco.
A mos âsht e marte sot?
Jo, sot nuk âsht e marte.
A mos jemi në maj tash?
Jo, tash nuk jemi në maj.
A mos ka ardhë Zotni Miloti?
Po, Zotni Miloti ka ardhë n'orën pesë.
A mos âsht kjo shtëpija juej?
Po, kjo âsht shtëpija ime.
A mos jeni ju shqiptâr?
Jo, unë nuk jam shqiptâr; unë jam francez.
A mos âsht ai nëntoger?
Jo, ai âsht kapiten.
A mos jeni ju vllai i Zotni Milotit?
Po, unë jam vllai i Zotni Milotit.
A mos keni qenë vjet në këtë shkollë?
Jo, s'kam qenë vjet në këtë shkollë.
A mos keni shkue në Las Vegas javën që kaloi?
Po, javën që kaloi kam shkue në Las Vegas.
A mos ke ardhë vallë me aeroplan?
Jo, kam ardhë me tren.
A mos e njef vallë Zotni Gurin?
Jo, nuk e njoh.

6. A keni nji herë në muej provim me shkrim?
Po, nji herë në muej kemi provim me shkrim.
Kush ka nji herë në muej provim me shkrim?
Na kemi nji herë në muej provim me shkrim.
Sa herë në muej keni provim me shkrim?
Na kemi nji herë në muej provim me shkrim.
Kur keni provim me shkrim?
Na kemi nji herë në muej provim me shkrim.
Çka keni nji herë në muej?
Na kemi nji herë në muej provim me shkrim.

A keni çdo kater javë provim me gojë?
Po, çdo katër javë kemi provim me gojë.
Kush ka çdo katër javë provim me gojë?
Na kemi çdo katër javë provim me gojë.
Kur keni provim me gojë?
Çdo katër javë kemi provim me gojë.
Çka keni çdo katër javë?
Çdo katër javë kemi provim me gojë.
Çfarë provimi keni çdo katër javë?
Çdo katër javë kemi provim me gojë.

7. A marrim frymë na me mushkëní?
Po, na marrim frymë me mushkëní.
Kush merr frymë me mushkëní?
Na të gjithë marrim frymë me mushkëní.
Me çka marrim frymë na?
Na marrim frymë me mushkëní.
Po kafshët, me çka marrin frymë?
Edhe kafshët marrin frymë me mushkëní.

A punojnë mjekët, infermierët e infermieret në spital?
Po, mjekët, infermierët e infermieret punojnë në spital.
Kush punon në spital?
Mjekët, infermierët e infermieret punojnë në spital.
Çka bajnë mjekët, infermierët e infermieret në spital?
Mjekët, infermierët e infermieret punojnë në spital.
Ku punojnë mjekët, infermierët e infermieret?
Mjekët, infermierët e infermieret punojnë në spital.
Në çfarë punojnë mjekët, infermierët e infermieret?
Mjekët, infermierët e infermieret punojnë në spital.

A keni kollë shpesh?
Jo, unë nuk kam kollë shpesh.
Kush nuk ka kollë shpesh?
Unë nuk kam kollë shpesh.
Çka nuk keni shpesh?
Unë nuk kam kollë shpesh.
Kur ka kollë ai?
Ai ka kollë kur âsht i sëmundë.

8. A âsht e thatë toka kur nuk bje shí?
Po, toka âsht e thatë kur nuk bje shí.
Qysh âsht toka kur nuk bje shí?
Toka âsht e thatë kur nuk bje shí.
Kur âsht toka e thatë?
Toka âsht e thatë kur nuk bje shí.

A âsht e thatë klima e Arizonës?
Po, klima e Arizonës e thatë.
Qysh âsht klima e Arizonës?
Klima e Arizonës âsht e thatë.
Klima e cilit shtet âsht e thatë?
Klima e Arizonës âsht e thatë.
Po klima e New Yorkut, a âsht e thatë?
Jo, klima e New Yorkut nuk âsht e thatë.

9. A âsht mirë me thânë gjithëmonë të vërtetën?
Po, âsht mirë me thânë gjithëmonë të vërtetën.
Kur âsht mirë me thânë të vërtetën?
Të vërtetën âsht mirë me e thânë gjithëmonë.
Çka âsht mirë me thânë gjithëmonë?
Âsht mirë me thânë gjithëmonë të vërtetën.
Çka âsht mirë me bâ gjithëmonë?
Âsht mirë me thânë gjithëmonë të vërtetën.
A âsht keq me thânë gjithëmonë të vërtetën?
Jo, nuk âsht keq me thânë gjithëmonë të vërtetën.

A âsht mirë me gënjye?
Jo, nuk âsht mirë me gënjye.
Çka nuk âsht mirë me bâ?
Nuk âsht mirë me gënjye.
A âsht keq me gënjye?
Po, me gënjye âsht keq.

10. A ju pëlqen shirupi i qershivet?
Po, shirupi i qershivet më pëlqen.
Kujt i pëlqen shirupi i qershivet?
Mue më pëlqen shirupi i qershivet.
Cili shirup ju pëlqen?
Shirupi i qershivet më pëlqen.

A pini në mëngjes lang portokallash?
Po, unë pij në mëngjes lang portokallash.
Kush pi në mëngjes lang portokallash?
Unë pij në mëngjes lang portokallash.
Çka pini ju në mëngjes?
Unë pij në mëngjes lang portokallash.
Çfarë langu pini ju në mëngjes?
Unë pij në mëngjes lang domatesh.
Kur pini ju lang domatesh?
Unë pij në mëngjes lang domatesh.

XXXIX

PJESA E PESTË
USHTRIME PËRKËTHIMI

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

Durrsi âsht nji qytet shumë i vjetër. Në kohën e Romakëvet quhesh Dyrrachium dhe ishte jo vetëm qendër verimi për qytetarët (citizens) e pasun romakë, por edhe nji limâ tregtâr me rândësí të madhe. Romakët patën ndërtue Udhën Egnatia, rrugë që bashkonte këtqytet me vendet tjera të Gadishullit Ballkanik. Mjerisht, sot e ka humbë rândësín e disa shekujve (centuries) mâ parë.

Rana (sand) e bardhë dhe e pastër, klima e butë dhe deti i nxehët e bâjnë bregun e detit të Durrsit nji ndër brigjet mâ të bukura t'Adriatikut. Për shumë shekuj në krahinën e Durrsit ka pasë shumë këneta (swamps), e natyrisht, malarja (malaria) ishte sëmundja mâ e rrezikshme për banorët e kësaj krahine, e sidomos për të huejt. Nga vjeti 1920 deri në vjetin 1936, shoqnija amerikane "Rockefeller Foundation" ka ndihmue (to help) shumë në thamjen (reclaiming of overflowed land) e tokëvet me këneta. Tokët e Durrsit janë mjaft pjellore dhe prodhojnë: drith, ullîj, barishte, oriz (rice) e pambuk (cotton).

---

1. Two of my brothers-in-law hope to go on vacation for six months, they will spend two months in Albania.
2. The bus was delayed leaving Berat for a long time, but it arrived on time in Sarandë.
3. I will not go to a hotel, but to some friends; I will sleep tonight in my cousin's house and tomorrow in my sister's house. Last night I slept in the car.
4. It is customary (me pasë zakon) for the Albanian families to keep chickens in the garden, whether they live in the city or in a village. This way they always have fresh eggs for themselves and food for a guest that may arrive at any moment.
5. I wish you a happy birthday!
6. First he showed me what kind of a house he used to live in a long time ago and then he told me how he became rich.
7. There is a grocery store a few steps from my house; they have very good meat but it is quite expensive.

PJESA E GJASHTË
COPË LEXIMI

SIXTH PART
READING TEXT

Proverb: Mendja e shëndoshtë në trup të shëndoshtë.

Ka pothuej dý javë që kam kollë, kështu, katër ditë mâ parë shkova me u-vizitue ke nji mjek. Shkova në spitalin e shtetit mbasi aty ka shumë doktora. Kur i tregova sekretares se çka kishem ajo më dërgoi ke specialisti për sëmundje të mushkënivet. Mjeku më bâni shumë pyetje mbi sëmundjet që kam pasë mâ parë. Më shikoi në radioskopî për pothuej dhetë minuta. Kur mbaroi më tregoi se kishem nji plevit të lehtë. Më tha se sëmundja nuk ishte as e rrezikshme as ngjitëse. Më dha nji recetë që të blejshem disa ilaçe në nji barnatore e më këshilloi që të pij sa mâ shumë langje. Më tha me u-ruejtë nga korrentet dhe mos me u lodhë shumë.

QUESTIONS - PYETJE

1. Çka kam ka pothuej dý javë?
2. Kush ka kollë ka pothuej dý javë?
3. Ku shkova me u-vizitue katër ditë mâ parë?
4. Çka bâna katër ditë mâ parë?
5. Ke kush shkova me u-vizitue katër ditë mâ parë?
6. Pse shkova ke nji mjek?

7. Kush shkoi në spitalin e shtetit?

8. Në cilin spital shkova?

9. Ku ka shumë doktora?

10. Kush i tregoi sekretares se çka kishte?

11. Çka i tregova sekretares?

12. Kush më dërgoi ke specialisti për sëmundje të mushkërrivet?

13. Ke cili specialist më dërgoi sekretarja?

14. Kush më bâni shumë pyetje mbi sëmundjet që kam pasë mâ parë?

15. Sa pyetje më bâni mjeku?

16. Kush më shikoi në radioskopí për pothuej dhetë minuta?

17. Çka bâni mjeku për pothuej dhetë minuta?

18. Kush më tregoi se kishem nji plevit të lehtë?

19. Çfarë sëmundje kishem?

20. Cila sëmundje nuk ishte as e rreziksnme as ngjitëse?

21. Çka më dha mjeku që të blejshem disa ilaçe në nji barnatore?

22. Pse më dha mjeku nji recetë?

23. Kush më këshilloi me pí sa mâ shumë langje?

24. Çka më këshilloi mjeku me pí?

25. Nga çka më tha mjeku me u-ruejtë?

26. Kush më tha mos me u-lodhë shumë?

XXXIX

PJESA E SHTATË
DETYRË SHTËPIJE

SEVENTH PART
HOMEWORK

Translate into English.

1. Na hŷmë në klasë mbasi hŷni mësuesi.
2. Mbrâmë frŷni nji erë e fortë me borë e shí.
3. Mushkënít na shërbejnë me marrë frŷmë.
4. E shikova, por nuk e përshëndeta.
5. Ai më pá se unë e shikova dŷ herë.

Translate into Albanian.

6.- I forgot your book at home. Please excuse me!
- Forget it!
7. Please go home as soon as possible!
8. This homework is very difficult.
9. The syrup my doctor gave me is sweet.
10. They gave me two books and now I want to give them two magazines.

PJESA E TETË
FJALORI

XXXIX
EIGHTH PART
VOCABULARY

diagnozë, -a diagnoza, -t	(f.)	diagnosis
gabim, -i gabime, -t	(m.)	mistake, error, fault
me gënjye (unë gërjej)	(v.)	to lie, deceive, cheat, swindle
me këshillue (unë këshilloj)	(v.)	to advise
kollë, -a	(f.)	cough
korrent, -i korrente, -t	(m.)	current (of air & electric) draft
lamtumirë!	(interj.)	good-bye
lang, -u langje, -t	(m.)	liquid, juice
mushkëní, -ja mushkëní, -t	(f.)	lung
ngjitës, ngjitëse	(adj. m.&f.)	sticky, climbing, infectious, contagious
me u-përpjekë (unë përpiqem)	(v.)	to try, attempt, make an effort, struggle, bump, collide
plevit, -i	(m.)	pleurisy
pothuej	(adv.)	almost
provim, -i provime, -t	(m.)	test, examination, quiz

radioskopí, -ja	(f.)	x-ray
recetë, -a receta, -t	(f.)	prescription, recipe
me u-ruejtë (unë ruhem)	(v.)	to be careful, watch out, guard oneself
spital, -i spitale, -t	(m.)	hospital
me shikue (unë shikoj)	(v.)	to look, watch, glance at
shirup, -i shirupë, -t	(m.)	syrup
me shtue (unë shtoj)	(v.)	to add, increase, grow, multiply
i, e, të thatë të thata	(adj. m. &f.)	dry, skinny, barren
e vërtetë, e vërteta të vërteta, të vërtetat	(f.)	the truth
me u-vizitue (unë vizitohem)	(v.)	to be visited, have a check up

Notes:

Jo ore!	No kidding! Is that so! Really?
Me bâ pyetje (unë bâj pyetje)	To ask questions
Me bâ diagnozë (unë bâj diagnozë)	To diagnose
Me bâ provim (unë bâj provim)	To test and take a test
S'ka rândësi	That's not important, never mind
Me qenë pa qejf	To be indisposed, ill

PJESA E PARË — FIRST PART

USHTRIME GRAMATIKORE PARAPRAKE-GRAMMAR PERCEPTION DRILL

1. A i matni rrobet para se t'i bleni?
   Po, unë i mas rrobet para se t'i blej.
   Po mësuesi, a i mat rrobet para se t'i blejë?
   Po, edhe mësuesi i mat rrobet para se t'i blejë.
   A i matni këpucët para se t'i bleni?
   Po, na i masim këpucët para se t'i blejmë.
   A i masin vajzat kapelat para se t'i blejnë?
   Po, vajzat i masin kapelat para se t'i blejnë.

2. A e matët uniformën para se t'a ndërrojshi?
   Po, unë e mata uniformën para se t'a ndërrojshem.
   Po oficeri, a e mati uniformën para se t'a ndërronte?
   Po, edhe oficeri e mati uniformën para se t'a ndërronte.
   A i matët çorapët para se t'i blejshi?
   Jo, na nuk i matëm çorapët para se t'i blejshim.
   Po vajzat, a i matën çorapët para se t'i blejshin?
   Jo, as vajzat nuk i matën çorapët para se t'i blejshin.

3. A do t'i matni rrobet nesër?
   Po, unë do t'i mas rrobet nesër.
   A do t'i masi mësuesi rrobet mbasnesër?
   Po, mësuesi do t'i masi rrobet mbasnesër.
   A do t'i matni çorapët që do të bleni?
   Jo, na nuk do t'i masim çorapët që do të blejmë.
   A do t'i masin vajzat çorapët që do të blejnë?
   Jo, as vajzat nuk do t'i masin çorapët që do të blejnë.

4. A të thotë mësuesi: "Hape dritoren!"?
   Po, mësuesi më thotë: "Hape dritoren!"
   A ju thotë mësuesi: "Hapnie derën!"?
   Po, mësuesi na thotë: "Hapnie derën!"
   A i thotë mësuesi nxânsit: "Mbylle dritoren!"?
   Po, mësuesi i thotë nxânsit: "Mbylle dritoren!"
   A u thotë oficeri ushtarëvet: "Mbyllnie derën!"?
   Po, oficeri u thotë ushtarëvet: "Mbyllnie derën!"

5. A hani ju bukë gruni?
Po, unë ná bukë gruni.
Kush ha bukë misri?
Mësuesi ha bukë misri.
A hani mish lope ju të gjithë?
Po, na të gjithë hamë mish lope.
Kush ha supë peshku?
Na hamë supë peshku.
A të pëlqen me hangër mish pate?
Po, mue më pëlqen me hangër mish pate.
A të pëlqen me hangër mish pule?
Po, mue më pëlqen me hangër mish pule.
A të pëlqen me hangër mish derri?
Po, mue më pëlqen me hangër mish derri.

6. A dini ndonji përrallë të bukur?
Po, unë dij nji përrallë shumë të bukur.
Tregonie përrallën që dini!
Si urdhënoni, Zotní mësues.
A e keni librin shqip?
Po, e kam.
M'a epni librin shqip!
Urdhënoni, Zotní mësues!
Zotní kapiten, a dini ndonji përrallë?
Po, unë dij shumë përralla.
Na tregoni nji!
Si urdhënoni, Zotní mësues.

7. Hapnie dritoren!
Si urdhënoni, Zotní.
Hapnie derën!
Si urdhënoni, Zotní.
Mbyllnie dritoren!
Si urdhënoni, Zotní.
Mbyllnie derën?
Si urdhënoni, Zotní.
Hapnie librin!
Si urdhënoni, Zotní.
Mbyllnie librin!
Si urdhënoni, Zotní.

Dritoret në klasën tonë nuk kanë perde.

Në ç'vend dritoret nuk kanë perde?
Çka nuk kanë dritoret në klasën tonë?

Jam tue e matë dhomën sepse due me blé nji qylym.

Kush âsht tue e matë dhomën?
Pse jeni tue e matë dhomën?
Çka jeni tue matë dhe çka doni me blé?

Berberi m'i ka shkurtue flokët tepër këtë herë.

Kush ju a ka shkurtue flokët tepër këtë herë?
Çka ju ka shkurtue tepër këtë herë berberi?
Kujt i a ka shkurtue flokët tepër berberi?

Në katër qoshet e dhomës së pritjes ka nga nji saksí me lule.

Ku ka nga nji saksí me lule?
Në sa qoshe të dhomës ka nga nji saksí me lule?
Në qoshet e cilës dhomë ka nga nji saksí me lule?
Nga sa saksí me lule ka në katër qoshet e dhomës së pritjes?

Ai nuk më bân zbritje sepse unë nuk shkoj shpesh me blé ke ai.

Kujt nuk i bân ai zbritje?
Pse nuk më bân ai zbritje?
Sa herë shkoj unë me blé ke ai?
Po në qoftë se shkoj shpesh me blé ke ai, a do të më bâjë zbritje?

Petkavet të burravet nuk u del moda çdo vjetë; petkavet të gravet shpeshherë u del moda edhe mbas gjashtë muejsh.

Cilave petka nuk u del moda çdo vjetë?
Çka u ngjân petkavet të gravet shpeshherë?
Mbas sa muejsh u del moda petkavet të gravet, shpeshherë?

PJESA E DYTË
DIALOGU

SECOND PART
DIALOGUE

NË NJI DYQAN PËR VESHMBATHJE

1. Tungjatjeta, Zotní! Ç'urdhënoni?
2. Due nji kostum.

3. Çfarë ngjyre e doni, Zotní?
4. Nuk dij si me thânë: as të mbyllët, as të çelët.

5. Kemi nji kostum bojë hîni shumë të mirë dhe elegant.
6. Leshi âsht, apo pambuku?

7. Jo, Zotní, na s'mbajmë rrobe pambuku; kemi me 70% (për qind) lesh, 80% ase krejt lesh.
8. M'a epni t'a mas si më rri!

9. Si urdhënoni. Urdhënoni e çveshnie xhaketën... Varnie aty, pranë dritores!
10. Në shpatulla më rri mirë, por mangët më duken pak të gjata.

11. Mangët i shkurtojmë. Ju ka hije kjo xhaketë.
12. Më rri pak ngusht; natyrisht, kam pak bark.

13. Ky kostum, Zotní, ka edhe jelek e dý palë pantallora.
14. Ashtu? Jelekut i ka dalë moda...Sa e ka çmimin kostumi?

15. Puna e parë âsht që kostumi t'ju pëlqejë; çmimin e rregullojmë.
16. A keni vend ku me matë pantallonat?

17. Atje në qoshe ka nji dhomë të vogël me perde.
18. Pantallonat më rrijnë ngusht në bel.

19. Mirë, a mund t'ju marr masën për t'i zgjanue?
20. Po, urdhënoni! A keni rrobaqepës këtu?

21. Kemi nji që bân shkurtime, zgjanime, zgjatime, etj.
22. Më thoni tash sa e ka çmimin ky kostum?

23. 15,000 lekë dhe 10% zbritje në qoftë se e pagueni me të holla në dorë.
24. Mirë. M'a dërgoni në shtëpí bashkë me faturën!

LESSON XXXX

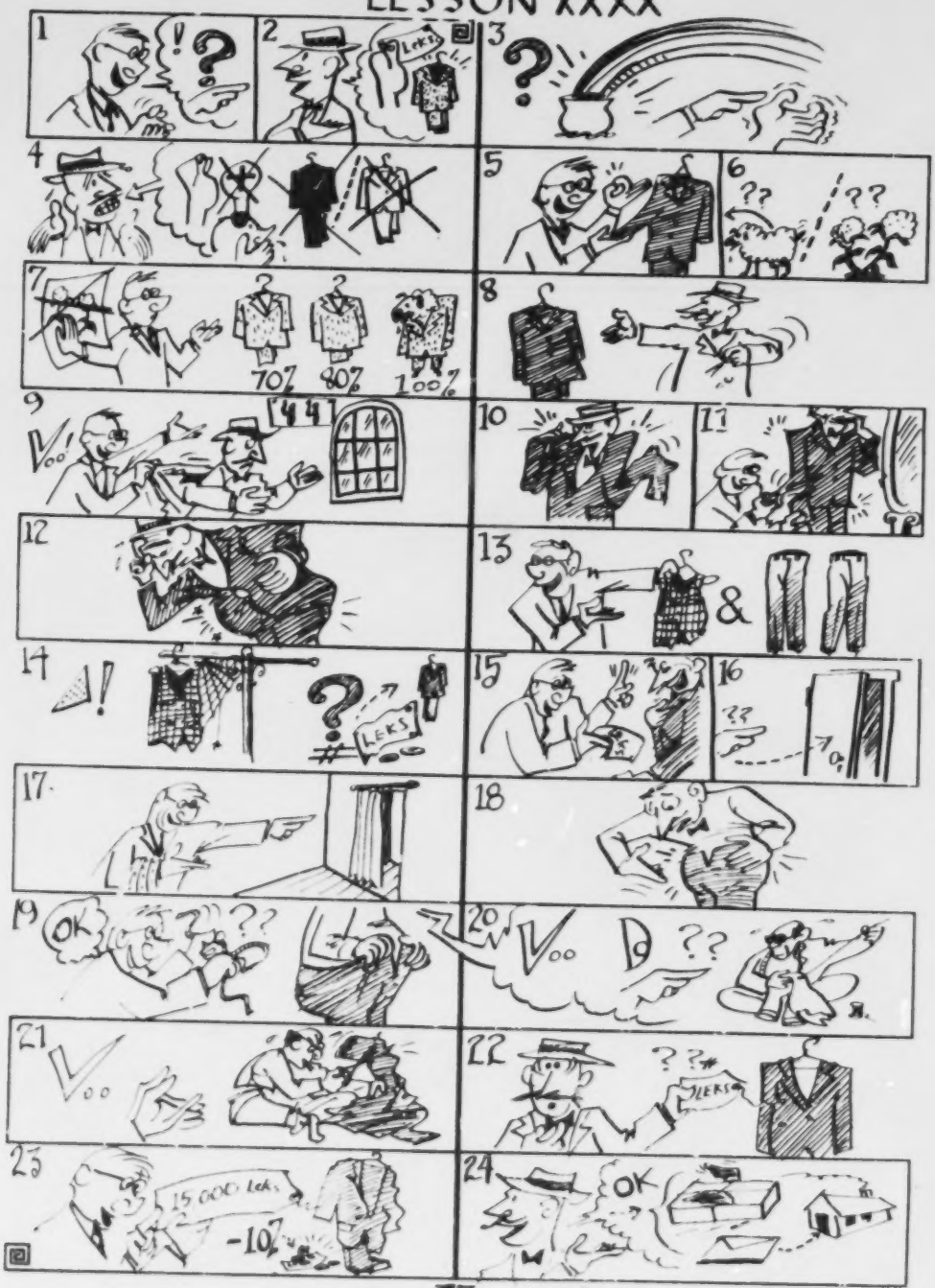
1
2
LEKS
3
4
5
6
??
??
7
70%
80%
100%
8
9
V∞!
10
11
12
13
&
14
?
LEKS
15
16
??
17
18
19
OK
??
??
20
V∞
??
21
V∞
22
??
LEKS
23
15,000 Leks
-10%
24
OK

PJESA E DYTË
DIALOGU

SECOND PART
DIALOGUE

Idiomatic Translation - Përkëthimi i Lirë

AT A DEPARTMENT STORE

1. Hello Sir! What do you wish?
2. I want to buy a suit.

3. What color do you want Sir?
4. I don't know how to say it, something neither too dark nor too light.

5. We have a grey suit, it's very good and elegant.
6. Is it made of wool or cotton?

7. No Sir, we don't stock clothes made of cotton; we have clothes with 70% wool, 80% wool or completely of wool.
8. Let me try it on to see how it fits.

9. Yes Sir. Please take off your coat... Hang it over there near the window!
10. It fits all right on the shoulders but the sleeves are a little long.

11. We will shorten them. You look sharp in this coat.
12. It's a little snug, naturally I'm somewhat stout.

13. This suit Sir comes with a vest and two pairs of trousers.
14. Is that so? The vest is out of fashion...What's the price of the suit?

15. First of all you have to like the suit, we will agree on the price.
16. Do you have a place where I can try the trousers on?

17. In that corner over there is a small room with a curtain.
18. The trousers are tight at the waist.

19. OK, may I measure them on you so we can widen the?
20. Yes, go on. Do you have a tailor here?

21. Yes, we have a tailor who takes care of the alterations.
22. Now tell me what's the price of the suit?

23. 15,000 leks and 10% off if you pay cash.
24. OK. Send it home to me with the bill.

PJESA E TRETË
ANALIZË GRAMATIKORE

THIRD PART
GRAMMAR ANALYSIS

THE IMPERATIVE WITH THE DIRECT OBJECT

1. A verb in the indicative mood may or may not have the pronominal particle of the direct object. The same thing can be said about a verb in the imperative, but with this difference: if there is a necessity to use the pronominal particle of the direct object, this particle is attached to the verb as a suffix.

Examples:

(a) The 2nd person of the imperative mood with singular and plural direct object.

Indicative mood	Imperative mood
Ju e mbyllni derën kur hyni.	Mbyllnie derën kur hyni.
Ju e shkrueni mësimin me pêndë.	Shkruenie mësimin me pêndë.
Ju e ndigjoni mësuesin çka thotë.	Ndigjonie mësuesin çka thotë.

Since the imperative and the second person of the indicative in plural both end in -ni, the pronominal particle of the direct object (i) is omitted as a suffix.

Indicative mood	Imperative mood
Ju i mbyllni dyert.	Mbyllni dyert.
Ju i shkrueni mësimet.	Shkrueni mësimet.
Ju i ndigjoni mësuesit.	Ndigjoni mësuesit

(b) The 2nd person singular of the imperative mood with singular and plural direct object, works in the same way as the imperative in plural but if the imperative of the 2nd person singular ends in a vowel, a "-j-" is inserted between the vowel and the pronominal particle.

Examples:

Indicative mood	Imperative mood
Ti e mbyll derën.	Mbylle derën.(imp. mbyll
Ti e ndigjon mësuesin.	Ndigjoje mësuesin.(imp. ndigjo)
Ti e shkruen mësimin.	Shkrueje mësimin.(imp. shkruej)
Ti i mby'l dyert.	Mbylli dyert.
Ti i ndi,'jon mësuesit.	Ndigjoji mësuesit.
Ti i shkruen mësuesit.	Shkrueji mësuesit.

Remark: The above rule--the pronominal particle used as a suffix in the imperative--is not applied when the imperative is in the negative form.

Examples:

Mos e mbyllni derën.	Mos e shkrueni mësimin.
Mos i mbyllni dyert.	Mos i shkrueni mësimet.
Mos e mby'll derën.	Mos e shkruej mësimin.
Mos i mb,'ll dyert.	Mos i shkruej mësimet.

VERBAL NOUNS

In Albanian, nouns may derive from verbs; those nouns are called verbal nouns.

Verbs ending in the infinitive with -ue and many ending in -ye may form nouns by changing these endings into -im. The nouns so formed are masculine in singular and feminine in plural.

Examples:

verb	nouns
me mësue (to teach)	mësim (lesson)
me pastrue (to clean)	pastrim (cleanliness)
me fillue (to start)	fillim (beginning)
me zgjanue (to enlarge)	zgjanim (enlargement)
me këthye (to return)	këthim (return)
me këcye (to jump, dance)	këcim (jump, dance)

Remark: The students are warned not to confuse these verbal nouns in Albanian with those which connote habitual or continued action, for which other forms of verbal nouns exist in Albanian. Take the first example: Mësim means lesson not teaching. (Teaching excites me.)

XXXX

PJESA E KATËRTË
USHTRIME GRAMATIKORE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

1. A i mas unë këpucët para se me i blé?
Po, ju i matni këpucët para se me i blé.
Çka mat ti para se me blé?
Unë i mas këpucët para se me i blé.
Kush i mat këpucët para se me i blé?
Ai i mat këpucët para se me i blé.
A i masim na rrobet para se me i blé?
Po, na i masim rrobet para se me i blé.
Çka matni ju para se me blé?
Na masim rrobet para se me i blé.
Cilët i masin rrobet para se me i blé?
Të gjithë njerzit i masin rrobet para se me i blé.

2. A çveshem unë para se të shkoj me fjetë?
Po, ju çvesheni para se të shkoni me fjetë.
Kur çveshe ti?
Unë çveshem para se të shkoj me fjetë.
Kush çveshet para se të shkojë me fjetë?
Ai çveshet para se të shkojë me fjetë.
A çveshemi na para se të lahemi?
Po, na çveshemi para se të lahemi.
Kur çvesheni ju?
Na çveshemi para se të laheni.
Cilët çveshen para se të lahemi?
Të gjithë njerzit çveshen para se të lahen.

3. A e var unë kapelën në varëse kur hŷj në dhomë?
Po, ju e varni kapelën në varëse kur hŷni në dhomë.
Ku e var ti kapelën kur hŷn në dhomë?
Unë e var kapelën në varëse kur hŷj në dhomë.
Kush e var kapelën në varëse kur hŷn në klasë?
Ai e var kapelën në varëse kur hŷn në klasë.
A i varim na kapelat në varëse kur hŷjmë në shtëpí?
Po, na i varim kapelat në varëse kur hŷjmë në shtëpí.
Ku i varni ju kapelat kur hŷni në shtëpí?
Na i varim kapelat në varëse kur hŷjmë në shtëpí.
Po ata, ku i varin kapelat kur hŷjnë në shtëpí?
Edhe ata i varin kapelat në varëse kur hŷjnë në shtëpí.

4. A e mata unë xhaketën ke rrobaqepsi?
Po, ju e matët xhaketën ke rrobaqepsi.
Çka mate ti ke rrobaqepsi?
Unë e mata xhaketën ke rrobaqepsi.
Kush e mati xhaketën ke rrobaqepsi?
Zotní Jorgji e mati xhaketën ke rrobaqepsi.
A i matëm na pantallonat në dyqan?
Po, na i matëm pantallonat në dyqan.
Ku i matët ju pantallonat?
Na i matëm pantallonat në dyqan.
Çka matën ata në dyqan?
Ata i matën pantallonat në dyqan.

5. A e vara unë xhaketën në varëse?
Po, ju e varët xhaketën në varëse.
Ku e vare ti xhaketën?
Unë e vara xhaketën në varëse.
Kush nuk e vari xhaketën në varëse?
Zotní Selita nuk e vari xhaketën në varëse.
A i varëm na xhaketat në varëse?
Po, na i varëm xhaketat në varëse.
Çka varët ju në varëse?
Na i varëm xhaketat në varëse.
Cilët i varën xhaketat në varëse?
Ata i varën xhaketat në varëse.

6. A do t'i mas unë pantallonat?
Po, ju do t'i matni pantallonat.
Çka do të masish ti?
Unë do t'i mas pantallonat.
Kush do t'i masi pantallonat?
Zotní Shiroka do t'i masi pantallonat.
A do t'i masim na këpucët?
Po, do t'i masim këpucët.
Çka do të matni ju?
Na do t'i masim këpucët.
Cilët do t'i masin këpucët?
Ata do t'i masin këpucët.

7. A do t'i var unë këmishat në varëse?
Po, ju do t'i varni këmishat në varëse.
Ku do t'i varish ti këmishat?
Unë do t'i var këmishat në varëse.
Kush do t'i vari këmishat në varëse?
Zotní Janaqi do t'i vari këmishat në varëse.

A do t'i varim na rrobet në varëse?
Po, na do t'i varim rrobet në varëse.
Ku do t'i varni ju rrobet?
Na do t'i varim rrobet në varëse.
Cilët do t'i varin rrobet në varëse?
Ata do t'i varin rrobet në varëse.

8. A ti duket e bukur kjo pikturë?
Po, ajo pikturë më duket mjaft e bukur.
A i duket atij e mirë kjo gjellë?
Nuk e dij a i duket atij e mirë ajo gjellë.
A ju duket i bukur ai libër?
Jo, ai libër nuk më duket i bukur.
A u duket atyne e madhe kjo dhomë?
Po, kjo dhomë u duket atyne e madhe.

A të duken të bukura këto piktura?
Po, ato piktura më duken mjaft të bukura.
A i duken atij të mira këto gjellë?
Nuk e dij a i duken atij të mira ato gjellë.
A ju duken të bukur ata libra?
Po, ata libra më duken të bukur.
A u duken atyne të mëdhaja këto dhoma?
Po, këto dhoma u duken atyne të mëdhaja.

9. A ka pranë tryezës nji karrigë?
Po, pranë tryezës ka nji karrigë.
Ku ka nji karrigë?
Pranë tryezës ka nji karrigë.
Sa karriga ka pranë tryezës?
Pranë tryezës ka nji karrigë.

A ka afër derës dy rafta?
Po, afer derës ka dy rafta.
Ku ka dy rafta?
Afër derës ka dy rafta.
Sa rafta ka afër derës?
Afër derës ka dy rafta

10. A ju rri pak ngusht kapela e ré?
Po, kapela e ré më rri pak ngusht.
Kujt i rri pak ngusht kapela e ré?
Mue më rri pak ngusht kapela e ré.
Qyshi ju rri kapela e ré?
Kapela e ré më rri pak ngusht.

A i rrijnë mirë atij këpucët e zeza?
Po, atij i rrijnë mirë këpucët e zeza.
Qysh i rrijnë atij këpucët e zeza?
Atij i rrijnë mirë këpucët e zeza.
Kuj i rrijnë mirë këpucët e zeza?
Atij i rrijnë mirë këpucët e zeza.

11. A më ka hije kjo kapelë?
Po, ajo kapelë ju ka hije.
Kujt i ka hije kjo kapelë?
Jú ju ka hije ajo kapelë.
A më ka hije kjo këmishë?
Po, ajo këmishë ju ka hije.
Kujt i ka hije kjo këmishë?
Jú ju ka hije ajo këmishë.
A më ka hije kjo xhaketë?
Jo, ajo xhaketë nuk ju ka hije.
Kujt nuk i ka hije kjo xhaketë?
Jú nuk ju ka hije ajo xhaketë.
A më kanë hije këto rrobe?
Po, ato rrobe ju kanë hije.
Kujt i kanë hije këto rrobe?
Jú ju kanë hije ato rrobe.

12. A âsht ngjyra e kësaj karrige e blertë?
Po, ngjyra e kësaj karrige âsht e blertë.
A âsht ngjyra e kësaj karrige e blertë e mbyllët?
Po, ngjyra e kësaj karrige âsht e blertë e mbyllët.
A âsht ngjyra e kësaj tryeze e verdhë?
Po, ngjyra e kësaj tryeze âsht e verdhë.
A âsht ngjyra e kësaj tryeze e verdhë e mbyllët?
Jo, ngjyra e kësaj tryeze âsht e verdhë e çelët.

A âsht pênda e verdhë?
Po, pênda âsht e verdhë.
A âsht pênda e verdhë e mbyllët?
Jo, pênda nuk âsht e verdhë e mbyllët.
A âsht kravata bojë hîni?
Po, kravata âsht bojë hîni.
A âsht kravata bojë hîni e çelët?
Jo, kravata nuk âsht bojë hîni e çelët.

A janë rrobet e mija bojë hîni?
Po, rrobet tueja janë bojë hîni.
Rrobet e kujt janë bojë hîni?
Rrobet tueja janë bojë hîni.
Çfarë ngjyre janë rrobet e mija?
Rrobet tueja janë bojë hîni.
A janë bojë hîni të mbyllët?
Jo janë bojë hîni të çelët.

13. A âsht leshi këmisha ime?
Jo, këmisha juej nuk âsht leshi.
Këmisha e kujt nuk âsht leshi?
Këmisha juej nuk âsht leshi.
A âsht leshi xhaketa ime?
Po, xhaketa juej âsht leshi.
Xhaketa e kujt âsht leshi?
Xhaketa juej âsht leshi.
A kam unë në shtëpí nji këmishë leshi?
Po ju keni në shtëpí nji këmishë leshi.
Kush ka në shtëpí nji këmishë leshi?
Ju keni në shtëpí nji këmishë leshi.
Sa këmisha leshi kam unë në shtëpí?
Ju keni në shtëpí nji këmishë leshi.
Ku kam unë nji këmishë leshi?
Ju keni në shtëpí nji këmishë leshi.
Çka kam unë në shtëpí?
Ju keni në shtëpí nji këmishë leshi.
Çfarë këmishe kam unë në shtëpí?
Ju keni në shtëpí nji këmishë leshi.

A âsht pambuku fanela ime?
Po, fanela juej âsht pambuku.
Fanela e kujt âsht pambuku?
Fanela juej âsht pambuku.
A kam unë në raft nji këmishë pambuku?
Po, ju keni në raft nji këmishë pambuku.
Kush ka në raft nji këmishë pambuku?
Ju keni në raft nji këmishë pambuku.
Sa këmisha pambuku kam unë në raft?
Ju keni në raft nji këmishë pambuku.
Ku kam unë nji këmishë pambuku?
Ju keni në raft nji këmishë pambuku.
Çka kam unë në raft?
Ju keni në raft nji këmishë pambuku.
Çfarë këmishe kam unë në raft?
Ju keni në raft nji këmishë pambuku.

14. A ka njeriu dý shpatulla?
Po, njeriu ka dý shpatulla.
Sa shpatulla ka njeriu?
Njeriu ka dý shpatulla.
A ka nji këmishë dý mangë?
Po, nji këmishë ka dý mangë.
Sa mangë ka nji këmishë?
Nji këmishë ka dý mangë.
A kanë pantallonat e mij katër xhepa?
Po, pantallonat tueja kanë katër xhepa.
Sa xhepa kanë pantallonat e mija?
Pantallonat tueja kanë katër xhepa.
Pantallonat e kujt kanë katër xhepa?
Pantallonat tueja kanë katër xhepa.
A ka tryeza katër qoshe?
Po, tryeza ka katër qoshe.
Sa qoshe ka tryeza?
Tryeza ka katër qoshe.
A kanë perde dritoret e klasës sonë?
Po, dritoret e klasës sonë kanë perde.
Çka kanë dritoret e klasës sonë?
Dritoret e klasës sonë kanë perde.
Cilat dritore kanë perde?
Dritoret e klasës sonë kanë perde.
Dritoret e cilës klasë kanë perde?
Dritoret e klasës sonë kanë perde.
Nga sa perde kanë dritoret e klasës sonë?
Dritoret e klasës sonë kanë nga nji perde.

15. A kam pague dje dý fatura?
Po, dje ju keni pague dý fatura.
Kush ka pague dje dý fatura?
Ju keni pague dje dý fatura.
Sa fatura kam pague unë dje?
Ju keni pague dje dý fatura.
Kur kam pague unë dý fatura?
Dje ju keni pague dý fatura.
Çka kam bâ unë dje?
Dje ju keni pague dý fatura.

A ka Zotní Shijaku pak bark?
Po, Zotní Shijaku ka pak bark.
Kush ka pak bark?
Zotní Shijaku ka pak bark.
Çka ka Zotní Shijaku?
Zotní Shijaku ka pak bark.

XXXX

A i rregullova unë plaçkat në raft?
Po, ju i rregulluet plaçkat në raft.
Kush i rregulloi plaçkat në raft?
Ju i rregulluet plaçkat në raft.
Çka rregullova unë?
Ju i rregulluet plaçkat në raft.
Ku i rregullova unë plaçkat?
Ju i rregulluet plaçkat në raft.
Çka bâna unë?
Ju i rregulluet plaçkat në raft.

A blêj unë shpesh plaçka me të holla në dorë?
Po, ju bleni shpesh plaçka me të holla në dorë.
Kush blên shpesh plaçka me të holla në dorë?
Ju bleni shpesh plaçka me të holla në dorë.
Çka blêj unë shpesh me të holla në dorë?
Ju bleni shpesh plaçka me të holla në dorë.
Çka bâj unë shpesh?
Ju bleni shpesh plaçka me të holla në dorë.

XXXX

PJESA E PESTË
USHTRIME PËRKËTHIMI

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

Konvikti në të cilin banojshem ishte 2 kilometra (kilometers) larg shkollës së mesme; çdo mëngjes, nji orë para se të fillonte mësimi, niseshem për në shkollë. Më pëlqente shumë me ecë herë në hije të pemëvet, herë para dyqanevet të qytetit. Këtë gjâ e kam bâ për 9 muejt e vjetit shkolluer, disa vjetë me rradhë (in a row). Ju do të thoni se unë lodheshem; jo, nuk âsht e vërtetë; njeriu në moshë (age) të ré nuk lodhet shumë lehtë. Përkundrazi, më duket se ishem gjithëmonë i freskët dhe dreka e darka ishin mâ të shijshme se gjatë pushimevet verore, kur e kalojshem kohën tue fjetë ase tue ndejtë gjithë ditën në shtëpí.

---

1. Your cousin Vasil has beautiful white teeth and black hair.

2. People say that fog is quite dangerous for the health; I just don't believe it.

3. Did you see how the heavy rain that fell last night ruined all the flowers in the garden?

4. You are taller than I, you are the tallest in the room.

5. Will your father come to see us today, I mean you and me?

6. I happened to be there when he came with his wife and children.

7. I am going to see a lady friend; she is doing my wash for me (washing for me) because I am teaching her English.

8. What day of the month is today?

XXXX

PJESA E GJASHTË
COPË LEXIMI

SIXTH PART
READING TEXT

Proverb: Zanati, në mos rrjedhtë pikon.

Të shtunden që kaloi shkova me blé nji kostum, mbasi kishem nevojë për nji palë rrobe të reja. Porsa hŷna në dyqan, i zoti më pyeti se çka dishrojshem. I thash se dojshem me blé nji palë petka në nji ngjyrë as të mbyllët as të çelët. I zoti më tregoi nji kostum bojë hîni që m'u-duk shumë i mirë. Më tha se ishte 90% lesh. Mora xhaketën dhe pantallonat e shkova në nji dhomë të vogël me i matë. Xhaketa në shpatulla më rrinte mirë, por mangët ishin pak të gjata. I zoti i dyqanit më tha se kishin nji rrobaqepës që u-kujdesonte për të bâ shkurtime, zgjanime, zgjatime etj. Pantallonat kishin nevojë për zgjanim në bel mbasi më rrijshin ngusht. Kostumi kishte dý palë pantallona e jelek. Mbasi më pëlqeu pyeta se sa kushtonte. Çmimi i kostumit ishte 15,000 lekë. I zoti i dyqanit më tha se po t'a paguejshem me të holla në dorë do të më bânte 10% zbritje. Mbasi nuk kishem mjaft të holla me vete i thash kur t'ishte gati të m'a dërgonte në shtëpí bashkë me faturën.

QUESTIONS - PYETJE

1. Kur shkova me blé nji kostum?
2. Çka shkova me blé të shtunden që kaloi?
3. Kush kishte nevojë për nji palë rrobe të reja?
4. Për çka kishem nevojë?
5. Kush më pyeti se çka dishrojshem porsa hŷna në dyqan?
6. Çka më pyeti i zoti i dyqanit porsa hŷna?
7. Kush i tha se donte me blé nji palë petka?
8. Çka i thash?
9. Çfarë ngjyre i dojshem petkat?
10. Kush donte nji palë petka në nji ngjyrë as të mbyllët as të çelët?
11. Kush më tregoi nji kostum bojë hîni?
12. Kujt i u-duk shumë i mirë kostumi?
13. Cili kostum ishte 90% lesh?
14. Kush mori xhaketën e pantallonat e shkoi me i matë?
15. Pse mora xhaketën e pantallonat e shkova në nji dhomë të vogël?
16. Qysh më rrinte xhaketa ndër shpatulla?
17. Kujt i rrinte mirë xhaketa ndër shpatulla?
18. Qysh ishin mangët?
19. Kush u-kujdesonte për të bâ shkurtime, zgjanime etj.?
20. Çka u-kujdesonte për të bâ rrobaqepsi që xishte dyqani?

21. Sa palë pantallona kishte kostumi?

22. Çka tjetër kishte kostumi?

23. Kush pyeti se sa kushtonte kostumi?

24. Sa ishte çmimi i kostumit?

25. Sa zbritje do të më bânte i zoti i dyqanit po t'a paguejshem me të holla në dorë?

26. Kujt i thash të m'a dërgonte në shtëpí bashkë me faturën?

XXXX

PJESA E SHTATË
DETYRË SHTËPIJE

SEVENTH PART
HOMEWORK

Translate into Albanian.

1. Put the book on the shelf (bookcase).
2. Give the book to
3. Don't raise your voice!
4. Drink your coffee, we have to go.
5. Reac the newspaper and then put it in my briefcase.

Translate into English.

6. Nuk të ka hije me folë n'at mënyrë kundër shokëvet tuej.
7. Mbrâmë desha me shkue në kinema, por s'kishte vend.
8. Dje ka qenë e vështirë zbritja e aeroplanavet sepse moti ishte i keq.
9. Pantallonat nuk më rrijnë sepse kam vû bark këto dy vjetët e fundit.

PJESA E TETË
FJALORI

EIGHTH PART
VOCABULARY

bel, -i	(m.)	waist
bojë, -a bojna, -t	(f.)	color, paint
bojë hîni	(f.)	grey
i, e, të çelët të çelta	(adj. m.&f.)	opened, clear, light (in color only), bright
me u-çveshë (unë çveshem)	(v.)	to undress
elegant, -e elegantë	(adj. m.&f.)	elegant, richly ornamental
faturë, -a fatura, -t	(f.)	invoice, bill
hî, -ni	(m.)	ash
jelek, -u jelekë, -t	(m.)	waistcoat
kostum, -i kostume, -t	(m.)	suit, costume
lesh, -i	(m.)	wool
mangë, -a mangë, -t	(f.)	sleeve
masë, -a masa, -t	(f.)	measure, measurement
i, e, të mbyllët të mbyllta	(adj. m.&f.)	closed, enclosed, dark (in color only), obscure
modë, -a	(f.)	mode, fashion
ngusht	(adv.)	tight, narrow, snug

me pague (unë paguej)	(v.)	to pay
pambuk, -u	(m.)	cotton
pantallona, -t	(f.)	pants, trousers, slacks
perde, perdja perde, -t	(f.)	curtain, drape, screen
pranë	(prep. & adv.)	near, beside, near-by, at, care of, next to, alongside
qoshe, qoshja qoshe, -t	(f.)	corner
me rregullue (unë rregulloj)	(v.)	to regulate, fix, arrange, settle, set
shkurtim, -i shkurtime, -t	(m.)	shortening, curtailment, abbreviation
me shkurtue (unë shkurtoj)	(v.)	to shorten, cut short, cut down, abbreviate, mow down
shpatull, -a shpatulla, -t	(f.)	shoulder blade, shoulder
me varë (unë var)	(v.)	to hang
zbritje, zbritja zbritje, -t	(f.)	descent, fall, lowering; rebate, discount, reduction; subtraction
zgjanim, -i zgjanime, -t	(m.)	widening, broadening, expansion, extension, amplification

zgjatim, -i zgjatime, -t	(m.)	length, extension, prolongation

---

Notes:

me ndejtë mirë (më, të, i, etj. rri mirë)	to fit, to fit right (for clothing)
më duken	they seem to me
me pasë bark	to be stout
për qind (%)	per cent (%)
puna e parë	first of all, primarily
me të holla në dorë	cash, down payment
me i (u) dalë moda	to be considered old fashioned
me pasë hije (më, të, i, etj. ka hije)	to look sharp
me marrë masën (unë marr masën)	to take one's measurements

Valle
shqiptare

95

PJESA E PARË FIRST PART

USHTRIME GRAMATIKORE PARAPRAKE-GRAMMAR PERCEPTION DRILL

1. A âsht oficeri ynë mâ i gjatë se oficeri juej?
Po, oficeri juej âsht mâ i gjatë se oficeri ynë.
Cili oficer âsht mâ i gjatë se oficeri juej?
Oficeri juej âsht mâ i gjatë se oficeri ynë.

A âsht lapsi i kuq mâ i shkurtë se lapsi i verdhë?
Po, lapsi i kuq âsht mâ i shkurtë se lapsi i verdhë.
Cili laps âsht mâ i shkurtë se lapsi i verdhë?
Lapsi i kuq âsht mâ i shkurtë se lapsi i verdhë.

A âsht filxhani i bardhë mâ i vogël se filxhani i blertë?
Po, filxhani i bardhë âsht mâ i vogël se filxhani i blertë.
Cili filxhan âsht mâ i vogël se filxhani i blertë?
Filxhani i bardhë âsht mâ i vogël se filxhani i blertë.

A âsht deti mâ i madh se liqêni?
Po, deti âsht mâ i madh se liqêni.
A âsht liqêni mâ i vogël se deti?
Po, liqêni âsht mâ i vogël se deti.

A âsht mali mâ i naltë se bregu?
Po, mali âsht mâ i naltë se bregu.

A âsht mishi mâ i shtrêjtë se peshku?
Po, mishi âsht mâ i shtrêjtë se peshku.
Çka âsht mâ i shtrêjtë se peshku?
Mishi âsht mâ i shtrêjtë se peshku.

A âsht peshku mâ i lirë se mishi?
Po, peshku âsht mâ i lirë se mishi.
Çka âsht mâ i lirë se mishi?
Peshku âsht mâ i lirë se mishi.

2. A âsht mësuesja mâ e gjatë se unë?
Po, mësuesja âsht mâ e gjatë se ju.
Kush âsht mâ e gjatë se unë?
Mësuesja âsht mâ e gjatë se ju.

A âsht tryeza mâ e rândë se karriga?
Po, tryeza âsht mâ e rândë se karriga.

A âsht dera mâ e madhe se dritorja?
Po, dera âsht mâ e madhe se dritorja.

A âsht gota mâ e vogël se shishja?
Po, gota âsht mâ e vogël se shishja.

A âsht rakija mâ e fortë se vena?
Po, rakija âsht mâ fortë se vena.

3. A âsht Kasemi nxânsi mâ i mirë i klasës?
Po, Kasemi âsht nxânsi mâ i mirë i klasës.
Kush âsht nxânsi mâ i mirë i klasës?
Kasemi âsht nxânsi mâ i mirë i klasës.

A âsht Agimi ushtari mâ i gjatë i kompanís?
Po, Agimi âsht ushtari mâ i gjatë i kompanís.
Cili âsht ushtari mâ i gjatë i kompanís?
Agimi âsht ushtari mâ i gjatë i kompanís.

A âsht Korabi mali mâ i naltë i Shqipnís?
Po, Korabi âsht mali mâ i naltë i Shqipnís.

4. A âsht Kasemi mâ i miri nxânës në klasë?
Po, Kasemi âsht mâ i miri nxânës në klasë.
Kush âsht mâ i miri nxânës në klasë?
Kasemi âsht mâ i miri nxânës në klasë.

A âsht Agimi mâ i gjati ushtár në kompaní?
Po, Agimi âsht mâ i gjati ushtár në kompaní.
A âsht Korabi mâ i nalti mal në Shqipní?
Po, Korabi âsht mâ i nalti mal në Shqipní.

5. A âsht Marija nxânsja mâ e gjatë e klasës?
Po, Marija âsht nxânsja mâ e gjatë e klasës.
Kush âsht vajza mâ e gjatë e klasës?
Marija âsht vajza mâ e gjatë e klasës.

A âsht Fatimja nxânsja mâ e mirë e shkollës?
Po, Fatimja âsht nxânsja mâ e mirë e shkollës.
Kush âsht nxânsja mâ e mirë e shkollës?
Fatimja âsht nxânsja mâ e mirë e shkollës.

6. A âsht Marija mâ e gjata nxânse në shkollë?
Po, Marija âsht mâ e gjata nxânse në shkollë.
Cila âsht mâ e gjata nxânse në shkollë?
Marija âsht mâ e gjata nxânse në shkollë.

A âsht Fatimja mâ mira nxânse në klasë?
Po, Fatimja âsht mâ e mira nxânse në klasë.
Kush âsht mâ e mira nxânse në klasë?
Fatimja âsht mâ e mira nxânse në klasë.

7. A janë nxânsit tonë mâ të gjatë se mësuesit?
Po, nxânsit tonë janë mâ të gjatë se mësuesit.
Cilët janë mâ të gjatë se mësuesit?
Nxânsit tonë janë mâ të gjatë se mësuesit.

A janë mësueset tona mâ të gjata se nxânset?
Po, mësueset tona janë mâ të gjata se nxânset.
Cilat janë mâ të gjata se nxânset?
Mësueset janë mâ të gjata se nxânset.

A janë djelmt tonë mâ të mirë se djelmt tuej?
Po, djelmt tuej janë mâ të mirë se djelmt tonë.
Cilët janë mâ të mirë se djelmt tuej?
Djelmt tuej janë mâ të mirë se djelmt tonë.

8. A janë Kasemi e Gjoni mâ të zellshmit nxânës
në klasë.
Po, Kasemi e Gjoni janë mâ të zellshmit nxânës
në klasë.
Cilët janë mâ të zellshmit nxânës në klasë?
Kasemi e Gjoni janë mâ të zellshmit nxânës
në klasë.

A janë Hasani e Hyseni mâ të mirët ushtarë
në kompaní?
Po, Hasani e Hyseni janë mâ të mirët ushtarë
në kompaní.
Cilët janë mâ të mirët ushtarë në kompaní?
Hasani e Hyseni janë mâ të mirët ushtarë në
kompaní.

A janë Fatimja dhe Marija mâ të zellshmet nxânse
në klasë?
Po, Fatimja dhe Marija janë mâ të zellshmet
nxânse në klasë.
Cilat janë mâ të zellshmet nxânse në klasë?
Fatimja dhe Marija janë mâ të zellshmet nxânse
në klasë.
Cilat janë mâ të mirat nxânse në shkollë?
Fatimja dne Marija janë mâ të mirat nxânse
në shkollë.

9. A âsht Agimi mâ i zellshëm se Tefta?
Po, Agimi âsht mâ i zellshëm se Tefta.
A âsht Tefta mâ e gjatë se Agimi?
Po, Tefta âsht mâ e gjatë se Agimi.

For further drill use alternately: Skenderi-Lulja, Fatoni-Bukurija, Haxhiu-Drita.

10. A ecni ju mâ shpejt se unë?
Po, unë eci u shpejt se ju.
Kush ecën mâ shpejt se unë?
Unë eci mâ shpejt se ju.

A flitni ju tash mâ mirë se dý javë mâ parë?
Po, na flasim tash mâ mirë se dý javë mâ parë.
Si flitni ju tash?
Na flasim tash mâ mirë.

A hanë njerzit në darkë mâ shumë se në drekë?
Po, njerzit hanë darkë mâ shumë se në drekë.
Kush ha në darkë mâ shumë se në drekë?
Njerzit hanë në darkë mâ shumë se në drekë.

A do të vîni nesër mâ heret se sot?
Po, na do të vîjmë nesër mâ heret se sot.
Kur do të vîni nesër?
Na do të vîjmë nesër mâ heret se sot.

A kushton xhaketa mâ shumë se pantallonat?
Po, xhaketa kushton mâ shumë se pantallonat.
Çka kushton mâ shumë se pantallonat?
Xhaketa kushton mâ shumë se pantallonat.

A âsht universiteti mâ larg se spitali?
Po, universiteti âsht mâ larg se spitali.
Cili âsht mâ larg: universiteti apo spitali?
Universiteti âsht mâ larg.

PJESA E DYTË
DIALOGU

SECOND PART
DIALOGUE

KRYEQYTETI I SHQIPNÍS

1. Sa banorë ka Tirana?
2. Simbas regjistrimit të popullsís që u-bâ në vjetin 1958, Tirana ka 150,000 banorë.

3. Me çka merren banorët e qytetit?
4. Tirana ka përreth shumë fusha e kodra; natyrisht, në këto zona Tiranasit janë bujq.

5. Ç'punë bâjnë qytetarët?
6. Nji pjesë madhe janë nëpunës të shtetit; tjerët punojnë ndër fabrika, uzina e kombinate.

7. Cila âsht fabrika mâ e madhe në Tiranë.
8. Mâ e madhja âsht kombinati i tekstilit.

9. A âsht Tirana nji qytet i vjetër?
10. Jo. Tirana âsht qyteti mâ i rí i Shqipnís; Shkodra e Durrsi janë qytetet mâ të vjetra.

11. Çka e bân Tiranën mâ të bukur se qytetet tjera?
12. Asht nji qytet mâ modern se tjerat, ka fusha e kodra të gjelbërta dimën e verë.

13. E kam ndigjue këtë gjâ.
14. Natyrisht, si kryeqytet, ka mâ shumë gjâna se qytetet tjera të jugut e të veriut.

15. Çka ka Tirana karakteristike?
16. Ka vila të bukura, xhamí të vjetra dhe dhé të kuq.

17. Ashtu? Kjo qenka arsyeja pse Tirana quhet edhe "Tirana e Kuqe."
18. Po. Shtëpít e vjetra, të ndërtueme me qerpiçë, i apin Tiranës ngjyrën e kuqe.

19. Tirana, si kryeqytet, duhet të jetë edhe qendër intelektuale.
20. Po. Tirana ka universitet, nji institut shkencash, teatra etj.

21. Kur u-bâ Tirana kryeqytet?
22. Në vjetin 1920, tetë vjetë mbas shpalljes së pamvarësís.

LESSON XXXXI

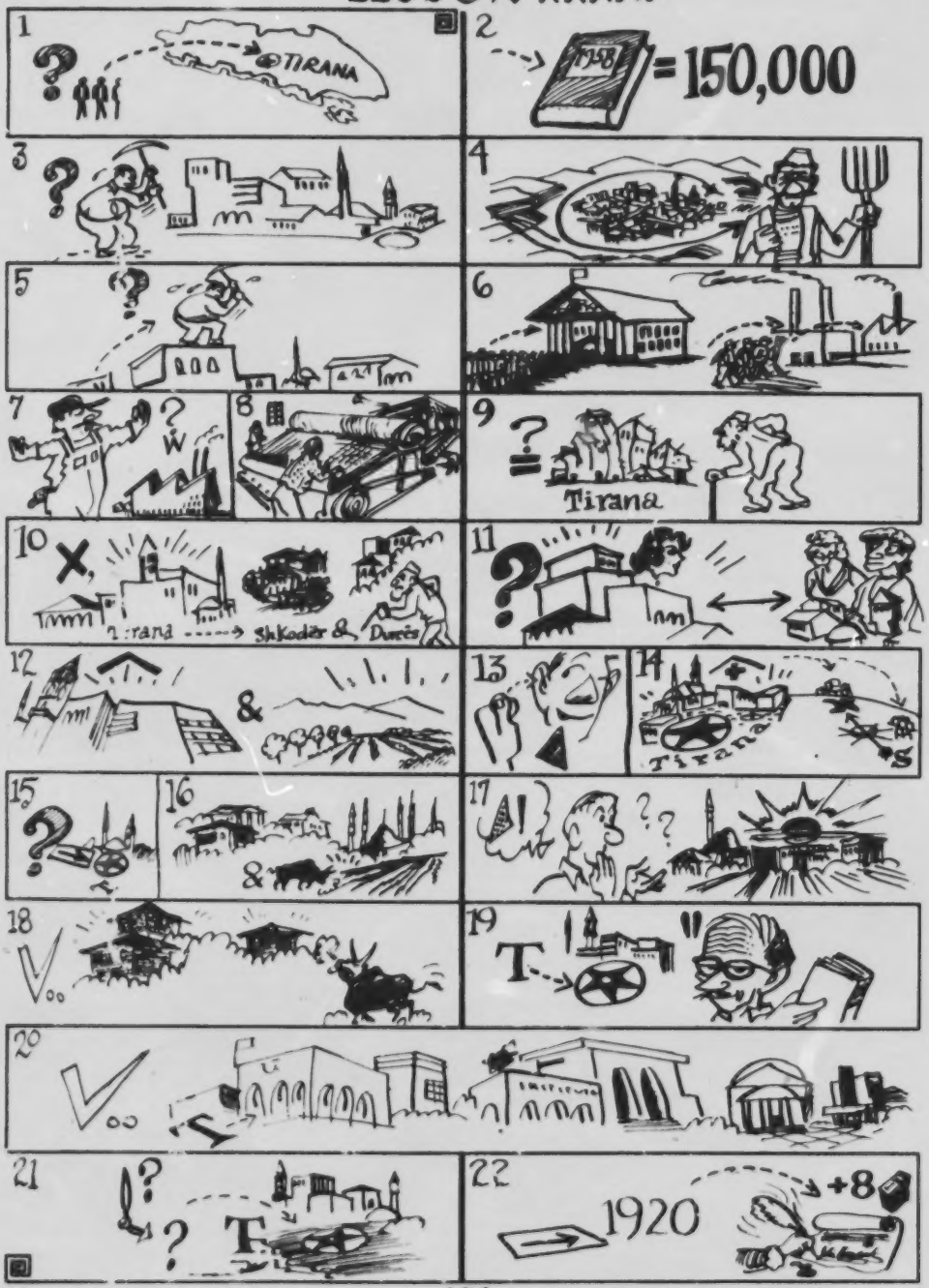

110

PJESA E DYTË
DIALOGU

SECOND PART
DIALOGUE

Idiomatic Translation - Përkëthimi i Lirë

1. What's the population of Tirana?
2. According to the 1958 census Tirana has 150,000 inhabitants.

3. What's the main occupation of the inhabitants of the city?
4. Around Tirana there are many fields and hills, for this reason in these zones the inhabitants are farmers.

5. What's the main occupation of the city dwellers?
6. A great number are government employees; the others work in various factories.

7. Which is the largest factory in Tirana?
8. The textile mill is the largest.

9. Is Tirana an old city?
10. No. Tirana is the newest city in Albania, Shkodër and Durrës are the oldest.

11. What makes Tirana more beautiful than the other cities?
12. It's more modern than the other cities and it has fields and hills that are always green.

13. I have heard about this.
14. Naturally, as a capital city it has more things than the other cities of the North and South.

15. What are some of the characteristic things in Tirana?
16. It has beautiful villas (houses), old mosques and red soil.

17. Is that so! Then that's the reason why Tirana is also called "Red Tirana."
18. Yes. The old houses built with adobe give the city a reddish color.

19. Tirana being the capital city must also be an intellectual center.
20. Yes, Tirana has a university, an institute of sciences, theaters, etc.

21. When did Tirana become the capital city of Albania?
22. In 1920, eight years after the declaration of independence.

PJESA E TRETË
ANALIZË GRAMATIKORE

THIRD PART
GRAMMAR ANALYSIS

COMPARISON OF ADJECTIVES

Different forms of descriptive adjectives are used to indicate three degrees of comparison: positive, comparative and superlative.

The Comparative--The comparative degree of an adjective is regularly formed by placing mâ before it and se after it for inequality and by placing aq before it and sa after it for equality.

Examples:

Ylberi âsht mâ i gjatë se Kasemi.
(Ylber is taller than Kasem.)

Motra âsht mâ e madhe se unë.
(My sister is older than I.)

Këto dý pênda janë mâ të bukura se ato atje.
(These two pens are more beautiful than those over there.)

Ylberi âsht aq i gjatë sa Kasemi.
(Ylber is as tall as Kasem.)

Vajza âsht aq e gjatë sa grueja.
(The girl is as tall as the woman.)

Djelmt janë aq të gjatë sa burrat.
(The boys are as tall as the men.)

Vajzat janë aq të gjata sa grât.
(The girls are as tall as the women.)

Rule 1. The descriptive adjective agrees in gender and number with the noun it describes.

Examples:

Djali âsht mâ i gjatë se vajza.
(The boy is taller than the girl.)

Vajza âsht mâ e zellshme se djali.
(The girl is more zealous than the boy.)

Remark: If both terms of the comparison are understood, then, we may find the comparative degree expressed as follows:

mâ i gjatë, mâ i mirë, mâ e zezë, etj.

The Superlative--The superlative degree denotes the greatest or the least amount or intensity of the quality existing among all beings and objects compared.

In Albanian the superlative is formed:

(a) By placing the noun in definite form before the comparative degree.

Examples:

Ylberi âsht djali mâ i gjatë në klasë.
(Ylber is the tallest boy in class.)

Tryeza mâ e mirë âsht në dhomën tjetër.
(The best desk is in the other room.)

Djelmt mâ të gjatë në klasë janë Kasemi e Ylberi.
(The tallest boys in class are Kasem and Ylber.)

Vajzat mâ të bukura janë nga Tirana.
(The most beautiful girls are from Tirana.)

(b) For emphasis, or to avoid repetition of the noun, the latter and the adjective may invert positions. In such a case the adjective takes the definite article.

Examples:

Ky nxânës âsht nxânsi mâ i mirë.
(This is the best student.)

Marija âsht vajza mâ e bukur e qytetit.
(Mary is the prettiest girl in town.)

The above examples may be expressed as follows:

Ky nxânës âsht mâ i miri nxânës or
Ky nxânës âsht mâ i miri.

Marija âsht mâ e bukura vajzë e qytetit or
Marija âsht mâ e bukura e qytetit.

Këta dy nxânës janë mâ të mirët në klasë.

COMPARISON WITH ADVERBS

Actions of persons, animals or actions attributed to growing and living things, may be expressed in terms of intensity of the actions performed.

In Albanian such degree of intensity is expressed by mâ plus adverb, se, noun, for inequality, aq, adverb sa, noun for equality.

Examples:

Unë eci mâ shpejt se mësuesi.
(I walk faster than the teacher.)

Mësuesi shkruen mâ mirë se nxânsi.
(The teacher writes better than the pupil.)

Qeni ha mâ shumë se maca.
(The dog eats more than the cat.)

Unë ha aq sa ti.
(I eat as much as you.)

Unë flas shqip aq mirë sa flet ti.
(I speak Albanian as good as you do.)

XXXXI

PJESA E KATËRTË
USHTRIME GRAMATIKORE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

1. A âsht ky mâ i mirë se ai?
Po, ky âsht mâ i mirë se ai.
Kush âsht mâ i mirë se ai?
Ky âsht mâ i mirë se ai.
Qysh âsht ky?
Ky âsht mâ i mirë se ai.

A âsht kjo mâ e mirë se ajo?
Po, kjo âsht mâ e mirë se ajo.
Kush âsht mâ e mirë se ajo?
Kjo âsht mâ e mirë se ajo.
Qysh âsht kjo?
Kjo âsht mâ e mirë se ajo.

A janë këta mâ të mirë se ata?
Po, këta janë mâ të mirë se ata.
Cilët janë mâ të mirë se ata?
Këta janë mâ të mirë se ata.
Qysh janë këta?
Këta janë mâ të mirë se ata.

A janë këto mâ të mira se ato?
Po, këto janë mâ të mira se ato.
Cilat janë mâ të mira se ato?
Këto janë mâ të mira se ato.
Qysh janë këto?
Këto janë mâ të mira se ato.

2. A âsht ky libri mâ i mirë që keni?
Po, ai âsht libri mâ i mirë që kam.
Cili âsht libri mâ i mirë që keni?
Ai âsht libri mâ i mirë që kam.
Cili libër âsht ky?
Ky âsht libri mâ i mirë që kam.

A âsht kjo ndërtesa mâ e bukur e qytetit?
Po, ajo âsht ndërtesa mâ e bukur e qytetit.
Cila âsht ndërtesa mâ e bukur e qytetit.
Ajo âsht ndërtesa mâ e bukur e qytetit.
Cila ndërtesë âsht kjo?
Ajo âsht ndërtesa mâ e bukur e qytetit.

A janë këta nxânsit mâ të mirë të klasës?
Po, këta janë nxânsit mâ të mirë të klasës.
Cilët janë nxânsit mâ të mirë të klasës?
Këta janë nxânsit mâ të mirë të klasës.
Cilët nxânës janë këta?
Këta janë nxânsit mâ të mirë të klasës.

A janë këto rrugët mâ të gjâna të qytetit?
Po, këto janë rrugët mâ të gjâna të qytetit.
Cilat janë rrugët mâ të gjâna të qytetit?
Këto janë rrugët mâ të gjâna të qytetit.
Cilat rrugë janë këto?
Këto janë rrugët mâ të gjâna të qytetit.

3. A âsht ky mâ i gjati i nxânësvet?
Po, ai âsht mâ i gjati i nxânësvet.
Kush âsht mâ i gjati i nxânësvet?
Ai âsht mâ i gjati i nxânësvet.
Kush âsht ky?
Ai âsht mâ i gjati i nxânësvet.

A âsht ajo mâ e bukura e shkollës?
Po, ajo âsht mâ e bukura e shkollës.
Kush âsht mâ e bukura e shkollës?
Ajo âsht mâ e bukura e shkollës.
Kush âsht ajo?
Ajo âsht mâ e bukura e shkollës.

A janë këta mâ të zellshmit e klasës?
Po, këta janë mâ të zellshmit e klasës.
Cilët janë mâ të zellshmit e klasës?
Këta janë mâ të zellshmit e klasës.
Cilët janë këta?
Këta janë mâ të zellshmit e klasës.

A janë këto mâ të shtrêjtat që keni?
Po, këto janë mâ të shtrêjtat që kemi.
Cilat janë mâ të shtrêjtat që keni?
Këto janë mâ të shtrêjtat që kemi.
Cilat janë këto?
Këto janë mâ të shtrêjtat që kemi.

4. A shkova sot në shkollë më heret se dje?
Po, sot ju shkuet në shkollë më heret se dje.
Kush shkoi sot në shkollë më heret se dje?
Ju shkuet sot në shkollë më heret se dje.
Ku shkova unë sot më heret se dje?
Ju shkuet sot në shkollë më heret se dje.
Çka bâna sot më heret se dje?
Ju shkuet sot në shkollë më heret se dje.
Kur shkova në shkollë më heret se dje?
Sot ju shkuet në shkollë më heret se dje.

A punojnë disa njerëz më shumë në verë se në dimën?
Po, disa njerëz punojnë më shumë në verë se në dimën.
Cilët punojnë më shumë në verë se në dimën?
Disa njerëz punojnë më shumë në verë se në dimën.
Çka bâjnë disa njerëz në verë më shumë se në dimën?
Disa njerëz punojnë në verë më shumë se në dimën.
Kur punojnë disa njerëz më shumë se në dimën?
Disa njerëz punojnë më shumë në verë se në dimën.

A çohem të dielen më vonë se ditët tjera?
Po, të dielen ju çoheni më vonë se ditët tjera.
Kush çohet të dielen më vonë se ditët tjera?
Ju çoheni të dielen më vonë se ditët tjera.
Kur çohem unë më vonë se ditët tjera?
Të dielen ju çoheni më vonë se ditët tjera.
Çka bâj unë të dielen?
Ju çoheni të dielen më vonë se ditët tjera.

A flet ai spanisht më mirë se ju?
Po, ai flet spanisht më mirë se unë.
Kush flet spanisht më mirë se ju?
Ai flet spanisht më mirë se unë.
Ç'gjuhë flet ai më mirë se ju?
Ai flet spanisht më mirë se unë.
Qysh flet ai spanisht?
Ai flet spanisht më mirë se unë.

5. A âsht Zotni Kashari tiranas?
Po, Zotni Kashari âsht tiranas.
Kush âsht tiranas?
Zotni Kashari âsht tiranas.
Prej nga âsht Zotni Kashari?
Zotni Kashari âsht tiranas.

A âsht Zoja Kashari tiranase?
Po, Zoja Kashari âsht tiranase.
Kush âsht tiranase?
Zoja Kashari âsht tiranase.
Prej nga âsht Zoja Kashari?
Zoja Kashari âsht tiranase.

A âsht Zotní Kalaja durrsak?
Po, Zotrí Kalaja âsht durrsak.
Kush âsht durrsak?
Zotní Kalaja âsht durrsak.
Po Zoja Kalaja, a âsht durrsake?
Jo, Zoja Kalaja âsht dibrane.

A âsht Zotní Gurakuqi shkodran?
Po, Zotní Gurakuqi âsht shkodran.
Kush âsht shkodran?
Zotní Gurakuqi âsht shkodran.
Po Zoja Gurakuqi, a âsht shkodrane?
Jo, Zoja Gurakuqi âsht beratase.

A âsht Zotní Lubonja korçár?
Po, Zotní Lubonja âsht korçár.
Kush âsht korçár?
Zotní Lubonja âsht korçár.
Po Zoja Lubonja, prej nga âsht?
Zoja Lubonja âsht elbasanase.

A âsht Zotní Pëllumbi gjinokastrit?
Po, Zotní Pëllumbi âsht gjinokastrit.
Kush âsht gjinokastrit?
Zotní Pëllumbi âsht gjinokastrit.
Prej nga âsht Zotní Pëllumbi?
Zotní Pëllumbi âsht gjinokastrit.
Po Zoja Pëllumbi, a âsht gjinokastrite?
Jo, Zoja Pëllumbi âsht korçare.

A âsht Zotní Çela vlonjat?
Po, Zotní Çela âsht vlonjat.
Kush âsht vlonjat?
Zotní Çela âsht vlonjat.
Prej nga âsht Zotní Çela?
Zotní Çela âsht vlonjat.
Po Zoja Çela, a âsht vlonjate?
Jo, Zoja Çela âsht kosovare.

6. A ka pemë përreth ndërtesës?
Po, përreth ndërtesës ka pemë.
Çka ka përreth ndërtesës?
Përreth ndërtesës ka pemë.
Ku ka pemë?
Përreth ndërtesës ka pemë.

A âsht Zotní Rruga katundár apo qytetár?
Zotní Rruga âsht qytetár.
Kush âsht qytetár?
Zotní Rruga âsht qytetár.
Çka âsht Zotní Rruga?
Zotní Rruga âsht qytetár.

A âsht Zotní Bilali nëpunës në Shoqnín S.T.A.?
Po, Zotní Bilali âsht nëpunës në Shoqnín S.T.A.
Kush âsht nëpunës në Shoqnín S.T.A.?
Zotní Bilali âsht nëpunës në Shoqnín S.T.A.
Çka âsht Zotní Bilali në Shoqnín S.T.A.?
Zotní Bilali âsht nëpunës në Shoqnín S.T.A.
Ku âsht nëpunës Zotní Bilali?
Zotní Bilali âsht nëpunës në Shoqnín S.T.A.
Në cilën shoqní âsht nëpunës Zotní Bilali?
Zotní Bilali âsht nëpunës në Shoqnín S.T.A.

A punon baba i tij n'Uzinën 28 Nânduer?
Po, baba i tij punon n'Uzinën 28 Nânduer.
Kush punon n'Uzinën 28 Nânduer?
Baba i tij punon n'Uzinën 28 Nânduer.
Ku punon baba i tij?
Baba i tij punon n'Uzinën 28 Nânduer.
Baba i kujt punon n'Uzinën 28 Nânduer?
Baba i tij punon n'Uzinën 28 Nânduer.
Në cilën uzinë punon baba i tij?
Baba i tij punon n'Uzinën 28 Nânduer.
Çka bân baba i tij n'Uzinën 28 Nânduer?
Baba i tij punon n'Uzinën 28 Nânduer.

7. A âsht San Francisco-ja nji qytet modern?
Po, San Francisco-ja âsht nji qytet modern.
Cili qytet âsht mjaft modern?
San Francisco-ja âsht nji qytet njaft modern.
Çfarë qyteti âsht San Francisco-ja?
San Francisco-ja âsht nji qytet mjaft modern.

A janë të gjelbërta pemët në verë?
Po, në verë pemët janë të gjelbërta.
Qysh janë pemët në verë?
Në verë pemët janë të gjelbërta.
Kur janë pemët të gjelbërta?
Në verë pemët janë të gjelbërta.
Cfarë ngjyre janë pemët në verë?
Në verë pemët janë të gjelbërta.

A keni hŷ ndonjiherë në nji xhamí?
Po, unë kam hŷ disa herë në xhamí.
Kush ka hŷ disa herë në xhamí?
Unë kam hŷ disa herë në xhamí.
Sa herë keni hŷ në xhamí?
Unë kam hŷ disa herë në xhamí.
Ku keni hŷ disa herë?
Unë kam hŷ disa herë në xhamí.

A âsht i mirë ky dhé për të mbjellë zarzavate?
Po, ky dhé âsht shumë i mirë për të mbjellë zarzavate.
Cili dhé âsht shumë i mirë për të mbjellë zarzavate?
Ky dhé âsht shumë i mirë për të mbjellë zarzavate.
Për çka âsht i mirë ky dhé?
Ky dhé âsht shumë i mirë për të mbjellë zarzavate.
Qysh âsht ky dhé për të mbjellë zarzavate?
Ky dhé âsht shumë i mirë për të mbjellë zarzavate.

A âsht e ndërtueme shtëpija e tij me qerpiçë?
Po, shtëpija e tij âsht e ndërtueme me qerpiçë.
Shtëpija e kujt âsht e ndërtueme me qerpiçë?
Shtëpija e tij âsht e ndërtueme me qerpiçë.
Cila shtëpí âsht e ndërtueme me qerpiçë?
Shtëpija e tij âsht e ndërtueme me qerpiçë.
Me çka âsht e ndërtueme shtëpija e tij?
Shtëpija e tij âsht e ndërtueme me qerpiçë.

A janë të bukura ndërtesat e Universitetit të Shtetit në Tiranë?
Po, ndërtesat e Universitetit të Shtetit në Tiranë janë të bukura.

Si janë ndërtesat e Universitetit të Shtetit
në Tiranë?
Ndërtesat e Universitetit të Shtetit në Tiranë
janë të bukura.
Cilat ndërtesa janë të bukura?
Ndërtesat e Universitetit të Shtetit në Tiranë
janë të bukura.
Ndërtesat e cilit universitet janë të bukura?
Ndërtesat e Universitetit të Shtetit në Tiranë
janë të bukura.

XXXXI

PJESA E PESTË
USHTRIME PËRKËTHIMI

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

Në vendin tim âsht zakon (custom) që njerzit të veshen për Pashkë me plaçka të reja: këpucë, çorapë, këmishë, kapelë dhe gjithëçka tjetër do të veshin at ditë. Mbasi të dielen që vjen janë Pashkët, ca ditë mâ parë shkova me blé nji palë rrobe. M'u-desh me shkue në shumë dyqane derisa gjeta kostumin që kërkojshem. Nuk qe nji gjâ e lehtë sepse ca nuk më bijshin, ca nuk më rrijshin mirë dhe ca tjera kushtojshin shumë. Mâ i miri që pashë në nji dyqan ishte nji kostum shumë elegant, i bâmë n'Anglí. Siç dihet, Anglija prodhon stofnat (fabrics) mâ të mira që mund të mendoni.

Pashkët në Shqipní janë nji ndër festat mâ të mëdhaja. Gjatë trí ditëve të Pashkëvet-kaq ditë kanë qenë festue mâ parë-burrat e grât shkojnë me u bâ vizita miqvet të tyne. Kur mbarojnë vizitën njerzit e shtëpís u apin këtyne vé të kuqe që kanë pregatitë t'êjten; kjo e êjte quhet "e Ejtja e Madhe."

1. This dictionary is not good; don't you have a better one?

   No, that one is the best I have.

2. Good books are our best friends.

3. Are you feeling better today?

4. The wine we drank at my sister's house was very bad; it was worse than this.

5. Do you wake up early in the morning?

   Not very early now, but in summer I wake up much earlier than in winter.

6. We go to the library more often than you do; we go about twice a week.

7. Here are my suitcases; which one is heavier?

8. This dialogue is more difficult than that one, but the most difficult one we had was one week ago.

9. Today is the most beautiful day we have had so far.

10. This is the best coffee you can buy here.

11. The worst thing you can do when you have a cold is to go out when the weather is not good.

PJESA E GJASHTË
COPË LEXIMI

SIXTH PART
READING TEXT

Proverb: Bâne të mirën e hudhe në dét;
në mos e di peshku, e di Zoti vetë.

Tirana âsht kryeqyteti i Shqipnís. Simbas regjistrimit të popullsís që u-bâ në vjetin 1958, Tirana ka 150,000 banorë. Tirana gjindet në nji fushë dhe ka përreth kodra që janë të gjelbërta dimën e verë. Banorët e rrethevet merren me bujqësí, kurse banorët e kryeqytetit janë nëpunës të shtetit ase punojnë ndër fabrika, uzina, kombinate etj. Fabrika mâ e madhe në Tiranë âsht kombinati i tekstilit me nja 5,000 punëtorë. Tirana âsht qyteti mâ i rí i Shqipnís dhe u-bâ kryeqytet në vjetin 1920 Asht nji qytet modern me ndërtesa të mëdhaja, me vila të bukura e me rrugë të gjâna. Tirana âsht edhe qendra intelektuale e Shqipnís. Këtu gjinden: universiteti, institute të ndryshme, teatra, muzé, opera etj.

QUESTIONS - PYETJE

1. Cili âsht kryeqyteti i Shqipnís?
2. Në ç'vjet u-bâ regjistrimi i fundit i popullsís?
3. Sa banorë ka Tirana, simbas regjistrimit të fundit të popullsís?
4. Ku gjindet Tirana?

5. Çfarë kodrash ka përreth?

6. Kur janë të gjelbërta kodrat që Tirana ka përreth?

7. Me çka merren banorët e rrethevet?

8. Cilët banorë merren me bujqësi?

9. Me çka merren banorët e kryeqytetit?

10. Cilët janë nëpunës të shtetit ase punojnë ndër fabrika, uzina, kombinate etj.?

11. Ku punojnë banorët e kryeqytetit?

12. Cila âsht fabrika mâ e madhe në Tiranë?

13. Sa punëtorë ka kombinati i tekstilit?

14. Cila fabrikë ka nja 5,000 punëtorë?

15. Cili âsht qyteti mâ i rí i Shqipnís?

16. Kur u-bâ Tirana kryeqytet?

17. Cili âsht nji qytet modern?

18. Cili qytet ka ndërtesa të mëdhaja, vila të bukura e rrugë të gjâna?

19. Çka ka Tirana?

20. Cila âsht qendra intelektuale e Shqipnís?

21. Ku gjinden institute të ndryshme, muzé, teatra, opera etj.?

22. Në cilin qytet gjindet Universiteti i Shtetit?

XXXXI

PJESA E SHTATË
DETYRË SHTËPIJE

SEVENTH PART
HOMEWORK

Translate into Albanian:

1. The textile mill in Tirana produces cloth (stofna) and is the largest factory in Albania.

2. Do you have a larger cup?
   No, that is the largest I have.

3. The tallest building in the United States is in New York.

4. Each day the children eat less than before, but eat more often.

5. Better late than never.

6. Albania has more mosques in the north than in in the south.

7. Why don't you walk a little faster? I don't want to get there (arrive) later than the other people.

8. Ylber and Skender are the best students in class.

PJESA E TETË
FJALORI

EIGHTH PART
VOCABULARY

banor, -i banorë, -t	(m.)	inhabitant
dhé, -u dhena, -t	(m.)	dirt, soil, ground, earth, lands (the only meaning which may have the pl.)
i, e, të gjelbërt të gjelbërta	(adj. m. & f.)	green
institut, -i institute	(m.)	institute
intelektual, -e intelektualë	(adj. m.&f.)	intellectual
jug, -u	(m.)	south
kombinat, -i kombinate, -t	(m.)	group of plants or factories of diff. processes but manufacturing related products, large complex factory
kombinati i tekstilit		the textile mill
i, të kuq e, të kuqe	(adj. m.&f.)	red
mijë, -a mijë, -t mija, -t	(f.)	thousand
modern, -e modernë	(adj. m.&f.)	modern
muzé, muzeu muzé, -t	(m.)	museum
i, të ndërtuem e, të ndërtueme	(adj. m.&f.)	built

nëpunës, -i nëpunës,-it	(m.)	employee, clerk
opera opera, -t	(f.)	opera, opera house
pamvarësí, -ja	(f.)	independence
përreth	(adv.)	round about
popullsí, -ja popullsí, -t	(f.)	population
qerpiç, -i qerpiçë, -t	(m.)	adobe (brick)
qytetár, -i qytetarë, -t	(m.)	city dweller, townsman, citizen
regjistrim, -i regjistrime, -t	(m.)	registration
regjistrim i popullsís		census
rreth, -i rrethe, -t	(m.)	circle, district, region, surrounding(s)
shkencë, -a shkenca, -t	(f.)	science
shpallje, -a shpallje, -t	(f.)	announcement, proclamation, declaration
tekstil, -i tekstile, -t	(m.)	textile
tiranas, -i tiranas, -it	(m.)	the native of Tirana
universitet, -i universitete, -t	(m.)	university

uzinë, -a uzina, -t	(f.)	mill (steel), officinal, large workshop
verí, -u	(m.)	north
vilë, -a vila, -t	(f.)	villa
zonë, -a zona, -t	(f.)	zone
xhamí, -ja xhamí, -t	(f.)	mosque

- Paske nji dynja libra!
- Janë të grues. Të gjithë trajtojnë nji temë të vetme: si me rritë qejt.

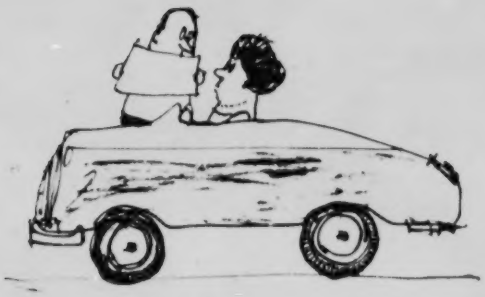

Gëzohem shumë që more lejen e shoferit. Tash merre këtë hartë! Të kam shenue të gjitha spitalet e ambulancat.

PJESA E PARË FIRST PART
USHTRIMË GRAMATIKORE PARAPRAKE-GRAMMAR PERCEPTION DRILL

1. A ndjek ti ndonji shkollë?
Po, unë ndjek Shkollën Ushtarake të Gjuhëvet.
Kush e ndjek Shkollën Ushtarake të Gjuhëvet?
Ai e ndjek Shkollën Ushtarake të Gjuhëvet.
Cilën shkollë ndiqni ju?
Na ndjekim Shkollën Ushtarake të Gjuhëvet.
Po ata, a e ndjekin Shkollën Ushtarake të Gjuhëvet?
Po, edhe ata e ndjekin Shkollën Ushtarake të Gjuhëvet.

2. A ndoqe ndonji shkollë kur ishe n'Europë?
Jo, kur ishem n'Europë nuk ndoqa ndonji shkollë.
Kush nuk ndoqi ndonji shkollë kur ishte n'Europë?
Ai nuk ndoqi ndonji shkollë kur ishte n'Europë.
Çka nuk ndoqët ju kur ishi n'Europë?
Na nuk ndoqëm ndonji shkollë kur ishim n'Europë.
Po ata, a ndoqën ndonji shkollë kur ishin n'Europë?
Jo, as ata nuk ndoqën ndonji shkollë kur ishin n'Europë.

3. A i sjell ti librat me vete çdo mëngjes?
Po, unë i sjell librat me vete çdo mëngjes.
A e sjell mësuesi librin me vete çdo mëngjes?
Po, mësuesi e sjell librin me vete çdo mëngjes.
Çka sillni ju me vete çdo mëngjes?
Na sjellim librat me vete çdo mëngjes.
Po nxânsit tjerë, a i sjellin librat me vete çdo mëngjes?
Po, edhe nxânsit tjerë i sjellin librat me vete çdo mëngjes.

A i sjell ti librat në bibliotekë mbasi i lexon?
Po, mbasi i lexoj unë i sjell librat në bibliotekë.
Kush i sjell librat në bibliotekë mbasi i lexon?
Ai i sjell librat në bibliotekë mbasi i lexon.
Çka sillni ju në bibliotekë mbasi i lexoni?
Na i sjellim librat në bibliotekë mbasi i lexojmë.
Kur i sjellin ata librat në bibliotekë?
Ata i sjellin librat në bibliotekë mbasi i lexojnë.

4. A i solle ti të hollat me vete?
Po, unë i solla të hollat me vete.
Kush i solli të hollat me vete?
Ai i soli të hollat me vete.
Çka sollët ju me vete?
Na i sollëm të hollat me vete.
Cilët i sollën të hollat me vete?
Ata i sollën të hollat me vete.

A i a solle ti rrobet rrobaqepsit?
Po, unë i a solla rrobet rrobaqepsit.
Kush i a solli rrobet rrobaqepsit?
Ai i a solli rrobet rrobaqepsit.
Çka i sollët ju rrobaqepsit?
Na i a sollëm rrobet rrobaqepsit.
Po ata, a i a sollën rrobet rrobaqepsit?
Po, edhe ata i a sollën rrobet rrobaqepsit.

5. A do të rrijsh në qytet deri n'orën shtatë?
Po, unë do të rrij në qytet deri n'orën shtatë.
Kush do të rrijë në qytet deri n'orën shtatë?
Ai do të rrijë në qytet deri n'orën shtatë.
Ku do të rrini ju deri n'orën shtatë?
Na do të rrijmë në qytet deri n'orën shtatë.
Çka do të bâjnë ata deri n'orën shtatë?
Ata do të rrijnë në qytet deri n'orën shtatë.

A do me ardhë me mue deri në bibliotekë?
Po, unë due me ardhë me jú deri në bibliotekë.
Kush do me ardhë me jú deri në bibliotekë?
Ai do me ardhë me mue deri në bibliotekë.
Deri ku doni me ardhë me mue?
Na duem me ardhë me jú deri në bibliotekë.
Cilët duen me ardhë me jú deri në bibliotekë?
Ata duen me ardhë me mue deri në bibliotekë.

A të pëlqen gjella me shumë krypë?
Jo, mue nuk më pëlqen gjella me shumë krypë.
Kujt nuk i pëlqen gjella me shumë krypë?
Kurrkujt nuk i pëlqen gjella me shumë krypë.
Çkâ nuk ju pëlqen jú?
Né nuk na pëlqen gjella me shumë krypë.
Cilëve nuk u pëlqen gjella me shumë krypë?
Atyne nuk u pëlqen gjella me shumë krypë.

A ke nevojë sonte të shkojsh në qytet?
Po, sonte kam nevojë të shkoj në qytet.
Kush ka nevojë sonte të shkojë në qytet?
Ai ka nevojë sonte të shkojë në qytet.
Çka keni nevojë të bâni ju sonte?
Sonte na kemi nevojë të shkojmë në qytet.
Cilët kanë nevojë të shkojnë sonte në qytet?
Ata kanë nevojë sonte të shkojnë në qytet.

A qe e mundun me ardhë me automobil në shkollë?
Jo, nuk qe e mundun me ardhë me automobil në shkollë.
Çka nuk qe e mundun me bâ?
Nuk qe e mundun me ardhë me automobil në shkollë.
Me çka nuk qe e mundun me ardhë në shkollë?
Nuk qe e mundun me ardhë me automobil në shkollë.
Ku nuk qe e mundun me ardhë me automobil?
Nuk qe e mundun me ardhë me automobil në shkollë.

A shkoni në kafe n'orën dhetë me pí nji kafe?
Po, n'orën dhetë unë shkoj në kafe me pí nji kafe.
Kush shkon n'orën dhetë në kafe me pí nji kafe?
Unë shkoj në kafe n'orën dhetë me pí nji kafe.
Ku shkoni ju n'orën dhetë me pí nji kafe?
Unë shkoj në kafe n'orën dhetë me pí nji kafe.
Në ç'orë shkoni ju në kafe me pí nji kafe?
Unë shkoj në kafe n'orën dhetë me pí nji kafe.
Çka shoni me pí në kafe n'orën dhetë?
Unë shkoj në kafe n'orën dhetë me pí nji kafe.
Pse shkoni në kafe n'orën dhetë?
Unë shkoj në kafe n'orën dhetë me pí nji kafe.

A ke qenë dje gjithë ditën në plazhë?
Po, dje kam qenë gjithë ditën në plazhë.
Ku keni qenë dje gjithë ditën?
Dje kam qenë gjithë ditën në plazhë.
Kush ka qenë dje gjithë ditën në plazhë?
Ai ka qenë dje gjithë ditën në plazhë.
Çka ke bâ dje gjithë ditën?
Dje kam qenë gjithë ditën në plazhë.
Kur keni qenë në plazhë?
Dje kam qenë gjithë ditën në plazhë.

PJESA E DYTË
DIALOGU

SECOND PART
DIALOGUE

KE DENTISTI

1. Ku keni qenë gjithë mëngjesin?
2. Ah, mos pyetni ku kam qenë.

3. Pse e mbani shamín para gojës?
4. Po më dhemb që mos e pyet.

5. Çka ju dhemb, dhâmbi? Pse nuk e hiqni?
6. Hoqa nji dhëmballë, prandej po më dhemb.

7. Pse e hoqët, a nuk qe e mundun me e mbushë?
8. Unë nuk desha me e hjekë, por dentisti tha se ishte prishë tepër.

9. A ju dhimti kur ju a nxori?
10. Kur m'a nxori nuk ndjeva asgjâ, por tash po e ndiej dhimbën.

11. A âsht tue ju rrjedhë gjak?
12. Besa po: në mish të dhâmbëvet kam nji vrimë sa nji shpellë!

13. Shpërlanie gojën me ujë të krypun.
14. Çfarë dobije sjell uji i krypun?

15. Krypa e ndal gjakun menjiherë.
16. Do t'a provoj kur të shkoj në shtëpí.

17. S'keni nevojë me pritë derisa të shkoni në shtëpí.
18. Po ku t'a gjêj krypën dhe ku t'a shpërlâj gojën?

19. Krypë ka në kafe dhe gojën shpërlanie në nevojtore.
20. Sa krypë me shtí?

21. Shtini dý a trí lugë kafje në nji gotë ujë.
22. A jeni i sigurtë se krypa nuk djeg?

23. Ju s'patët frikë të hiqni nji dhâmb, tash keni frikë nga krypa?
24. Mirë, mirë, po shkoj.

LESSON XXXXII

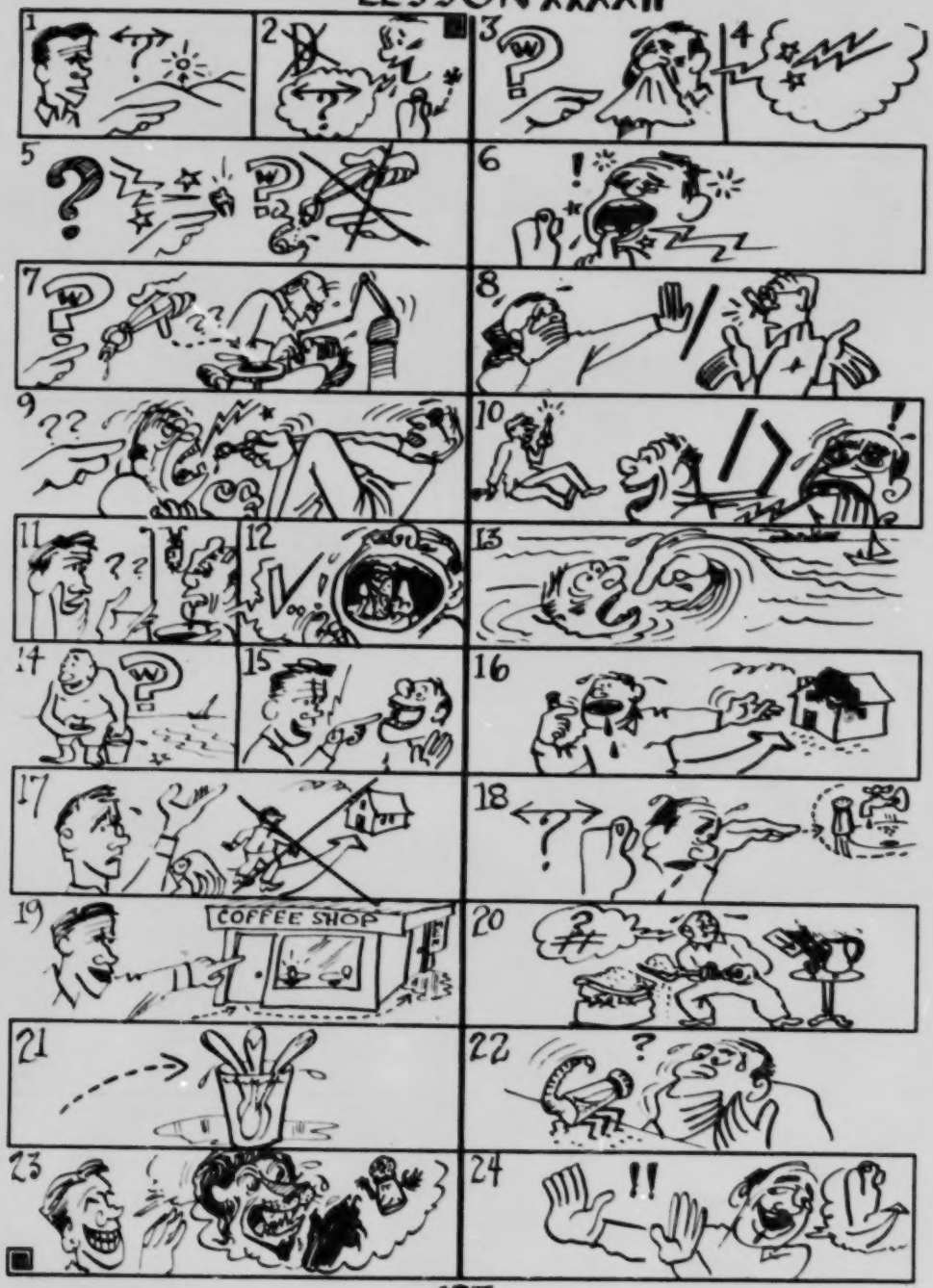

PJESA E DYTË
DIALOGU

SECOND PART
DIALOGUE

Idiomatic Translation - Përkëthimi i Lirë

TO THE DENTIST

1. Where have you been all morning?
2. Oh, don't ask me where I have been.

3. Why do you keep your handkerchief in front of your mouth?
4. It's hurting me a lot.

5. What's aching, your tooth? Why don't you have it pulled out?
6. I had a tooth pulled out, that's why I'm in pain.

7. Why did you have it pulled out, wasn't it possible to have it filled?
8. I didn't want to have it pulled out, but the dentist told me that it was too decayed.

9. Did you feel any pain when he pulled it out?
10. When he pulled it out I didn't feel anything, but now I'm feeling the pain.

11. Is it bleeding?
12. Yes, indeed it is: I have a hole as big as a cave in my gum!

13. Rinse your mouth with salt water.
14. What's salt water good for?

15. Salt stops the bleeding at once.
16. I'll do that when I go home.

17. You don't have to wait until you go home.
18. Where do I find salt and where do I rinse my mouth?

19. There is salt in the coffee shop and you go rinse your mouth in the restroom.
20. How much salt shall I put in the water?

21. Put two or three teaspoons in a glass of water.
22. Are you sure that salt doesn't sting?

23. You weren't afraid to have a tooth pulled out, now you are afraid of salt.
24. All right, all right, I'll go.

PRESENT AND SIMPLE PAST OF THE FOLLOWING VERBS:

me mjelë, me sjellë, me ndie

1. Verbs ending in the infinitive mood in -jelë, -jellë, -edhë, -jerrë are conjugated like the verb me hapë, with the following exceptions:

   -je or -e change into -i in the 2nd person plural of the present tense, and into -o in all the persons of the simple past. When this occurs -rr is softened into -r.

Examples:

Infinitive	Present tense 2nd per. plural	Simple past
me mjelë (to milk)	milni	mola, mole moli, etj.
me sjellë (to bring)	sillni	solla, solle, solli, etj.
me vjedhë (to steal)	vidhni	vodha, vodhe, vodhi, etj.
me mbledhë (to gather)	mblidhni	mblodha, mblodhe, etj.
me nxjerrë (to take out)	nxirni	nxora, nxore, etj.

2. Verbs ending in the infinitive mood in -jekë and -jegë are also conjugated like the verb me hapë, with the following exceptions:

   -jek changes into -iq and -jeg into -igj in the 2nd person plural of the present tense; in the simple past -jek changes into -oq and -jeg into -ogj.

Examples:

Infinitive	2nd per. plural	Simple past
me ndjekë (to attend)	ndiqni	ndoqa, ndoqe, ndoqi, etj.
me pjekë (to bake)	piqni	poqa, poqe, poqi, etj.
me djegë (to burn)	digjni	dogja, dogje, dogji, etj.

3. Verbs ending in the infinitive mood in -ie are conjugated like the key verb me lã with the following exception: -ie changes into -je only in the singular of the simple past.

Examples:

Infinitive	Simple past
me ndie (to feel)	Sing.-ndjeva, ndjeve, ndjeu Plural.-ndiem, ndiet, ndien
me përzie (to mix)	Sing.-përzjeva, përzjeve, përzjeu Plural.-përziem, përziet, përzien

THE PREPOSITION DERI AND THE CONJUNCTION DERISA:

Deri and derisa both mean "until." While deri is followed by another preposition (followed by a noun or pronoun) or an adverb, derisa is followed always by a verb.

Examples:

Kam lexue deri në këtë faqe.
(I read until (up to) this page.)

Na duhet të presim deri nesër.
(We have to wait until tomorrow.)

XXXXII

Pritni këtu derisa të vîjë nâna.
(Wait here until mother will return.)

Ndejta në shtëpi derisa erdhi nâna.
(I stayed home until mother arrived.)

PJESA E PARË
USHTRIME GRAMATIKORE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

1. A ndjek unë shkollën e mesme?
Po, ju ndiqni shkollën e mesme.
Cilën shkollë ndjek ti?
Unë ndjek shkollën e mesme.
Kush ndjek shkollën e mesme?
Ai ndjek shkollën e mesme.
A ndjekim na universitetin?
Po, na ndjekim universitetin.
Ç'shkollë ndiqni ju?
Na ndjekim universitetin.
Po ata, cilën shkollë ndjekin?
Edhe ata ndjekin universitetin.

A e hjek unë xhaketën kur shkoj në shtëpí?
Po, ju e hiqni xhaketën kur shkoni në shtëpí.
Çka hjek ti kur shkon në shtëpí?
Unë e hjek xhaketën kur shkoj në shtëpí.
Kush e hjek xhaketën kur shkon në shtëpí?
Ai e hjek xhaketën kur shkon në shtëpí.
A i hjekim na këmishat kur shkojmë në plazhë?
Po, na i hjekim këmishat kur shkojmë në plazhë.
Çka hiqni ju kur shkoni në plazhë?
Na i hjekim këmishat kur shkojmë në plazhë.
Po ata, çka hjekin kur shkojnë në plazhë?
Ata i hjekin rrobet kur shkojnë në plazhë.

2. A i sjell unë librat me vete në shkollë çdo ditë?
Po, ju i sillni librat me vete në shkollë çdo ditë.
Çka sjell ti me vete në shkollë çdo ditë?
Unë sjell librat me vete në shkollë çdo ditë.
Kush i sjell librat me vete në shkollë çdo ditë?
Ai i sjell librat me vete në shkollë çdo ditë.
A i sjellim na cingaret me vete çdo ditë?
Po, na i sjellim cingaret me vete çdo ditë.
Çka sillni ju me vete çdo ditë?
Na i sjellim cingaret me vete çdo ditë.
Çka sjellin ata me vete çdo ditë?
Ata i sjellin cingaret me vete çdo ditë.

A i nxjerr unë shpesh plaçkat nga rafti?
Po, ju i nxirni shpesh plaçkat nga rafti.
Çka nxjerr ti shpesh nga rafti?

Unë i nxjerr shpesh plaçkat nga rafti.
Kush i nxjerr shpesh plaçkat nga rafti?
Ai i nxjerr shpesh plaçkat nga rafti.
A i nxjerrim na çdo ditë librat nga syza?
Po, na i nxjerrim çdo ditë librat nga syza.
Kur i nxirni ju librat nga syza?
Na i nxjerrim çdo ditë librat nga syza.
Çka nxjerrin ata çdo ditë nga syza?
Ata i nxjerrin librat çdo ditë nga syza.

A ndiej unë ndonji dhimbë?
Jo, ju nuk ndieni ndonji dhimbë.
Çka nuk ndien ti?
Unë nuk ndiej ndonji dhimbë.
Kush nuk ndien ndonji dhimbë?
Ai nuk ndien ndonji dhimbë.
A ndiejmë na ndonji dhimbë?
Jo, na nuk ndiejmë ndonji dhimbë.
Çka nuk ndieni ju?
Na nuk ndiejmë ndonji dhimbë.
Cilët nuk ndiejnë ndonji dhimbë?
Ata nuk ndiejnë ndonji dhimbë.

A i djeg unë gazetat mbasi i lexoj?
Po, ju i digjni gazetat mbasi i lexoni.
Kur i djeg ti gazetat?
Unë i djeg gazetat mbasi i lexoj.
Kush i djeg gazetat mbasi i lexon?
Ai i djeg gazetat mbasi i lexon.
A i djegim na gazetat mbasi i lexojmë?
Po, na i djegim gazetat mbasi i lexojmë.
Kur i digjni ju gazetat?
Na i djegim gazetat mbasi i lexojmë.
Cilët i djegin gazetat mbasi i lexojnë?
Ata i djegin gazetat mbasi i lexojnë.

3. A ndoqa unë vjet nji shkollë rrobaqepsije?
Po, vjet ju ndoqët nji shkollë rrobaqepsije.
Çfarë shkolle ndoqe ti vjet?
Unë ndoqa vjet nji shkollë rrobaqepsije.
Kush ndoqi vjet nji shkollë rrobaqepsije?
Ai ndoqi vjet nji shkollë rrobaqepsije.
A ndoqëm na vjet nji shkollë rrobaqepsije?
Jo, na nuk ndoqëm vjet nji shkollë rrobaqepsije.

Çfarë shkolle nuk ndoqët ju vjet?
Na nuk ndoqëm vjet nji shkollë rrobaqepsije.
Cilët nuk ndoqën vjet nji shkollë rrobaqepsije?
Ata nuk ndoqën vjet nji shkollë rrobaqepsije.

A i hoqa unë pjatat nga tryeza?
Po, ju i hoqët pjatat nga tryeza.
Çka hoqe ti nga tryeza?
Unë i hoqa pjatat nga tryeza.
Kush i hoqi pjatat nga tryeza?
Ai i hoqi pjatat nga tryeza.
A i hoqëm na pjatat e gotat nga tryeza?
Po, na i hoqëm pjatat e gotat nga tryeza.
Çka hoqët ju nga tryeza?
Na i hoqëm pjatat e gotat nga tryeza.
Cilët i hoqën pjatat e gotat nga tryeza?
Ata i hoqën pjatat e gotat nga tryeza.

4. A e solla unë sot çantën me vete?
Po, ju e sollët sot çantën me vete.
Kur e solle ti çantën me vete?
Unë e solla sot çantën me vete.
Kush e solli sot çantën me vete?
Ai e solli sot çantën me vete.
A i sollëm na sot të gjithë librat me vete?
Jo, na nuk i sollëm sot të gjithë librat me vete.
Kur nuk i sollët të gjithë librat me vete?
Sot nuk i sollëm të gjithë librat me vete.
Cilët nuk i soliën sot të gjithë librat me vete?
Ata nuk i sollën sot të gjithë librat me vete.

A i nxora unë të gjitha karrigat nga dhoma?
Po, ju i nxorët të gjitha karrigat nga dhoma.
Çka nxore ti nga dhoma?
Unë i nxora të gjitha karrigat nga dhoma.
Kush i nxori të gjitha karrigat nga dhoma?
Ai i nxori të gjitha karrigat nga dhoma.
A i nxorëm na këpucët nga rafti?
Po, na i nxorëm këpucët nga rafti.
Prej nga i nxorët ju këpucët?
Na i nxorëm këpucët nga rafti.
Cilët i nxorën këpucët nga rafti?
Të gjithë i nxorën këpucët nga rafti.

A ndjeva unë dje nji dhimbë në shpatull?
Po, dje ju ndiet nji dhimbë në shpatull.
Kur ndjeve ti nji dhimbë në shpatull?
Dje unë ndjeva nji dhimbë në shpatull.
Kush ndjeu dje nji dhimbë në shpatull?
Ai ndjeu dje nji dhimbë në shpatull.
A ndiem na dje ndonji dhimbë?
Jo, na dje nuk diem ndonji dhimbë.
Çka nuk ndiet ju dje?
Dje na nuk ndiem ndonji dhimbë.
Cilët nuk ndien dje ndonji dhimbë?
Ata nuk ndien dje ndonji dhimbë.

5. A do të rrini në San Francisco deri të marten?
Po, do të rrij në San Francisco deri të marten?
Deri kur do të rrini në San Francisco?
Do të rrij në San Francisco deri të marten.
Ku do të rrini deri të marten?
Do të rrij në San Francisco deri të marten.
Çka do të bâni në San Francisco deri të marten?
Do të rrij në San Francisco deri të marten.

A do të rrini në klasë derisa të vîjë mësuesi?
Po, do të rrij në klasë derisa të vîjë mësuesi.
Ku do të rrini derisa të vîjë mësuesi?
Do të rrij në klasë derisa të vîjë mësuesi.
Kush do të rrijë në klasë derisa të vîjë mësuesi?
Unë do të rrij në klasë derisa të vîjë mësuesi.
Çka do të bâni derisa të vîjë mësuesi?
Do të rrij në klasë derisa të vîjë mësuesi.

A keni frikë kur jeni në dét vetëm?
Jo, nuk kam frikë kur jam në dét vetëm.
Kush nuk ka frikë kur âsht në dét vetëm?
Ai nuk ka frikë kur âsht në dét vetëm.
Kur nuk ka frikë ai?
Ai nuk ka frikë kur âsht në dét vetëm.

A keni frikë nga qent e mëdhaj?
Jo, unë nuk kam frikë nga qent e mëdhaj.
Kush nuk ka frikë nga qent e mëdhaj?
Ai nuk ka frikë nga qent e mëdhaj.
Nga çka nuk ka frikë ai?
Ai nuk ka frikë nga qent e mëdhaj.
Nga cilë qen nuk ka frikë ai?
Ai nuk ka frikë nga qent e mëdhaj.

A mbaj unë gjithëmonë me vete nji shamí?
Po, ju mbani gjithëmonë me vete nji shamí.
Kush mban gjithëmonë me vete nji shamí?
Ju mbani gjithëmonë me vete nji shamí.
Çka mbaj unë gjithëmonë me vete?
Ju mbani gjithëmonë me vete nji shamí.
Sa shamí mbani ju gjithëmonë me vete?
Unë mbaj gjithëmonë me vete nji shamí.

A ka njeriu 32 dhâmbë?
Po, njeriu ka 32 dhâmbë.
Sa dhâmbë ka njeriu?
Njeriu ka 32 dhâmbë.
Kush ka 32 dhâmbë?
Njeriu ka 32 dhâmbë.
A quhen dhëmballë 20 prej tyne?
Po, 20 prej tyne quhen dhëmballë.
Qysh quhen 20 prej tyne?
20 prej tyne quhen dhëmballë.

A ka shpella ndër male?
Po, ndër male ka shpella.
Ku ka shpella?
Ndër male ka shpella.
Çka ka ndër male?
Ndër male ka shpella.

A prishet koha shpesh në Monterey?
Po, në Monterey prishet koha shpesh.
Kur prishet koha në Monterey?
Në Monterey koha prishet shpesh.
Ku prishet koha shpesh?
Në Monterey koha prishet shpesh.

A i mbushni ju pjatat me gjellë?
Jo, unë nuk i mbush pjatat me gjellë.
Kush i mbush pjatat me gjellë?
Grueja i mbush pjatat me gjellë.
Çka mbush grueja me gjellë?
Grueja i mbush pjatat me gjellë?
Me çka i mbush grueja pjatat?
Grueja i mbush pjatat me gjellë.

6. A do t'i shpërlani rrobet mbasi t'i lani?
Po, mbasi t'i láj rrobet do t'i shpërláj.
Kush do t'i shpërlajë rrobet mbasi t'i lajë?
Ai do t'i shpërlajë rrobet mbasi t'i lajë.
Kur do t'i shpërlani rrobet?
Unë do t'i shpërláj rrobet mbasi t'i láj.

A ju pëlqen gjella me shumë krypë?
Jo, gjella me shumë krypë nuk më pëlqen.
Kujt nuk i pëlqen gjella me shumë krypë?
Kurrkujt nuk i pëlqen gjella me shumë krypë.
Qysh nuk ju pëlqen gjella?
Nuk më pëlqen gjella me shumë krypë.
A ju pëlqen gjella pa krypë?
Jo, gjella pa krypë nuk më pëlqen.
Kujt nuk i pëlqen gjella pa krypë?
Kurrkujt nuk i pëlqen gjella pa krypë.
Qysh nuk ju pëlqen gjella?
Nuk më pëlqen gjella pa krypë.

A e ndalni automobilin kur mrrîni në shtëpí?
Po, kur mrrîj në shtëpí e ndal automobilin.
Çka ndalni kur mrrîni në shtëpí?
Unë ndal automobilin kur mrrîj në shtëpí.
Kur e ndalni automobilin?
Unë e ndal automobilin kur mrrîj në shtëpí.
Çka bâni kur mrrîni në shtëpí?
Unë e ndal automobilin kur mrrîj në shtëpí.

A ka nevojtore kjo ndërtesë?
Po, kjo ndërtesë ka nevojtore.
Cila ndërtesë ka nevojtore?
Kjo ndërtesë ka nevojtore.
Çka ka kjo ndërtesë?
Kjo ndërtesë ka nevojtore.

A ju dhimti kamba dje?
Po, dje më dhimti kamba.
Kujt i dhimti kamba dje?
Mue më dhimti kamba dje.
Çka ju dhimti jú dje?
Mue më dhimti kamba dje.
Kur ju dhimti kamba?
Mue më dhimti kamba dje.

XXXXII

PJESA E PESTË
USHTRIME PËRKËTHIMI

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

1. Mbas disa ditësh do të shkoj me u-pâ me disa miq që kam në disa fshatra në rrethet e Vlonës. Ka vjetë që nuk kam shkue n'ato vende ku kam kalue nji kohë të gjatë kur ishem fëmijë. Rruga nga Vlona deri n'ata fshatra âsht nji rrugë e vjetër dhe âsht prishë krejt nga erënat, ujnat dhe shinat. Automobili shkon deri në gjymës të rrugës dhe mandej duhet t'udhëtoj më kambë. Nuk besoj të qëndroj atje mâ shumë se nji javë.
2. Jam mërzitë fort nga shëndeti (health) im i keq. Kohët e fundit dhâmbët më kanë dhimtë shpesh, kam pasë të ftofuna pa pushim e disa herë grip. Natyrisht, këto sëmundje më kanë mbajtë në shtrat për disa javë. Ilaçet dhe mjeku më kanë kushtue aq shumë që mos e pyet.

---

1. If you really think I am doing nothing good here, I will not stay any longer. What do you think, am I right?
2. Who taught your friend the Albanian language?

3. The tailor turned to his wife and told her to get out of the shop.
4. Why don't you phone your friend? Don't you believe he has the right to know about this matter.
5. Who picked out these apples? All of them are spoiled.
6. I cannot find the book you lent me. (Use the verb to give.)
7. My father drinks water with his meal.

XXXXII

PJESA E GJASHTË
COPË LEXIMI

SIXTH PART
READING TEXT

Proverb: Ku dhemb dhâmbi aty shkon gjuha.

Dje në mëngjes më dhimti shumë nji dhëmballë, prandej shkova ke dentisti. Posa hŷna sekretarja më tha me pritë pak mbasi dentisti ishte i zânun. Mbas pak kohe dentisti më ftoi në zyrën e tij. I tregova çka kishem dhe mbasi m'i shikoi dhâmbët, më tha se dhëmballa që më dhimte ishte prishë tepër e s'ishte e mundun me e mbushë, prandej më këshilloi me e nxjerrë.

Mbasi më bâni nji shiringë më nxori dhëmballën. Nuk ndjeva dhimbë. Mbasi filloi me rrjedhë gjak infermierja më dha nji gotë me ujë të krypun për të shpërlá gojën. Më tha të vazhdojshem me e bâ këtë gjâ edhe mbasi të shkojshem në shtëpí. Uji i krypun âsht shumë i mirë për të ndalë gjakun e për të pastrue gojën.

QUESTIONS - PYETJE

1. Kur më dhimti shumë nji dhëmballë?
2. Çka më dhimti shumë dje në mëngjes?
3. Ku shkova?

4. Kush më tha me pritë pak mbasi dentisti ishte i zânun?

5. Çka më tha sekretarja me bâ, posa hŷna?

6. Kush më ftoi në zyrën e tij mbas pak kohe?

7. Ku më ftoi dentisti mbas pak kohe?

8. Kush i tregoi dentistit çka kishem?

9. Kush m'i shikoi dhâmbët?

10. Cila dhëmballë ishte prishë tepër?

11. Çka s'ishte e mundun me bâ?

12. Kê këshilloi dentisti me e nxjerrë?

13. Sa shiringa më bâni dentisti?

14. Çka më nxori mandej?

15. Kush nuk ndjeu dhimbë?

16. Çka filloi me rrjedhë?

17. Kush më dha nji gotë me ujë të krypun?

18. Pse më dha infermierja nji gotë me ujë të krypun?

19. Çka më tha infermierja të vazhdojshem me bâ?

20. Kur do të vazhdojshem me e bâ këtë gjâ?

21. Kush më tha të vazhdojshem me e bâ këtë gjâ edhe mbasi të shkojshem në shtëpí?

22. Për çka âsht shumë i mirë uji i krypun?

23. Çka âsht shumë i mirë për të ndalë gjakun e për të pastrue gojën?

XXXXII

PJESA E SHTATË
DETYRË SHTËPIJE

SEVENTH PART
HOMEWORK

Translate into English:

1. Ai dogji gishtin tue ndezë cingaren.
2. Pse nuk e hiqni xhaketën?
3. Kemi ecë gjatë bregut të detit deri afër skeles.
4. Foli më mue derisa erdhi koha me u-nisë.
5. Duhani nuk sjell asnji dobi.

Answer the following questions in Albanian:

1. Kush ka frikë mâ shumë: qeni nga maca, apo maca nga qeni?
2. Cilave gjâna që hamë nuk u shtijmë krypë?
3. Ku shkoni kur keni dhimbë dhâmbësh?
4. Çka i ngjân automobilit në qoftë se nuk i shtini voj?
5. Në çë rasë duhet t'a hiqni kapelën?

dentist, -i dentista, -t	(m.)	dentist
derisa	(conj.)	until
me djegë (unë djeg)	(v.)	to burn, sting
dobí, -ja dobí, -t	(f.)	benefit, use, profit, advantage, utility
dhëmballë, -a dhëmballë, -t	(f.)	molar
frikë, -a	(f.)	fear
gjak, -u gjaqe, -t	(m.)	blood, vengeance
me hjekë (unë hjek)	(v.)	to draw, take away, take off, remove; suffer
krypë, -a krypna, -t	(f.)	salt
i, e, të krypun të krypuna	(adj. m.&f.)	salted
me mbushë (unë mbush)	(v.)	to fill, complete (time)
menjiherë	(adv.)	immediately
mish i dhâmbëvet	(m.)	gum
me ndalë (unë ndal)	(v.)	to stop
me ndie (unë ndiej)	(v.)	feel, hear

nevojtore, nevojtorja nevojtore, -t	(f.)	restroom, lavatory
me nxjerrë (unë nxjerr)	(v.)	to get out, put out, take out, bring out, draw out
prandej	(conj.)	therefore, so
me u-prishë (unë prishem)	(v.)	to be broken, destroyed, ruined, erased; be spent (money by waste); be changed (money)
me provue (unë provoj)	(v.)	to prove, try, test,
me rrjedhë (unë rrjedh)	(v.)	to flow, run, derive, leak, to come from, originate
shamí, -ja shamí, -t	(f.)	handkerchief
shiringë, -a shiringa, -t	(f.)	injection
shpellë, -a shpella, -t	(f.)	cave
me shpërlá (unë shpërláj)	(v.)	to rinse
me shtí (unë shtij)	(v.)	to put in, insert; shoot
vrimë, -a vrima, -t	(f.)	hole

NOTES:

...që mos e pyet	...and how! Surely!
besa po	in truth, indeed, well yes
me pasë frikë (unë kam frikë)	to be afraid
ngjân	happens

PJESA E PARË
USHTRIME GRAMATIKORE PARAPRAKE-GRAMMAR PERCEPTION DRILL

1. (a.)
A âsht e nevojshme me e lá automobilin shpesh?
Po, âsht e nevojshme me e lá automobilin shpesh.

A shkoni ju shpesh me u-lá në dét?
Po, unë shkoj shpesh me u-lá në dét.

A e lani ju shpesh automobilin?
Po, unë e láj shpesh automobilin.

A laheni ju shpesh në dét?
Po, unë lahem shpesh në dét.
Kush lahet shpesh në dét?
Unë lahem shpesh në dét. (ti, ai etj.)

A do të laheni nesër në dét?
Po, unë do të lahem nesër në dét.
Kush do të lahet nesër në dét?
Unë do të lahem nesër në dét. (ti, ai etj.)

A e latë automobilin dje?
Po, e lava?
Kush e lau automobilin dje?
Unë e lava automobilin dje. (ti, ai etj.)

A u-latë dje në dét?
Po, unë u-lava dje në dét.
Kush u-lá dje në dét?
Unë u-lava dje në dét. (ti, ai etj.)

A e keni lá ndonjiherë automobilin me sapun?
Po, unë e kam lá shpeshherë automobilin me sapun.
Kush e ka lá automobilin me sapun?
Unë e kam lá automobilin me sapun. (ti, ai etj.)

A jeni lá ndonjiherë në dét?
Po, unë jam lá shpesh në dét.
Kush âsht lá shpesh në dét?
Unë jam lá shpesh në dét. (ti, ai etj.)

(b.)
Kur shkoni nëpër qytet, a duhet me e ndalë shpesh automobilin?
Po, kur shkoj nëpër qytet duhet me e ndalë shpesh automobilin.

A ju pëlqen me u-ndalë shpesh?
Jo, nuk më pëlqen me u-ndalë shpesh.

A e ndalni ju shpesh automobilin në qytet?
Po, unë e ndal shpesh automobilin në qytet.
Kush e ndal shpesh automobilin në qytet?
Unë e ndal shpesh automobilin në qytet. (ti, ai etj.)

A ndaleni ju shpesh në qytet?
Po, unë ndalem shpesh në qytet.
Kush ndalet shpesh në qytet?
Unë ndalem shpesh në qytet. (ti, ai etj.)

A do të ndaleni nesër në qytet?
Po, unë do të ndalem nesër në qytet.
Kush do të ndalet nesër në qytet?
Unë do të ndalem nesër në qytet. (ti, ai etj.)

A e ndalët automobilin dje para shtëpís sime?
Po, dje e ndala automobilin para shtëpís suej.
Kush e ndali automobilin dje para shtëpís sime?
Unë e ndala automobilin dje para shtëpís suej. (ti, ai etj.)

A u-ndalët dje para shtëpís sime?
Po, unë u-ndala para shtëpís suej.
Kush u-ndal para shtëpís sime?
Unë u-ndala para shtëpís suej. (ti, ai etj.)

A e keni ndalë ndonjiherë automobilin para shtëpís sime?
Po, e kam ndalë.
Kush e ka ndalë automobilin para shtëpís sime?
Unë e kam ndalë automobilin para shtëpís suej. (ti, ai etj.)

A jeni ndalë ju para shtëpís sime?
Po, unë jam ndalë para shtëpís suej.
Kush âsht ndalë para shtëpís sime?
Unë jam ndalë para shtëpís suej. (ti, ai etj.)

2. (a.)
A lahem unë mbasi rruhem?
Po, ti lahe mbasi rruhe.
Kush lahet mbasi rruhet?
Ti lahe mbasi rruhe. (ai. na etj.)

(b.)
A vizitohem unë shpesh ke mjeku?
Po, ti vizitohe shpesh ke mjeku.
Kush vizitohet shpesh ke mjeku?
Ti vizitohe shpesh ke mjeku. (ai, na etj.)

(c.)
A takohet ai me mue në kafe?
Po, ai takohet me jú në kafe.
Kush takohet me mue në kafe?
Ai takohet me jú në kafe.

A takohemi na shpesh në kafe?
Po, na takohemi shpesh në kafe.
Cilët takohen shpesh në kafe?
Na takohemi shpesh në kafe. (ju, ata)

PJESA E DYTË
DIALOGU

SECOND PART
DIALOGUE

KE BERBERI

1. Mirë mëngjes! Nga po vjen?
2. Nga berberi. U-rrova e u-qetha.

3. Të dalshin me shëndet! Kur u-qethe kaq heret?
4. Dil nga shtrati, përtac! Ora âsht 9.

5. Pse nuk u-rrove vetë sot?
6. Kur qethem më pëlqen me u-rrue ke berberi.

7. Edhe unë jam bâ për t'u-qethë.
8. Jo vetëm je bâ për t'u-qethë por edhe për t'u-rrue!

9. Vërtetë, shumë më rriten flokët!
10. Talle? Ke dy muej që nuk qethe.

11. Nuk e shof veten mbrapa kur shikohem në pasqyrë.
12. Shko tash! S'kishte njerí ke berberi.

13. Jo, nuk kam kohë tash; do të qethem të hânen.
14. Do të qethesh të hânen? Të hânevet rrojtorja âsht mbyllë.

15. Atëherë të marten. Tash do të lahem, do të krehem, do të pastrohem e do të dal.
16. Harrove me thânë "do të rruhem."

17. Doemos. Sot kam nji pikëpjekje me rândësí.
18. Me kë ke pikëpjekje?

19. Ajo âsht punë për mue; sa kureshtár je, more burrë!
20. Më fal! Pyeta gjâna që nuk më përkasin.

21. Mos u-zemro! Desha me u-tallë. S'kam asnji pikëpjekje.
22. Atëherë, a shkojmë në plazhë?

23. Me gjithë qejf! Prit sa të veshem.
24. Shpejtohu se do të takohemi me vajzat; ato po na presin.

LESSON XXXXIII

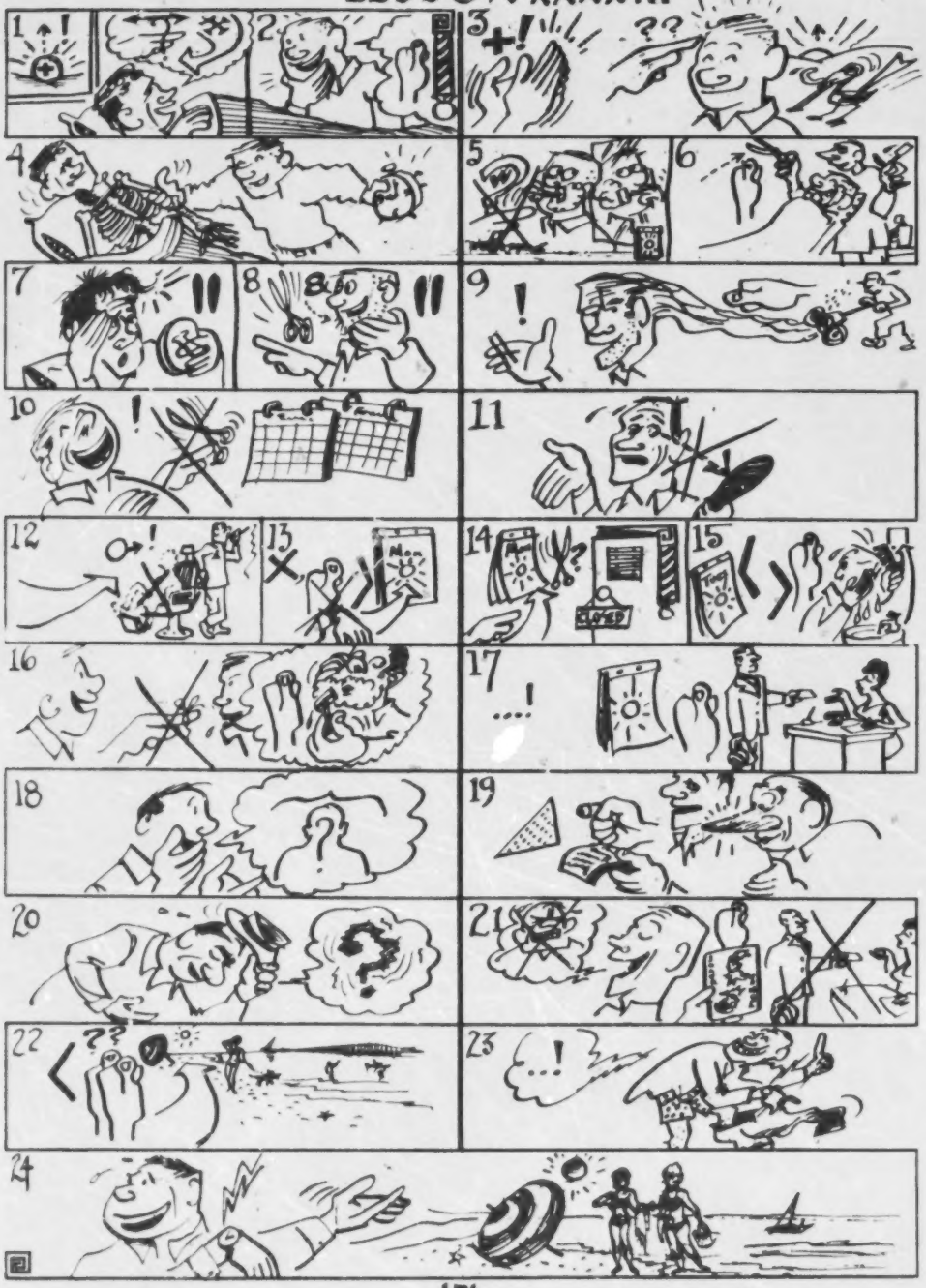

PJESA E DYTË
DIALOGU

SECOND PART
DIALOGUE

Idiomatic Translation-Përkëthimi i Lirë

1. Good morning! Where did you come from?
2. From the barber. I had a shave and haircut.

3. Good for you! How come you had a haircut this early?
4. Get out of bed lazybones! It's 9 o'clock.

5. Why didn't you shave by yourself today?
6. When I get a haircut, I like to have a shave by the barber.

7. I need a haircut too.
8. You not only need a haircut but you need a shave as well.

9. Really, my hair grows unusually fast!
10. You're kidding? You haven't had a haircut for the last two months.

11. I don't see my back (of my head) when I look in the mirror.
12. Go to him now, there's no one there.

13. No, I haven't got time now; I'll go and have a haircut Monday.
14. You'll go and have a haircut Monday? On Monday the barber is closed.

15. Then Tuesday. Now I'll wash, comb myself, clean up and go out.
16. You forgot to say "I'll shave."

17. By all means. Today I have an important appointment.
18. With whom?

19. That's my business. Man, how curious you are.
20. Pardon me! I asked an inappropriate question.

21. Don't get mad! I was joking. I don't have any appointment.
22. Then, shall we go to the beach?

23. Gladly! Wait awhile until I dress.
24. Make it fast because we have to meet the girls; they are waiting for us.

PASSIVE VERBS IN ALBANIAN

An active transitive verb (the subject is the doer of the action and it has a complement) can be converted into a passive verb (when the subject is acted upon) by adding u- to the infinitive.

Examples:

Active	Passive
me lá (to wash)	me u-lá (to be washed)
me lexue (to read)	me u-lexue (to be read)
me ndalë (to stop)	me u-ndalë (to be stopped)

Conjugation:

The infinitive form: The passive verbs are formed by placing -u in between the particle me and the verb in the active form. Thus the only difference in form between a passive and active verb is the u-.

The present tense: For the great majority of the passive verbs their conjugation follows the following rule:

If the verb in active form ends in the first person present of the indicative mood in -j or a vowel, the passive form in the present tense has the following endings:

	Otherwise:
-hem	-em
-he	-e
-het	-et
-hemi	-emi
-heni	-eni
-hen	-en

Examples:

	Pres. 1st pers.		Pres. tense
me çue	çoj	me u-çue	ço-hem ço-he ço-het ço-hemi ço-heni ço-hen
me këthye	këthej	me u-këthye	këthe-hem këthe-he këthe-het këthe-hemi këthe-heni këthe-hen
me vû	vê	me u-vû	vê-hem vê-he vê-het vê-hemi vê-heni vê-hen
me kapë	kap	me u-kapë	kap-em kap-e kap-et kap-emi kap-eni kap-en
me nisë	nis	me u-nisë	nis-em nis-e nis-et nis-emi nis-eni nis-en

As far as endings are concerned, the above rule has no exceptions, but quite a few passive verbs have some changes in the stem, before taking the ending.

Examples:

Pres. 1st pers.			Pres. tense
me pritë	pres	me u-pritë	pritem
me djegë	djeg	me u-djegë	digjem

(We shall deal with these verbs later on.)

The future tense: With the exception of the second person singular which takes an extra -sh in the future and of course "do të," present and future are alike in form.

Examples:

	Present	Future
me u-çue	çohem	do të çohen
	çohe	do të çohesh
	çohet	do të çohet
	çohemi	do të çohemi
	çoheni	do të çoheni
	çohen	do të çohen
me u-nisë	nisem	do të nisem
	nise	do të nisesh
	niset	do të niset
	nisemi	do të nisemi
	niseni	do të niseni
	nisen	do të nisen

The simple past tense: Active verbs and passive verbs have the same conjugation with the following difference:

Passive verbs are preceded by u-. The 3rd person of the singular is different (usually has the same form as the infinitive with short vowel).

Examples:

Past active			Past passive
me lā	lava	me u-lā	u-lava
	lave		u-lave

(continued)

	Past active		Past passive
	lau		u-lá
	lamë		u-lamë
	latë		u-latë
	lanë		u-lanë
me hapë	hapa	me u-hapë	u-hapa
	hape		u-hape
	hapi		u-hap
	hapem		u-hapem
	hapët		u-hapët
	hapën		u-hapën

The compound tense: While the active verbs are conjugated with the auxiliary "me pasë," the passive verbs are conjugated with the auxiliary "me qenë."

Examples:

me lá	kam lá, etj.	me u-lá	jam lá, etj.
	kishem lá, etj.		ishem lá, etj.
	do të kem lá, etj.		do t'ishem lá, etj.

USAGE OF PASSIVE VERBS

It is very important to remember the following facts concerning the usage of the passive verbs.

The action of the verb may be reflected on the subject: in other words the subject and the object refer to the same person. This kind of verb is called reflexive and it is translated in English with reflexive pronouns or with intransitive verbs.

Examples:

Djalit nuk i pëlqen me u-lá me ujë të ftofët.
(The boy doesn't like to wash himself with cold water.)

Ai u-zgjue heret.
(He woke up early.) (lit. meaning: woke up himself)

Unë u-rrova sot dy herë.
(I shaved twice today.) (lit. meaning: I shaved myself)

The subject is acted upon; in other words, an action completed by somebody else refers to the subject. This "somebody else" may be mentioned in the sentence but usually it is understood in the context.

Examples:

Qyteti u-bombardue dy herë (nga aviacioni, nga artilerija, etj).
(The city was bombed twice (by planes, artilery, etc.).

U-bâ nji luftë e rreptë (nga kjo ase ajo ushtrí).
(A rough war was fought (by this or that army).

Mësuesi ynë quhet Agim (nga të gjithë).
(Our teacher is called Agim (by everybody).

Such passive verbs may be converted into active transitive; in this, of course, the complement agent which is acting on the subject will become subject. The above sentences will become the following:

(Aviacioni, artilerija, etj.) e bombardoi qytetin dy herë.
(The aviation, the artilery, etc.) bombarded the city twice.

(Kjo ase ajo ushtrí) bâni nji luftë të rreptë.
(This or that army) fought a rough war.

Mësuesin e quejnë Agim.
(They call the teacher Agim.)

The action of the verb may be performed by 2 or more persons who act reciprocally on each other and each of them, at the same time, is acted upon the other.

Examples:

Nânë e bir u-përqafuen = Nâna e përqafoi djalin dhe ai e përqafoi nânën.
(Mother and son embraced)(each other).

Agimi e Tefta u-martuen dje.
(Agim and Tefta got married yesterday). = One married the other and vice versa.

As you see, we have two subjects in the above sentences; it is possible to split them in one subject and one direct complement preceded by the preposition me; the action of reciprocity will not be affected.

Examples:

Nâna u-përqafue me djalin.

Agimi u-martue me Teftën.

Important annotation: Some verbs in Albanian may be passive in form but are not used as strictly intransitive verbs, in such a case they will have none of the above characteristics of the passive verbs.

Examples:

Unë u-përgjegja mirë.
(I answer well.)

Djali kollet gjithë natën.
(The boy coughs all night.)

Duket se âsht i pasun.
(He seems to be rich.)

XXXIII

PJESA E PARË
USHTRIME GRAMATIKORE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

1. A shikohem unë në pasqyrë kur krehem?
Po, ju shikoheni në pasqyrë kur kreheni.
Ku shikohe ti kur krehe?
Unë shikohem në pasqyrë kur krehem.
Kush shikohet në pasqyrë kur krehet.
Ai shikohet në pasqyrë kur krehet.
A shikohemi na në pasqyrë kur krehemi?
Jo, na nuk shikohemi në pasqyrë kur krehemi.
Po ju, a shikoheni në pasqyrë kur kreheni?
Jo, as na nuk shikohemi në pasqyrë kur krehemi.
Cilët nuk shikohen në pasqyrë kur krehen?
Ata nuk shikohen në pasqyrë kur krehen.

A u-zemrova unë kur humba të hollat?
Po, ju u-zemruet kur humbët të hollat.
Kur u-zemrove ti?
Unë u-zemrova kur humba të hollat.
Kush u-zemrue kur humbi të hollat?
Ai u-zemrue kur humbi të hollat.
A u-zemruem na kur djali erdhi vonë në shtëpí?
Po, na u zemruem kur djali erdhi vonë në shtëpí.
Kur u-zemruet ju?
Na u-zemruem kur djali erdhi vonë në shtëpí.
Cilët u-zemruen kur djali erdhi vonë në shtëpí?
Ata u-zemruen kur djali erdhi vonë në shtëpí.

A do të çohem unë vonë këtë fund jave?
Po, ju do të çoheni vonë këtë fund jave.
Kur do të çohesh ti vonë?
Unë do të çohem vonë këtë fund jave.
Kush do të çohet vonë këtë fund jave?
Ai do të çohet vonë këtë fund jave.
A do të çohemi na nesër në mëngjes n'orën gjashtë?
Po, na do të çohemi nesër në mëngjes n'orën gjashtë.
Në ç'orë do të çoheni ju nesër?
Na do të çohemi nesër n'orën gjashtë.
Cilët do të çohen nesër n'orën gjashtë?
Ata do të çohen nesër n'orën gjashtë.

2. A rruhem unë çdo ditë?
Po, ju rruheni çdo ditë.
A rruhe ti çdo mëngjes para se me u-lá?
Po, unë rruhem çdo mëngjes para se me u-lá.
Kush rruhet çdo mëngjes para se me u-lá?
Ai rruhet çdo mëngjes para se me u-lá.
A rruhemi na me ujë të nxehët?
Po, na rruhemi me ujë të nxehët.
Me çfarë uji rruheni ju?
Na rruhemi me ujë të nxehët.
Cilët rruhen çdo mëngjes me ujë të nxehët?
Ata rruhen çdo mëngjes me ujë të nxehët.

A u-rrova unë dje mbasi u-lava?
Po, ju u rruet dje mbasi u-latë.
Kur u-rrove ti dje?
Unë u-rrova dje mbasi u-lava.
Kush u-rrue dje mbasi u-lá?
Ai u-rrue dje mbasi u-lá.
A u-rruem na dje posa u-lamë?
Po, na u-rruem dje posa u-lamë.
Kur u-rruet ju dje?
Na u-rruem dje posa u-lamë.
Cilët u-rruen dje posa u-lanë?
Ata u-rruen dje posa u-lanë.

A do të rruhem unë nesër ke berberi?
Po, ju do të rruheni nesër ke berberi.
Ku do të rruhesh ti nesër?
Unë do të rruhem nesër ke berberi.
Kush do të rruhet nesër ke berberi?
Ai do të rruhet nesër ke berberi.
A do të rruhemi na nesër mbasi të hamë?
Po, na do të rruhemi nesër mbasi të hamë.
Kur do të rruheni ju nesër?
Na do të rruhemi nesër mbasi të hamë.
Cilët do të rruhen nesër mbasi të hanë?
Ata do të rruhen nesër mbasi të hanë.

3. A qethem unë, zakonisht, nji herë në muej?
Po, ju qetheni, zakonisht, nji herë në muej.
Kur qethe ti zakonisht?
Unë qethem, zakonisht, nji herë në muej.
Kush qethet shumë shpesh?
Ai qethet shumë shpesh.
A qethemi na, zakonisht, të shtundevet?

Po, na qethemi, zakonisht, të shtundevet.
Ç'ditë qetheni ju, zakonisht?
Na qethemi, zakonisht, të shtundevet.
Cilët qethen, zakonisht, të merkurrevet?
Ata qethen zakonisht të merkurrevet.

A u-nisa unë vjet me aeroplan për Florida?
Po, ju u-nisët vjet me aeroplan për Florida.
Me çka u-nise ti vjet për Florida?
Unë u-nisa vjet për Florida me aeroplan.
Kush u-nis vjet për Florida me aeroplan?
Ai u-nis vjet për Florida me aeroplan.
A u-nisëm na për pushime me automobil?
Po, na u-nisëm për pushime me automobil.
Me çka u-nisët ju për pushime?
Na u-nisëm për pushime me automobil.
Cilët u-nisën për pushime me tren?
Shokët u-nisën për pushime me tren.

A do të veshem unë nesër me rrobe tjera?
Po, ju do të vesheni nesër me rrobe tjera.
Me çfarë rrobesh do të vesheni ju nesër?
Unë do të veshem nesër me rrobe tjera.
Kush do të veshet nesër me rrobe tjera?
Ai do të veshet nesër me rrobe tjera.
A do të veshemi na të dielen me kostum kombëtár?
Po, na do të veshemi të dielen me kostum kombëtár.
Me çfarë kostumi do të vesheni ju të dielen?
Na do të veshemi të dielen me kostum kombëtár.
Cilët do të veshen të dielen me kostum kombëtár?
Ata do të veshen të dielen me kostum kombëtár.

4. A krehem unë çdo mëngjes?
Po, ju kreheni çdo mëngjes.
Kush krehet çdo mëngjes?
Ti krehe çdo mëngjes.
Me çka krehemi na çdo mëngjes?
Ju kreheni me krahën çdo mëngjes.
Çka bâjnë ata çdo mëngjes?
Ata krehen me krahën çdo mëngjes.

A lahen mirë plaçkat pa sapun?
Jo, plaçkat nuk lahen mirë pa sapun.
Qysh lahen plaçkat pa sapun?
Plaçkat nuk lahen mirë pa sapun.

XXXXIII

Çka nuk lahet mirë pa sapun?
Plaçkat nuk lahen mirë pa sapun.
Pa çka nuk lahen mirë plaçkat?
Plaçkat nuk lahen mirë pa sapun.

A takohe ti me shokët nji herë në javë?
Po, unë takohem me shokët nji herë në javë.
Kush takohet me shokët nji herë në javë?
Unë takohem me shokët nji herë në javë.
Me kë takohemi na nji herë në javë?
Na takohemi me shokët nji herë në javë.
Kur takoheni ju me shokët?
Na takohemi me shokët nji herë në muej.
Sa herë në muej takohen ata me shokët?
Ata takohen me shokët dý herë në muej.

5. A rruhem vetë unë çdo ditë?
Po, ju rruheni vetë çdo ditë.
Kur rruhe vetë ti?
Unë rruhem vetë çdo ditë.
Kush rruhet vetë gjithëmonë?
Ai rruhet vetë gjithëmonë.
A rruhemi vetë na gjithëmonë?
Jo, na nuk rruhemi vetë gjithëmonë.
A rruheni vetë ju gjithëmonë?
Jo, as na nuk rruhemi vetë gjithëmonë.
Cilët nuk rruhen vetë gjithëmonë?
Shokët e mij nuk rruhen vetë gjithëmonë.

A shkon ti vetë me blé harxhin?
Po, unë vetë shkoj me blé harxhin.
Kush shkon me blé harxhin?
Na vetë shkojmë me blé harxhin.
A shkoni ju vetë me blé harxhin?
Jo, na vetë nuk shkojmë me blé harxhin.
Cilët nuk shkojnë vetë me blé harxhin.
Ata nuk shkojnë vetë me blé harxhin.

A e ndigjoj unë veten kur flas?
Po, ju e ndigjoni veten kur flitni.
A e ndigjon ti veten kur flet?
Po, unë e ndigjoj veten kur flas.
Kush e ndigjon veten kur flet?
Ai e ndigjon veten kur flet.

A e ndigjojmë na veten kur flasim?
Po, na e ndigjojmë veten kur flasim.
A e ndigjoni ju veten kur flitni?
Po, na e ndigjojmë veten kur flasim.
Cilët nuk e ndigjojnë veten kur flasin?
Ata që nuk ndiejnë nuk e ndigjojnë veten kur flasin.

A i merr ti librat me vete çdo ditë?
Po, unë i marr librat me vete çdo ditë.
Kush i merr librat me vete çdo ditë?
Na i marrim librat me vete çdo ditë.
Ku i merrni ju librat çdo ditë?
Na i marrim librat me vete çdo ditë.
Cilët nuk i marrin librat me vete çdo ditë?
Ata nuk i marrin librat me vete çdo ditë.

6. A âsht përtac njeriu që rri në shtrat deri vonë?
Po, njeriu që rri në shtrat deri vonë âsht përtac.
Kush âsht përtac?
Njeriu që rri në shtrat deri vonë âsht përtac.
Çka âsht njeriu që rri në shtrat deri vonë?
Njeriu që rri në shtrat deri vonë âsht përtac.

A rriten lulet mâ shpejt se pemët?
Po, lulet rriten mâ shpejt se pemët.
Çka rriten mâ shpejt se pemët?
Lulet rriten mâ shpejt se pemët.
Qysh rriten lulet?
Lulet rriten mâ shpejt se pemët.

A âsht automobili i tij mbrapa ndërtesës sonë?
Po, automobili i tij âsht mbrapa ndërtesës sonë.
Automobili i kujt âsht mbrapa ndërtesës sonë?
Automobili i tij âsht mbrapa ndërtesës sonë.
Mbrapa cilës ndërtesë âsht automobili i tij?
Automobili i tij âsht mbrapa ndërtesës sonë.
Ku âsht automobili i tij?
Automobili i tij âsht mbrapa ndërtesës sonë.

A jeni mbrapa me mësime?
Jo, unë nuk jam mbrapa me mësime.
Kush nuk âsht mbrapa me mësime?
Ai nuk âsht mbrapa me mësime?
Qysh âsht ai me mësime?
Ai nuk âsht mbrapa me mësime.

XXXXIII

A âsht mbyllë zyra e postës të dielevet?
Po, zyra e postës âsht mbyllë të dielevet.
Cila zyrë âsht mbyllë të dielevet?
Zyra e postës âsht mbyllë të dielevet.
Ç'ditë âsht mbyllë zyra e postës?
Zyra e postës âsht mbyllë të dielevet.
Kur âsht mbyllë zyra e postës?
Zyra e postës âsht mbyllë të dielevet.

A kam unë pikëpjekje me doktorin sot n'orën 5?
Po, sot n'orën pesë ju keni pikëpjekje me doktorin.
Kush ka pikëpjekje me doktorin sot n'orën 5?
Ju keni pikëpjekje me doktorin sot n'orën pesë.
Me kë kam pikëpjekje sot n'orën 3?
Sot n'orën tre keni pikëpjekje me nji vajzë.
Çka kam sot n'orën 3?
Sot n'orën 3 keni pikëpjekje me nji vajzë.
Kur kam pikëpjekje me nji vajzë?
Sot n'orën 3 keni pikëpjekje me nji vajzë.
Në ç'orë keni pikëpjekje me nji vajzë?
Sot n'orën 3 kam pikëpjekje me nji vajzë.

A âsht mirë me futë hundët në punët që nuk
të përkasin?
Jo, nuk âsht mirë me futë hundët në punët që
nuk të përkasin.
Çka nuk âsht mirë me bâ?
Nuk âsht mirë me futë hundët në punët që nuk
të përkasin.
Ku nuk âsht mirë me futë hundët?
Nuk âsht mirë me futë hundët në punët që nuk
të përkasin.
Në cilat punë nuk âsht mirë me futë hundët?
Nuk âsht mirë me futë hundët në punët që nuk
të përkasin.

A âsht kureshtár djali i Zotní Gjikës?
Po, djali i Zotní Gjikës âsht mjaft kureshtár.
Djali i kujt âsht mjaft kureshtár?
Djali i Zotní Gjikës âsht mjaft kureshtár.
Ç'ka âsht djali i Zotní Gjikës?
Djali i Zotní Gjikës âsht mjaft kureshtár.

XXXXIII

PJESA E PESTË
USHTRIME PËRKËTHIMI

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

Shqipnija ndahet në 27 rrethe. Trí nga rrethet e Shqipnís janë edhe këto: rrethi i Pogradecit, i Korçës dhe i Ersekës. Në këto rrethe ka male të nalta, si p. sh. Mali i Thatë, Morava, Gramosi, Ostrovica, Malet e Mokrës etj. Në mes (in the middle) të këtyne maleve gjinden dý fusha shumë pjellore: Fusha e Kolonjës 1000 m. nalt dhe Fusha e Korçës 800 m. nalt. Dý lumej rrjedhin në këto rrethe: Devolli dhe Osumi ase Lumi i Beratit. Qyteti mâ me rândësí i rrethit të Pogradecit âsht Pogradeci, që gjindet në breg të Liqenit t'Ohrit, gjymsa e të cilit i përket Shqipnís. Ky qytet ka natyrë e pamje të bukura si edhe klimë të shëndetëshme. Korça, në lindje të Fushës së Korçës, âsht qyteti mâ i madh i Shqipnís së jugut. Ky qytet âsht qendër bujqësije e tregtije, ka mjaft fabrika, mâ të rândësishmet e të cilave janë: fabrika e sheqerit dhe ajo e birrës. Qyteti i tretë, që mund të quhet mâ shumë nji fshat i madh se sa nji qytet i vogël âsht Bilishti. Qendra tjera me rândësí që u përkasin këtyne trí rretheve janë: Vithkuqi, Dardha, Voskopoja, Erseka e Leskoviku.

1. What's the matter with you? Why are you pale? Are you cold? Come close to the fire.
2. There is a gentleman at the door who would like to speak to you. Could I let him in? He is a friend of yours, I think.
3. It's a quarter past 10 and the train starts at 5 minutes to 11. Hurry up or you'll miss it. (me humbë)
4. It was foggy but it didn't rain when we left Tirana for Durrës; at Ndroq, however, the wind was blowing very hard, and it was just beginning to snow.
5. The students, themselves, want to wake up early.

XXXXIII

PJESA E GJASHTË
COPË LEXIMI

SIXTH PART
READING TEXT

Proverb: Kur s'ke punë luej derën.

Sot në mëngjes, posa u-çova, u-lava e u-vesha dhe shkova me hangër mëngjes. Menjiherë, posa mbarova, shkova ke berberi me u-qethë e me u-rrue. Nuk prita shumë në rrojtore mbasi aty punojnë katër berberë. Posa u-lirue karriga e parë u-ula dhe i thash berberit me më qethë e me më rrue. Zakonisht, kur shkoj me u-qethë më pëlqen edhe me u-rrue ke berberi. Kur mbaroi u-çova, pagova dhe dola.

Kur u-këtheva në dhomë Bashkimi ishte ende në shtrat. Ai flên deri vonë kur nuk kemi shkollë. Më pyeti pse ishem çue aq heret, mbasi sot âsht e shtunde. I tregova se qesh ke berberi e atëherë më tha se edhe ai ishte bâ për t'u-qethë. I thash të shkonte ke berberi se nuk ishte shumë i zânun, por ai tha se do të shkonte të marten. Bashkimit nuk i pëlqen shumë me shkue ke berberi, prandej nuk qethet shpesh; qethet nji herë në 5-6 javë.

QUESTIONS - PYETJE

1. Çka bâna sot në mëngjes posa u-çova?
2. Kur u-lava u-vesha dhe shkova me hangër mëngjes?

3. Ku shkova menjiherë, posa mbarova me hangër mëngjes?
4. Kur shkova ke berberi me u-qethë e me u-rrue?
5. Ku nuk prita shumë?
6. Sa berberë punojnë në rrojtoren ku shkova unë?
7. Çka bâna posa u-lirue karriga e parë?
8. Kujt i thash me më qethë e me më rrue?
9. Kujt i pëlqen me u-rrue ke berberi kur shkon me u-qethë?
10. Çka bâna unë kur mbaroi punë berberi?
11. Kur u-çova, pagova dhe dola?
12. Ku ishte Bashkimi kur u-këtheva në dhomë?
13. Kush ishte ende në shtrat kur u-këtheva në dhomë?
14. Çka bân ai kur nuk kemi shkollë?
15. Deri kur flên ai kur nuk kemi shkollë?
16. Kush më pyeti pse ishem çue aq heret?
17. Pse më pyeti Bashkimi pse ishem çue aq heret?
18. Kush i tregoi se kishte qenë ke berberi?
19. Kush më tha se ishte bâ për t'u-qethë?
20. Çka i thash unë?
21. Pse i thash të shkonte ke berberi?
22. Kush nuk ishte shumë i zânun?
23. Kur tha ai se do të shkonte?
24. Kujt nuk i pëlqen shumë me shkue ke berberi?
25. Kush qethet nji herë në 5-6 javë?

XXXXIII

PJESA E SHTATË
DETYRË SHTËPIJE

SEVENTH PART
HOMEWORK

Answer the following questions:

1. Sa herë në muej qetheni?
2. Me kê u-takuet dje?
3. Kur u-vizituet herën e fundit te mjeku?
4. Me çka krehen flokët?
5. Sa herë në ditë duhet të lahen dhâmbët?

Substitute the underlined verb with the verb in parenthesis and rebuild the sentence. For further clarity look at the pattern.

Sentence to be rebuilt:

Fëmijët lahen prej nânës (me lâ).

Rebuilt sentence:

Nâna i lan fëmijët.

1. Dhoma pastrohet prej nxânësvet. (me pastrue)
2. Unë u-vizitova prej mjekut mâ të mirë.(me vizitue)
3. Ai quhet Agim. (me quejtë)
4. Na e takojmë shpesh njâni tjetrin. (me u-takue)
5. Prej kujt u-lexue mësimi? (me lexue)

doemos	(adv.)	by all means, of course, certainly, absolutely, as a matter of course
me u-krehë (unë krehem)	(v.)	to comb oneself
kureshtår, -i kureshtarë, -t	(m.)	curious
kureshtår, -e kureshtarë	(adj. m.&f.)	curious
me u-lirue (unë lirohem)	(v.)	to be liberated, freed, relieved, reduced in price
mbrapa	(adv. & prep.)	behind, back, in the rear, backwards
me u-mbyllë (unë mbyllem)	(v.)	to be closed
me u-pastrue (unë pastrohem)	(v.)	to be cleaned, to clean up
me përkitë (unë përkas)	(v.)	to touch; belong, concern, relate to, pertain
më, të, i, etj. përket (përkasin)	(v.)	it is my, your, etc. business, I am expected to
nuk më, të, i, etj. përket (përkasin)	(v.)	it is no business of mine, yours, etc., I am not expected to
përtac, -i përtacë, -t	(m.)	lazy

përtac, -e përtacë	(adj. m.&f.)	lazybones, idle fellow
pikëpjekje, pikëpjekja pikëpjekje, -t	(f.)	appointment, date, rendezvous
me u-qethë (unë qethem)	(v.)	to have a haircut, shear, tonsure
me u-rritë (unë rritem)	(v.)	to grow, grow up, raise, to be raised
rrojtore, rrojtorja rrojtore, -t	(f.)	barber shop
me u-shikue (unë shikohem)	(v.)	to watch, look (oneself)
me u-shpejtue (unë shpejtohem)	(v.)	to hurry
me u-takue (unë takohem)	(v.)	to meet
me u-tallë (unë tallem)	(v.)	to kid, hoax, jeer, scoff at, banter, tease, joke, jest, mock
me u-veshë (unë veshem)	(v.)	to get dressed
vete, vetja	(f.)	self (an emphasized form of the pron. meaning one's true, normal self. Ex: I shall defend myself.)
vetë (unë vetë, ti vetë, etj.)	(adj.& pron.)	myself, yourself, etc. I personally, you personally, etc.

me u-zemrue (unë zemrohem)	(v.)	to get angry, be angry

NOTES:

të dalshin me shëndet!	A greeting addressed to someone who just had his hair cut.
me gjithë qejf	with pleasure, gladly I'd like to
... more burrë!	... my dear! ...man!
âsht punë për mue (për, ty, atê, etj.)	it is my (your, his, etc.) business
me u-bâ për t'u-rrue (bâhem për t'u-rrue)	to need a shave
me u-bâ për t'u-qethë (bâhem për t'u-qethë)	to need a haircut
s'ka (s'kishte, s'do të ketë, etj.) njerî	there isn't (wasn't, won't be, etc.) anybody.

PJESA E PARË FIRST PART

USHTRIME GRAMATIKORE PARAPRAKE-GRAMMAR PERCEPTION DRILL

1. A çohem unë heret kur shkoj në shkollë?
Po, ju çoheni heret kur shkoni në shkollë.
Kur çohe ti heret?
Unë çohem heret kur shkoj në shkollë.
Kush çohet heret kur shkon në shkollë?
Ai çohet heret kur shkon në shkollë.
A çohemi na vonë kur nuk shkojmë në shkollë?
Po, na çohemi vonë kur nuk shkojmë në shkollë.
Kur çoheni ju?
Na çohemi vonë.
Cilët çohen vonë?
Ata çohen vonë.

A çoheshem unë heret kur shkojshem në shkollë?
Po, ju çoheshi heret kur shkojshi në shkollë.
Kur çoheshe ti kur shkojshe në shkollë?
Unë çoheshem heret kur shkojshem në shkollë.
Kush çohesh heret kur shkonte në shkollë?
Ai çohesh heret kur shkonte në shkollë.
A çoheshim na heret kur shkojshim në shkollë?
Po, na çoheshim heret kur shkojshim në shkollë.
Cilët çoheshin heret kur shkojshin në shkollë?
Ata çoheshin heret kur shkojshin në shkollë.

2. A qethem unë, zakonisht, nji herë në muej?
Po, ju qetheni, zakonisht, nji herë në muej.
Kur qethe ti, zakonisht?
Unë qethem, zakonisht, nji herë në muej.
Kush qethet, zakonisht, nji herë në muej?
Ai qethet, zakonisht, nji herë në muej.
A qethemi na, zakonisht, nji herë në muej?
Po, na qethemi, zakonisht, nji herë në muej.
Kur qetheni ju, zakonisht?
Na qethemi, zakonisht, nji herë në muej.
Cilët qethen, zakonisht, nji herë në muej?
Ata qethen, zakonisht, nji herë në muej.

A qetheshem unë çdo dý javë kur ishem n'ushtrí?
Po, ju qetheshi çdo dý javë kur ishi n'ushtrí.
Kur qetheshe ti kur ishe n'ushtrí?
Unë qetheshem çdo dý javë kur ishem n'ushtrí.
Kush qethesh çdo dý javë kur ishte n'ushtrí?
Ai qethesh çdo dý javë kur ishte n'ushtrí.

A qetheshim na çdo dý javë kur ishim ushtarë?
Po, na qetheshim çdo dý javë kur ishim ushtarë.
Kur qetheshi ju kur ishi ushtarë?
Na qetheshim çdo dý javë kur ishim ushtarë.
Cilët qetheshin çdo dý javë kur ishin ushtarë?
Ata qetheshin çdo dý javë kur ishin ushtarë.

3. A rruhem unë çdo mëngjes para se të vîj në shkollë?
Po, ju rruheni çdo mëngjes para se të vîni në shkollë.
A rruhe ti çdo mëngjes para se të vîjsh në shkollë?
Po, unë rruhem çdo mëngjes para se të vîj në shkollë.
Kush rruhet çdo mëngjes para se të vîjë në shkollë?
Ai rruhet çdo mëngjes para se të vîjë në shkollë.
A rruhemi na çdo mëngjes para se të vîjmë në shkollë?
Po, na rruhemi çdo mëngjes para se të vîjmë në shkollë.
A rruheni ju çdo mëngjes para se të vîni në shkollë?
Po, na rruhemi çdo mëngjes para se të vîjmë në shkollë.
Cilët rruhen çdo mëngjes para se të vîjnë në shkollë?
Ata rruhen çdo mëngjes para se të vîjnë në shkollë.

A rruheshem unë mâ rrallë kur ishem i rí?
Po, ju rruheshi mâ rrallë kur ishi i rí.
Kur rruheshe ti kur ishe i rí?
Unë rruheshem mâ rrallë kur ishem i rí.
Kush rruhesh mâ rrallë kur ishte i rí?
Ai rruhesh mâ rrallë kur ishte i rí.
A rruheshim na mâ rrallë kur ishim të rij?
Po, na rruheshim mâ rrallë kur ishim të rij.
Sa herë rruheshi ju kur ishi të rij?
Na rruheshim mâ rrallë kur ishim të rij.
Cilët rruheshin mâ rrallë kur ishin të rij?
Ata rruheshin mâ rrallë kur ishin të rij.

4. A ruhem unë nga automobilat kur jam në qytet?
Po, ju ruheni nga automobilat kur jeni në qytet.
Kur ruhe ti nga automobilat?
Unë ruhem nga automobilat kur jam në qytet.
Kush ruhet nga automobilat kur âsht në qytet?
Ai ruhet nga automobilat kur âsht në qytet.
A ruhemi na nga automobilat kur jemi në qytet?
Po, na ruhemi nga automobilat kur jemi në qytet.
Nga çka ruheni ju kur jeni në qytet?
Na ruhemi nga automobilat kur jemi në qytet.
Cilët ruhen nga automobilat kur janë në qytet?
Ata ruhen nga automobilat kur janë në qytet.

A ruheshem unë nga të ftoftit kur ishem fëmijë?
Po, ju ruheshi nga të ftoftit kur ishi fëmijë.
Kur ruheshe ti nga të ftoftit?
Unë ruheshem nga të ftoftit kur ishem fëmijë.
Kush ruhesh nga të ftoftit kur ishte fëmijë?
Ai ruhesh nga të ftoftit kur ishte fëmijë.
A ruheshim nga të ftoftit na kur ishim fëmijë?
Po, na ruheshim nga të ftoftit kur ishim fëmijë.
Kur ruheshi ju nga të ftoftit?
Na ruheshim nga të ftoftit kur ishim fëmijë.
Cilët ruheshin nga të ftoftit kur ishin fëmijë?
Ata ruheshin nga të ftoftit kur ishin fëmijë.

5. A bâhem unë merak kur nuk kam të holla?
Po, ju bâheni merak kur nuk keni të holla.
Kur bâhe ti merak?
Unë bâhem merak kur nuk kam të holla.
Kush bâhet merak kur nuk ka të holla?
Ai bâhet merak kur nuk ka të holla.
A bâhemi na merak kur nuk kemi të holla?
Po, na bâhemi merak kur nuk kemi të holla.
Kur bâheni merak ju?
Na bâhemi merak kur nuk kemi të holla.
Cilët bâhen merak kur nuk kanë të holla?
Ata bâhen merak kur nuk kanë të holla.

A bâheshem unë merak kur ishem i sëmundë?
Po, ju bâheshi merak kur ishi i sëmundë.
A bâheshe ti merak kur ishe i sëmundë?
Po, unë bâheshem merak kur ishem i sëmundë.
Kush bâhesh merak kur ishte i sëmundë?
Ai bâhesh merak kur ishte i sëmundë.

A bâheshim na merak kur ishim të sëmundë?
Po, na bâheshim merak kur ishim të sëmundë.
Kur bâheshi ju merak?
Na bâheshim merak kur ishim të sëmundë.
Cilët bâheshin merak kur ishin të sëmundë?
Ata bâheshin merak kur ishin të sëmundë.

6. A këthehem unë në shtëpí kur mbaron shkolla?
Po, ju këtheheni në shtëpí kur mbaron shkolla.
Kur këthehe ti në shtëpí?
Unë këthehem në shtëpí kur mbaron shkolla.
Kush këthehet në shtëpí kur mbaron shkolla?
Ai këthehet në shtëpí kur mbaron shkolla.
A këthehemi na në shtëpí kur mbaron shkolla?
Po, na këthehemi në shtëpí kur mbaron shkolla.
Kur këtheheni ju në shtëpí?
Na këthehemi në shtëpí kur mbaron shkolla.
Cilët këthehen në shtëpí kur mbaron shkolla?
Ata këthehen në shtëpí kur mbaron shkolla.

A këtheheshem unë në shkollë mbas pushimevet verore?
Po, ju këtheheshi në shkollë mbas pushimevet verore.
Kur këtheheshe ti në shkollë?
Unë këtheheshem në shkollë mbas pushimevet verore.
Kush këthehesh në shkollë mbas pushimevet verore?
Ai këthehesh në shkollë mbas pushimevet verore.
A këtheheshim na në shkollë mbas pushimevet verore?
Po, na këtheheshim në shkollë mbas pushimevet verore.
Cilët këtheheshin në shkollë mbas pushimevet verore?
Ata këtheheshin në shkollë mbas pushimevet verore.

PJESA E DYTË
DIALOGU

BOMBARDIMET AJRORE

1. Ku keni qenë gjatë Luftës së Dytë Botënore?
2. Në Shqipní; aty nga fundi i luftës kam shkue n'Italí e në Francë.

3. A janë bombardue rândë nga aeroplanat qytetet e Shqipnís?
4. Durrsi âsht bombardue ca herë; ato t'Italís e të Gjermanís janë bombardue vazhdimisht.

5. Ju vetë, a keni pësue ndonji nga këto bombardime?
6. Kam pësue së paku njizet bombardime.

7. Në ç'kohë bombardoheshin qytetet?
8. Zakonisht natën, por nganjiherë edhe ditën.

9. Si mproheshin njerzit nga bombardimet?
10. Shumëkush largohesh nga qyteti dhe këthehesh të nesërmen në mëngjes.

11. Po tjerët, çka bâjshin.
12. Dikush strehohesh në bodrum e dikush rrinte në shtëpí... në dorë të Zotit.

13. Ku shkojshin ata që largoheshin?
14. Pazari mbyllesh heret dhe njerzija niseshin për në katundet përreth.

15. Ku flejshin gjithë këta njerëz?
16. Përdhé. Futeshin njizet vetë në nji dhomë: grât veç e burrat veç.

17. A i bâjshi edhe ju çdo natë këto udhëtime?
18. Po, sa herë që ishte e mundun me hypë në tramvaj ase n'autobus.

19. Në ç'kohë niseshi?
20. Unë niseshem aty nga mbrâmja.

21. A bâheshin vjedhje e grabitje në këto qytete gjymës bosh?
22. Shumë rrallë ndigjohesh se janë bâ krime të tilla.

LESSON XXXXIV

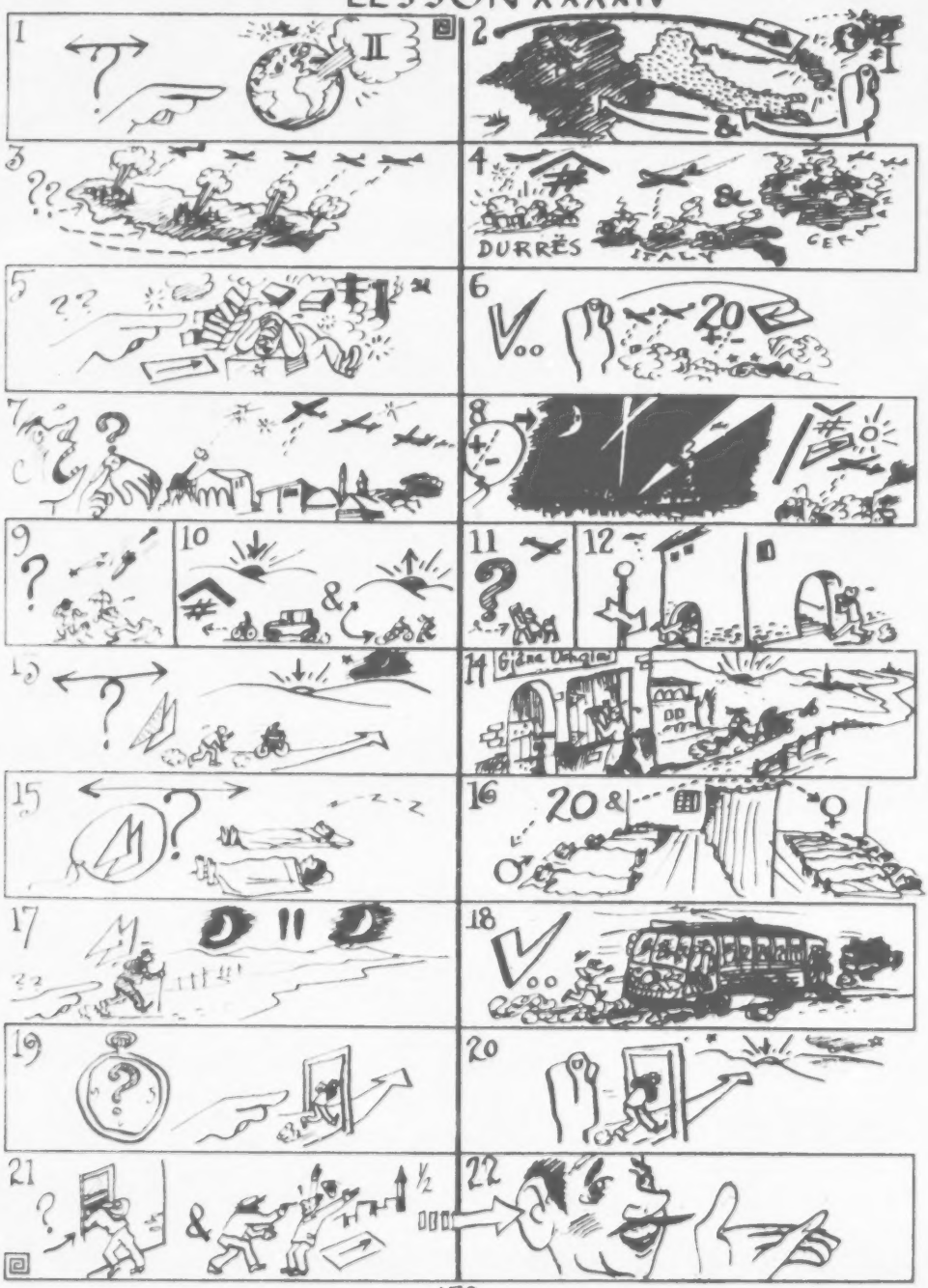

179

PJESA E DYTË
DIALOGU

SECOND PART
DIALOGUE

Idiomatic Translation-Përkëthimi i Lirë

1. Where were you during World War II?
2. In Albania; towards the end of the war I went to Italy and France.

3. Were the cities of Albania heavily bombed by airplanes?
4. Durrës was bombed many times. The cities of Italy and Germany were bombed continuously.

5. Were you personally in any of these bombings?
6. Yes, I was in at least twenty bombings.

7. At what time would the cities be bombed?
8. Usually at night, but some times during daytime.

9. How would people protect themselves from bombs?
10. Many would leave the cities in the evening and come back next morning.

11. What about the others, what would they do?
12. Some would find shelter in the basements and others would stay in their apartments ..... in God's hands.

13. Where would those who left in the evening go?
14. The stores closed early and people would leave for the nearby villages.

15. Where did all these people sleep?
16. On the floor. Twenty people would stay in one room, men on one side and women on the other side.

17. Did you make these trips every night?
18. Yes, whenever it was possible to get on a streetcar or on a bus.

19. At what time did you leave?
20. I used to leave at dusk.

21. Did stealing and robbing occur in these half empty cities?
22. One seldom heard that such crimes were committed.

PJESA E TRETË
ANALIZË GRAMATIKORE

THIRD PART
GRAMMAR ANALYSIS

THE IMPERFECT OF THE INDICATIVE MOOD OF THE PASSIVE VERB

In the imperfect, indicative mood, the stem of the active and passive verbs remains the same. Changes occur internally except for the third person singular, where changes occur internally and finally.

The stem for both active and passive conjugations in the imperfect of the indicative mood is "zgjo-"; the internal change occurs from active "j" to passive "he"; whereas in the third person singular from active "(n)te" to passive "hesh."

Examples:

	Active verbs		Passive verbs
me zgjue	zgjojshem	me u-zgjue	zgjoheshem
	zgjojshe		zgjoheshe
	zgjonte		zgjohesh
	zgjojshim		zgjoheshim
	zgjojshi		zgjoheshi
	zgjojshin		zgjoheshin
me këthye	këthejshem	me u-këthye	këtheheshem
	këthejshe		këtheheshe
	këthente		këthehesh
	këthejshim		këtheheshim
	këthejshi		këtheheshi
	këthejshin		këtheheshin

me hapë	hapshem	me u-hapë	hapeshem
	hapshe		hapeshe
	hapte		hapesh
	hapshim		hapeshim
	hapshi		hapeshi
	hapshin		hapeshin
me futë	futshem	me u-futë	futeshem
	futshe		futeshe
	futte		futesh
	futshim		futeshim
	futshi		futeshi
	futshin		futeshin

Remark: The passive verbs have two conjugations in the imperfect. The above is one of them which we will call Conjugation A. We will deal in the next lesson with Conjugation B.

THE COMPOUND PRONOUNS

Declension: The compound personal pronouns--ndokush, dikush, shumëkush, pakkush, gjithëkush, askush, kurrkush (kërkush), etc. are declined like kush.

Usage: Ndokush (somebody, anybody) is usually used in interrogative sentences and sometimes in negative sentences.

Examples:

A âsht ndokush atje?
(Is anybody there?)

Examples: (Continued)

Jo, nuk âsht ndokush. or Jo, nuk âsht askush.
(No, there isn't anybody.) (No, nobody is there.)

A njifni ndokë?
(Do you know anybody.)

Jo, nuk njof ndokë. or Jo, nuk njof askë.
(No, I don't know anybody.) (No, I know nobody.)

Usage: Dikush (somebody, someone) is used in positive sentences when we don't know the person or we don't want to mention the person whom this pronoun is replacing.

Examples:

Dikush duhet të ketë qenë këtu.
(Somebody must have been here.)

Dikush âsht tue trokitë në derë.
(Someone is knocking on the door.)

Thohet se kur ju kruhet dora e majtë do të merrni të holla prej ndokujt.
(It is said that when your left hand itches, you will receive money from someone.)

Dikush që ishte për darkë mbrâmë te unë më tha se ka qenë në Shqipní dy muej mâ parë.
(Somebody who was for dinner at my place last night, told me that he has been in Albania two months ago.)

Sonte kam pikëpjekje me dikë.
(I have a date tonight with somebody.)

Çka jeni tue bâ?
(What are you doing?)

Jam tue i shkrue dikujt.
(I am writing to somebody.)

VERBS me u-largue versus me u-nisë

The English speaking students should be very careful when they are using these two verbs, which both may be translated with the verb to leave.

U-largue means get away, go away, dissociate, be separated, and sometimes to leave but not in the sense of an act of departure. The verb me u-nisë has the latter meaning. The following examples will clarify it, but if in doubt one should remember:

The antonym of the verb me u-largue is me u-afrue (to approach, get close) while the antonym of me u-nisë is me mrrîjtë (to arrive).

Examples:

U-largova nga shkolla për arsyena shëndetsore.
(I left school because of my health.)

Do të nisem nesër n'orën 5.
(I'll leave tomorrow at 5 o'clock.)

Largoniu nga ata dy shokë; ata nuk janë aspak njerëz të mirë.
(Get away from those two friends of yours; they are not good men.)

Vetëm mbasi u-largova nga ai qytet plot lagështinë filloi me u-përmirësue shëndeti im.
(My health started to improve only after I left that city which was so humid.)

PJESA E PARË
USHTRIME GRAMATIKORE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

1. A zgjoheshem unë vonë kur nuk kishem shkollë?
Po, ju zgjoheshi vonë kur nuk kishi shkollë.
Kur zgjoheshe ti kur nuk kishe shkollë?
Unë zgjoheshem vonë kur nuk kishem shkollë.
Kush zgjohesh vonë kur nuk kishte shkollë?
Ai zgjohesh vonë kur nuk kishte shkollë.
A zgjoheshim na vonë gjatë pushimevet?
Po, na zgjoheshim vonë gjatë pushimevet.
Kur zgjoheshi ju gjatë pushimevet?
Na zgjoheshim vonë gjatë pushimevet.
Cilët zgjoheshin vonë gjatë pushimevet?
Ata zgjoheshin vonë gjatë pushimevet.

A jam zgjue sot n'orën gjashtë e gjymës?
Po, sot ju jeni zgjue n'orën gjashtë e gjymës.
Kur je zgjue ti sot?
Unë jam zgjue sot n'orën gjashtë e gjymës.
Kush âsht zgjue sot n'orën gjashtë e gjymës?
Ai âsht zgjue sot n'orën gjashtë e gjymës.
A jemi zgjue na sot n'orën gjashtë e gjymës?
Po, na jemi zgjue sot n'orën gjashtë e gjymës.
Në ç'orë jeni zgjue ju sot?
Sot na jemi zgjue n'orën gjashtë e gjymës.
Cilët janë zgjue sot n'orën gjashtë e gjymës?
Ata janë zgjue sot n'orën gjashtë e gjymës.

2. A niseshem heret për në shkollë kur banojshem jashtë qytetit?
Po, ju niseshi heret për në shkollë kur banojshi jashtë qytetit.
Kur niseshe ti për në shkollë kur banojshe në shtëpín tjetër?
Unë niseshem heret për në shkollë kur banojshem në shtëpín tjetër.
Kush nisesh heret për në shkollë kur banonte në shtëpín tjetër?
Ai nisesh heret për në shkollë kur banonte në shtëpín tjetër.
A niseshim na heret për në shkollë kur banojshim në shtëpín tjetër?
Po, na niseshim heret për në shkollë kur banojshim në shtëpín tjetër.

Kur niseshi ju për në shkollë kur banojshi në shtëpín tjetër?
Na niseshim heret për në shkollë kur banojshim në shtëpín tjetër.
Cilët niseshin heret për në shkollë kur banojshin në shtëpín tjetër?
Ata niseshin heret për në shkollë kur banojshin në shtëpín tjetër.

A jam nisë unë heret dje për të shkue në Korçë?
Po, ju jeni nisë heret për të shkue në Korçë.
Në ç'orë jeni nisë ju?
Unë jam nisë n'orën 8.
Në ç'orë je nisë ti për të ardhë këtu?
Unë jam nisë 10 minuta mbas Zotnín Beratit.
A jemi nisë na mâ vonë se zakonisht?
Po, na jemi nisë dje mâ vonë se zakonisht.
Pse jeni nisë dje aq vonë?
Na jemi nisë vonë sepse jemi zgjue vonë.
Cilët janë nisë mâ heret?
Ata janë nisë mâ heret.

3. A rruheshem unë të dielevet kur jetojshem në fshat?
Jo, ju nuk rruheshi të dielevet kur jetojshi në fshat.
Kur nuk rruheshe ti?
Unë nuk rruheshem të dielevet kur jetojshem në fshat.
Kush nuk rruhesh të dielevet kur jetonte në fshat?
Ai nuk rruhesh të dielevet kur jetonte në fshat.
A rruheshim na të dielevet kur jetojshim në fshat?
Po, na rruheshim të dielevet kur jetojshim në fshat.
A rruheshi ju të dielevet kur jetojshi në fshat?
Po, edhe na rruheshim të dielevet kur jetojshim në fshat.
Cilët rruheshin të dielevet kur jetojshin në fshat?
Ata rruheshin të dielevet kur jetojshin në fshat.

A jam rrue unë sot mbas orës shtatë?
Po, sot ju jeni rrue mbas orës shtatë.
Në ç'orë je rrue ti sot?
Unë jam rrue sot mbas orës shtatë.
Kush âsht rrue sot mbas orës shtatë?
Ai âsht rrue sot mbas orës shtatë.
A jemi rrue [illegible] sot mbasi hangrëm mëngjes?
Po, sot na jemi rrue mbasi hangrëm mëngjes.
Kur jeni rrue ju sot?
Sot na jemi rrue mbasi hangrëm mëngjes.
Cilët janë rrue sot mbasi hangrën mëngjes?
Ata janë rrue sot mbasi hangrën mëngjes.

4. A ruheshem unë shumë mbasi dola nga spitali?
Po, ju ruheshi shumë mbasi dolët nga spitali.
Kur ruheshe ti shumë?
Unë ruheshem shumë mbasi dola nga spitali.
Kush ruhesh shumë mbasi doli nga spitali?
Ai ruhesh shumë mbasi doli nga spitali.
A ruheshim na shumë mbasi dolëm nga spitali?
Po, na ruheshim shumë mbasi dolëm nga spitali.
Kur ruheshi ju shumë?
Na ruheshim shumë mbasi dolëm nga spitali.
Cilët ruheshin shumë mbasi dolën nga spitali?
Ata ruheshin shumë mbasi dolën nga spitali.

A jam ruejtë mos me bâ gabime gjatë provimit?
Po, ju jeni ruejtë mos me bâ gabime gjatë provimit.
Kur je ruejtë ti mos me bâ gabime?
Unë jam ruejtë mos me bâ gabime gjatë provimit.
Kush âsht ruejtë mos me bâ gabime gjatë provimit?
Ai âsht ruejtë mos me bâ gabime gjatë provimit.
A jemi ruejtë na mos me bâ gabime gjatë provimit?
Po, na jemi ruejtë mos me bâ gabime gjatë provimit.
Kur jemi ruejtë na mos me bâ gabime?
Na jemi ruejtë mos me bâ gabime gjatë provimit.
Cilët janë ruejtë mos me bâ gabime gjatë provimit?
Ata janë ruejtë mos me bâ gabime gjatë provimit.

5. A bâheshem unë merak kur ishem i sëmundë?
Po, ju bâheshi merak kur ishi i sëmundë.
Kur bâheshe merak ti?
Unë bâheshem merak kur ishem i sëmundë.
Kush bâhesh merak kur ishte i sëmundë?

Ai bâhesh merak kur ishte i sëmundë.
A bâheshim na merak kur ishim të sëmundë?
Po, na bâheshim merak kur ishim të sëmundë.
Kur bâheshi merak ju?
Na bâheshim merak kur ishim të sëmundë.
Cilët bâheshin merak kur ishin të sëmundë?
Ata bâheshin merak kur ishin të sëmundë.

A jam bâ merak unë sepse nuk më ka shkrue djali tash dy muej?
Po, ju jeni bâ merak sepse nuk ju ka shkrue djali tash dy muej.
Pse je bâ merak ti?
Unë jam bâ merak sepse nuk më ka shkrue djali tash dy muej.
Kush âsht bâ merak sepse nuk i ka shkrue djali tash dy muej?
Ai âsht bâ merak sepse nuk i ka shkrue djali tash dy muej.
A jemi bâ merak na sepse nuk na ka shkrue djali tash dy muej?
Po, na jemi bâ merak sepse nuk na ka shkrue djali tash dy muej.
Pse jeni bâ merak ju?
Na jemi bâ merak sepse djali nuk na ka shkrue tash dy muej.
Cilët janë bâ merak sepse nuk u ka shkrue djali tash dy muej?
Ata janë bâ merak sepse djali nuk u ka shkrue tash dy muej.

6. A këtheheshem unë drejt në shtëpí në mbrâmje kur shkojshem në shkollë?
Po, ju këtheheshi drejt në shtëpí në mbrâmje kur shkojshi në shkollë.
Kur këtheheshe ti drejt në shtëpí?
Unë këtheheshem drejt në shtëpí në mbrâmje kur shkojshem në shkollë.
Kush këthehesh drejt në shtëpí në mbrâmje kur shkonte në shkollë?
Ai këthehesh drejt në shtëpí në mbrâmjekur shkonte në shkollë.
A këtheheshim na drejt në shtëpí në mbrâmje kur shkojshim në shkollë?

Po, na këtheheshim drejt në shtëpí në mbrâmje kur shkojshim në shkollë.
Kur këtheheshi ju drejt në shtëpí?
Na këtheheshim drejt në shtëpí në mbrâmje kur shkojshim në shkollë.
Cilët këtheheshin drejt në shtëpí në mbrâmje kur shkojshin në shkollë?
Ata këtheheshin drejt në shtëpí në mbrâmje kur shkojshin në shkollë.

A jam këthye dje mbasdreke nga leja?
Po, ju jeni këthye dje mbasdreke nga leja.
Kur jeni këthye nga leja?
Dje mbasdreke jam këthye nga leja.
Kush âsht këthye dje mbasdreke nga leja?
Ai âsht këthye dje mbasdreke nga leja.
A jemi këthye nga kinemaja n'orën nândë?
Po, na jemi këthye nga kinemaja n'orën nândë.
Në ç'orë jeni këthye ju nga kinemaja?
Na jemi këthye nga kinemaja n'orën nândë.
Cilët janë këthye nga kinemaja n'orën nândë?
Ata janë këthye nga kinemaja n'orën nândë.

7. A mbaroi Lufta e Dytë Botënore në vjetin 1945?
Po, Lufta e Dytë Botënore mbaroi në vjetin 1945.
Cila luftë mbaroi në vjetin 1945?
Lufta e Dytë Botënore mbaroi në vjetin 1945.
Në ç'vjet mbaroi Lufta e Dytë Botënore?
Lufta e Dytë Botënore mbaroi në vjetin 1945.
Kur mbaroi Lufta e Dytë Botënore?
Lufta e Dytë Botënore mbaroi në vjetin 1945.
Po Lufta e Parë Botënore, në ç'vjet mbaroi?
Lufta e Parë Botënore mbaroi në vjetin 1918.
Cila luftë mbaroi në vjetin 1918?
Lufta e Parë Botënore mbaroi në vjetin 1918.
Në ç'vjet mbaroi Lufta e Parë Botënore?
Lufta e Parë Botënore mbaroi në vjetin 1918.

A flêjnë njerzit zakonisht natën apo ditën?
Njerzit flêjnë zakonisht natën.
Kur flêjnë njerzit zakonisht?
Njerzit flêjnë zakonisht natën.
Kush flên natën zakonisht?
Njerzit flêjnë zakonisht natën.

A keni udhëtue ndonjiherë me aer[illegible]n natën?
Po, unë kam udhëtue me aeropl[illegible]ën.
Kush ka udhëtue me aeroplan n[illegible].
Unë kam udhëtue me aeroplan natën.
Me çka keni udhëtue ju natën?
Unë kam udhëtue me aeroplan natën.
Çka kam bâ me aeroplan natën?
Ju keni udhëtue me aeroplan natën.
Kur keni udhëtue me aeroplan?
Unë kam udhëtue me aeroplan natën.

A shkon ndokush me tren në Durrës?
Po, shumëkush shkon me tren në Durrës.
Kush shkon me tren në Durrës?
Shumëkush shkon me tren në Durrës.
Me çka shkon shumëkush në Durrës?
Shumëkush shkon me tren në Durrës.
Ku shkon shumëkush me tren?
Shumëkush shkon me tren në Durrës.

A punon ndokush edhe të dielevet?
Po, dikush punon edhe të dielevet.
Kush punon edhe të dielevet?
Dikush punon edhe të dielevet.
Çka bân dikush edhe të dielevet?
Dikush punon edhe të dielevet.
Ç'ditë punon dikush?
Dikush punon edhe të dielevet.

8. A kanë bodrum të gjitha shtëpít?
Jo, të gjitha shtëpít nuk kan bodrum.
Çka s'kanë të gjitha shtëpít?
Të gjitha shtëpít nuk kanë bodrum.
A ka bodrum shtëpija juej?
Jo, shtëpija ime nuk ka bodrum.
Cila shtëpí nuk ka bodrum?
Shtëpija ime nuk ka bodrum.
Shtëpija e kujt nuk ka bodrum?
Shtëpija ime nuk ka bodrum.

A shkon njerzija në plazhë në verë?
Po, njerzija shkon në plazhë në verë.
Çka bân njerzija në verë?

XXXXIV

Njerzija shkon në plazhë në verë.
Ku shkon njerzija në verë?
Njerzija shkon në plazhë në verë.

A rrijnë burrat veç e grât veç në kishë
n'Europë?
Po, në disa vende t'Europës burrat rrijnë veç
e grât veç në kishë.
Në cilat vende rrijnë burrat veç e grât veç
në kishë?
Në disa vende t'Europës burrat rrijnë veç e
grât veç në kishë.
A rrijnë nxânsit veç e nxânset veç në klasë
këtu n'Amerikë?
Jo, këtu n'Amerikë nxânsit e nxânset nuk rrijnë
veç e veç në klasë; rrijnë bashkë.
Në cilin vend nuk rrijnë nxânsit veç e nxânset
veç në klasë?
N'Amerikë nxânsit e nxânset nuk rrijnë veç e
veç në klasë.

PJESA E PESTË
USHTRIME PËRKËTHIMI

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

Rrethi i Beratit

Dý malet mâ të nalta të rrethit të Beratit janë Tomori dhe Shpiragu. Ky rreth ka edhe shumë kodra. Fushat e këtij rrethi gjinden në të dý anët e lumit Osum. Popullsija e rrethit të Beratit merret me bujqësí; prodhimet kryesore janë; gruni, misri, orizi (rice), pambuku dhe natyrisht, zarzavatet e pemët. Pothuej të gjitha kodrat e këtij rrethi janë të mbulueme me ullîj, që janë sa të mirë për t'u-hangër ashtu edhe për industrîn e vojit (oil). Atje rriten shumë edhe kafshët shtëpijake (që quhen edhe "kafshë të trasha"), si lopët e kuajt, dhe shpendët shtëpijakë, si patat, pulat e gjelat e detit. Rândësîn mâ të madhe rrethi i Beratit e ka n'industrîn e vojgurit (petroleum); këtu gjindet Qyteti Stalin (para luftës quhesh Kuçovë) me afërsisht 10,000 banorë dhe që âsht qendra mâ e madhe e prodhimit të vojgurit.

Qyteti mâ i madh âsht Berati (15,000 banorë), i ndërtuem në të dý anët e Osumit, aty ku del në fushë. Të dyja këto pjesë të qytetit janë të bashkueme nga nji urë shumë e vjetër. Qyteti âsht

2 /1

i ndërtuem në dy kodra përreth lumit dhe ka nji pamje të mrekullueshme.

---

1. Tell those boys to enter the classroom.

2. Please go on reading, I wish to hear the end of the story.

3. If you really intend going to Tiranë on Monday you had better leave there about 6 o'clock in the evening, it gets too hot during the day.

4. Would she prefer going with her sister or staying at home?

5. They quit working (use me u-largue) and the next day they left by bus.

6. A workman now gets about 800 leks a week, while a few years ago he did not get more than 300. On the other hand, the cost of living (jeta) today is ten times more expensive than a few years ago.

7. Tell me please, where is your barber shop? I need a haircut and I want to get shaved.

8. It is getting late, we must not stop any longer.

PJESA E GJASHTË
COPË LEXIMI

SIXTH PART
READING TEXT

Proverb: Zoti më ruejtë nga miku se nga anmiku ruhem vetë.

Gjatë Luftës së Dytë Botënore edhe Shqipnija, si shumë vende tjera t'Europës, ka pësue bombardime ajrore. Durrsi u-bombardue mâ shumë se çdo qytet tjetër i Shqipnís; skelja e tij u-shkatrrue krejt gjatë luftës, por mâ vonë u-rindërtue.

Qytetet zakonisht bombardoheshin natën, por nganjiherë edhe ditën. Për t'u-mprojtë nga bombardimet shumë nga banorët largoheshin nga qyteti në mbrâmje dhe këtheheshin të nesërmen në mëngjes. Të tjerët qëndrojshin në shtëpít e tyne dhe po të kishte ndonji bombardim gjatë natës strehoheshin në bodrum. Mbasdreke pazari mbyllesh heret dhe banorët niseshin për në katundet përreth qytetit. Nuk ishte shumë e lehtë me gjetë mjete udhëtimi, mbasi të gjithë largoheshin pothuej në të njâjtën kohë. Të gjithë hypshin ndër automobila, autobusa e karroca për të shkue me kalue natën në fshat. Ata që rrijshin në qytet shkojshin heret në shtëpí mbasi, si thamë mâ nalt, të gjitha dyqanet, kafet, kinemat etj. mbylleshin porsa vînte mbrâmja e rrugët ishin bosh.

Gjatë natës nuk shifesh asnji dritë, as ndër shtëpít e as në rrugët e qytetit.

Me gjithë këtê shumë rrallë ndigjohesh se ishte bâ ndonji krim si p. sh. vjedhje ase grabitje.

QUESTIONS - PYETJE

1. Cili shtet ka pësue bombardime ajrore gjatë luftës?
2. Kur ka pësue Shqipnija bombardime ajrore?
3. Cili qytet u-bombardue mâ shumë se çdo qytet tjetër i Shqipnís?
4. Skelja e cilit qytet u-shkatrrue krejt gjatë luftës?
5. Kur u-rindërtue Durrsi?
6. Kur bombardoheshin zakonisht qytetet?
7. Cilët largoheshin nga qyteti për t'u-mprojtë nga bombardimet?
8. Çka bâjshin shumë nga banorët në mbrâmje për t'u-mprojtë nga bombardimet?
9. Kur këtheheshin në qytet?
10. Cilët këtheheshin të nesërmen në mëngjes?
11. Çka bâjshin të tjerët?
12. Cilët qëndrojshin në shtëpít e tyne?
13. Ku strehoheshin po të kishte ndonji bombardim gjatë natës?
14. Kur strehoheshin në bodrum?

15. Çka mbyllesh mbasdreke heret?

16. Kur mbyllesh pazari?

17. Cilët niseshin për në katundet përreth qytetit?

18. Çka nuk ishte shumë e lehtë me gjetë?

19. Cilët largoheshin pothuej në të njâjtën kohë?

20. Pse nuk ishte shumë e lehtë me gjetë mjete udhëtimi?

21. Ku hypshin të gjithë?

22. Ku shkojshin me kalue natën ata që largoheshin nga qyteti?

23. Çka mbyllesh?

24. Qysh ishin rrugët?

25. Ku nuk shifesh gjatë natës asnji dritë?

26. Sa herë ndigjohesh se ishte bâ ndonji vjedhje ase grabitje?

XXXXIV

PJESA E SHTATË
DETYRË SHTËPIJE

SEVENTH PART
HOMEWORK

Përgjegjuni këtyne pyetjeve:

1. Në ç'orë zgjoheshi kur ishi tue ndjekë shkollën e mesme?

2. A do të largoheni nga Monterey kur t'a mbaroni kursin?

3. Pse futen kafshët nëpër shpella kur moti âsht shumë i keq? (to shelter)

4. Kur flêjnë njerzit, zakonisht, dhe kur punojnë?

5. Për se na shërben bodrumi?

Përkëtheni shqip këto fjalî:

6. I got on the chair, so that I could reach the book on top of the cupboard.

7. There were no chairs, so I sat on the floor.

8. Did anybody go to the PX to buy cigarettes? Yes, somebody went there but I don't know who.

PJESA E TETË
FJALORI

ajruer, ajrore ajrorë	(adj. m.&f.)	of the air, air-
bodrum, -i bodrume, -t	(m.)	cellar, basement
bombardim,-i bombardime, -t	(m.)	bombardment
bombardim ajruer	(m.)	air raid
me u-bombardue (unë bombardohem)	(v.)	to be bombed, bombarded, strafed
botënuer, botënore botënorë	(adj. m.&f.)	world-, world-wide, universal
dikush	(pron.)	somebody
ditën	(adv.)	in the day time, during the day
fund, -i funde, -t	(m.)	end, bottom
me u-futë (unë futem)	(v.)	to get inside, enter, to be inserted
grabitje, grabitja grabitje, -t	(f.)	robbery, kidnaping
me hypë (unë hyp)	(v.)	go up, rise, get on, climb, mount, board a
krim, -i krime, -t	(m.)	crime
me u-largue (unë largohem)	(v.)	get away, go away from, be gone, be severed, dissociated, leave

luftë, -a lufta, -t	(f.)	war
me u-mbyllë (unë mbyllem)	(v.)	to be closed, shut in
natë, -a netë, -t	(f.)	night
natën	(adv.)	at night, in the night, by night, during the night
me u-ndigjue (unë ndigjohem)	(v.)	to be heard, listened, obeyed
e nesërme, e nesërmja	(f.)	the next day
njerzí, -ja	(f.)	people; politeness
së paku	(adv.)	at least
me pësue (unë pësoj)	(v.)	to suffer, endure
rândë	(adv.)	severely, seriously, heavy, heavily
me u-rindërtue (rindërtohet)	(v.)	to be reconstructed. rebuilt, renovated
me u-strehue (unë strehohem)	(v.)	to be sheltered, harbored
shumëkush	(pron.)	many a person, many people, many
tramvaj, -i tramvaje, -t	(m.)	streetcar
udhëtim, -i udhëtime, -t	(m.)	trip, travel, journey

vazhdimisht	(adv.)	continuously
veç or veç e veç	(adv.)	apart, separately
vjedhje, vjedhja vjedhje, -t	(f.)	theft
Zot, -i zota, -t	(m.)	God, deities

PJESA E PARË FIRST PART

USHTRIME GRAMATIKORE PARAPRAKE-GRAMMAR PERCEPTION DRILL

1. A zgjoheshi ju heret kur shkojshi në punë?
Po, unë zgjoheshem heret kur shkojshem në punë.
A u-zgjojshi ju heret kur shkojshi në punë?
Po, unë u-zgjojshem heret kur shkojshem në punë.
Kush u-zgjonte heret kur shkonte në punë?
Ti u-zgjojshe heret kur shkojshe në punë.
A u-zgjonte edhe ai heret kur shkonte në punë?
Po, edhe ai u-zgjonte heret kur shkonte në punë.
A u-zgjojshi ju heret kur ishi n'ushtrí?
Po, na u-zgjojshim heret kur ishim n'ushtrí.
A u-zgjojshim na heret kur ishim n'ushtrí?
Po, ju u-zgjojshi heret kur ishi n'ushtrí.
Cilët u-zgjojshin heret kur ishin n'ushtrí?
Ata u-zgjojshin heret kur ishin n'ushtrí.

A niseshi ju heret kur shkojshi në katund?
Po, unë niseshem heret kur shkojshem në katund.
A u-nisshi ju heret kur shkojshi në katund?
Jo, unë u-nisshem vonë kur shkojshem në katund.
Kush u-niste vonë kur shkonte në katund?
Ti u-nisshe vonë kur shkojshe në katund.
Po ai, a u-niste heret a vonë kur shkonte në katund?
Ai u-niste heret kur shkonte në katund.
A u-nisshi ju n'orën 7 në mëngjes kur shkojshi në Tiranë?
Po, na u-nisshim n'orën 7 në mëngjes kur shkojshim në Tiranë.
A u-nisshim na n'orën 7 në mëngjes kur shkojshim në Tiranë?
Po, ju u-nisshi n'orën 7 në mëngjes kur shkojshi në Tiranë.
A u-nisshin ata para nesh kur shkojshin në punë?
Po, ata u-nisshin para nesh kur shkojshin në punë.

A këtheheshi më kambë a me autobus nga puna në shtëpí?
Unë këtheheshem nga puna në shtëpí më kambë.
A u-këthejshi më kambë a me autobus nga puna në shtëpí?
Unë u-këthejshem nga puna në shtëpí më kambë.
Kush u-këthente më kambë nga puna në shtëpí?

Ti u-këthejshe më kambë nga puna në shtëpí.
Po ai, a u-këthente më kambë nga puna në shtëpí?
Po, edhe ai u-këthente më kambë nga puna në shtëpí.
A u-këthejshi ju në shtëpí në kohë të darkës?
Po, na u-këthejshim në shtëpí në kohë të darkës.
A u-këthejshim na në shtëpí në kohë të darkës?
Po, ju u-këthejshi në shtëpí në kohë të darkës.
Në ç'kohë u-këthejshin ata në shtëpí?
Ata u-këthejshin në shtëpí në kohë të darkës.

4. A qetheshi ju nji herë në dý javë apo më shpesh?
Unë qetheshem nji herë në dý javë.
A u-qethshi ju nji herë në dý javë apo më shpesh?
Unë u-qethshem nji herë në dý javë.
Kush u-qethte nji herë në dý javë?
Ju u-qethshi nji herë në dý javë.
Po ai, a u-qethte nji herë në dý javë?
Po, edhe ai u-qethte nji herë në dý javë.

A u-qethshi ju ke berberi italian?
Po, na u-qethshim ke berberi italian.
Cilët u-qethshin ke berberi italian?
Ju u-qethshi ke berberi italian.
A u-qethshin edhe ata ke berberi italian?
Po, edhe ata u-qethshin ke berberi italian.

5. A merrni ju libra nga biblioteka popullore?
Po, unë marr libra nga biblioteka popullore.
A marr unë libra nga biblioteka popullore?
Po, ju merrni libra nga biblioteka popullore.
Kush merr libra nga biblioteka popullore?
Ai merr libra nga biblioteka popullore.
A merrni ju letra nga Shqipnija?
Po, na marrim letra nga Shqipnija.
A marrim na paqeta nga prindët?
Po, ju merrni paqeta nga prindët.

6. A u epni ju fëmijëvet qumësht?
Po, unë u ap fëmijëvet qumësht.
Kush u ep fëmijëvet qumësht?
Ju u epni fëmijëvet qumësht.
A u ep ai fëmijëvet qumësht?
Po, ai u ep fëmijëvet qumësht.

A u epni ju fëmijëvet peshqeshe për Krishtlindje?
Po, na u apim fëmijëvet peshqeshe për Krishtlindje.
A u apim na fëmijëvet peshqeshe për Krishtlindje?
Po, ju u epni fëmijëvet peshqeshe për Krishtlindje.
A u apin ata fëmijëvet peshqeshe për Krishtlindje?
Po, ata u apin fëmijëvet peshqeshe për Krishtlindje.

PJESA E DYTË — SECOND PART

DIALOGU — GARAZHI IM — DIALOGUE

1. Ku e lêni automobilin nalën.
2. E lâ jashtë, n'anë të rrugës.

3. Ju paskeni garazh. Pse nuk e futni mbrendë?
4. Nuk e fus sepse s'ka vend: âsht plot me plaçka.

5. Çfarë plaçkash mbani në garazh?
6. Plaçkat e palame, lojnat e fëmijëvet, veglat e punës.

7. Ku i vêni plaçkat e palame?
8. I vêmë në nji arkë që lâmë në nji qoshe.

9. Ku i vêni veglat e punës?
10. Ca i vê mbi nji tryezë e ca i var në mûr. Kam edhe shumë libra.

11. Libra? Aq shumë paskeni sa mos me mujtë me i vû në dhomën e pritjes?
12. Shumë kam. I kam prû nga Shqipnija.

13. Çfarë librash janë? Çfarë teme trajtojnë?
14. Janë romane, libra historije, gjeografije, matematike etj.
15. A keni ndonji gramatikë shqipe?
16. Kam nji të ré; e kam lânë n'automobil. A doni me e lexue?

17. Ju falem nderës, por mâ parë duhet të ju bijmë ata që ju kemi marrë huá.
18. Mund t'i bini kur të dishroni.

19. Kam ndigjue se zoja juej punon; kush e bje atê në shtëpí?
20. Unë e bij kur këthehem nga puna.

21. Nji gjâ tjetër. Me çka u-merrshi kur ishi në Shqipní?
22. Para luftës u-merrshem ne tregtí; mbas luftës kam qenë në burg.

23. Pse ju futën në burg?
24. Nuk mujta me pague taksat e rânda që më kishin vû.

ALBANIAN

LESSON XXXXV

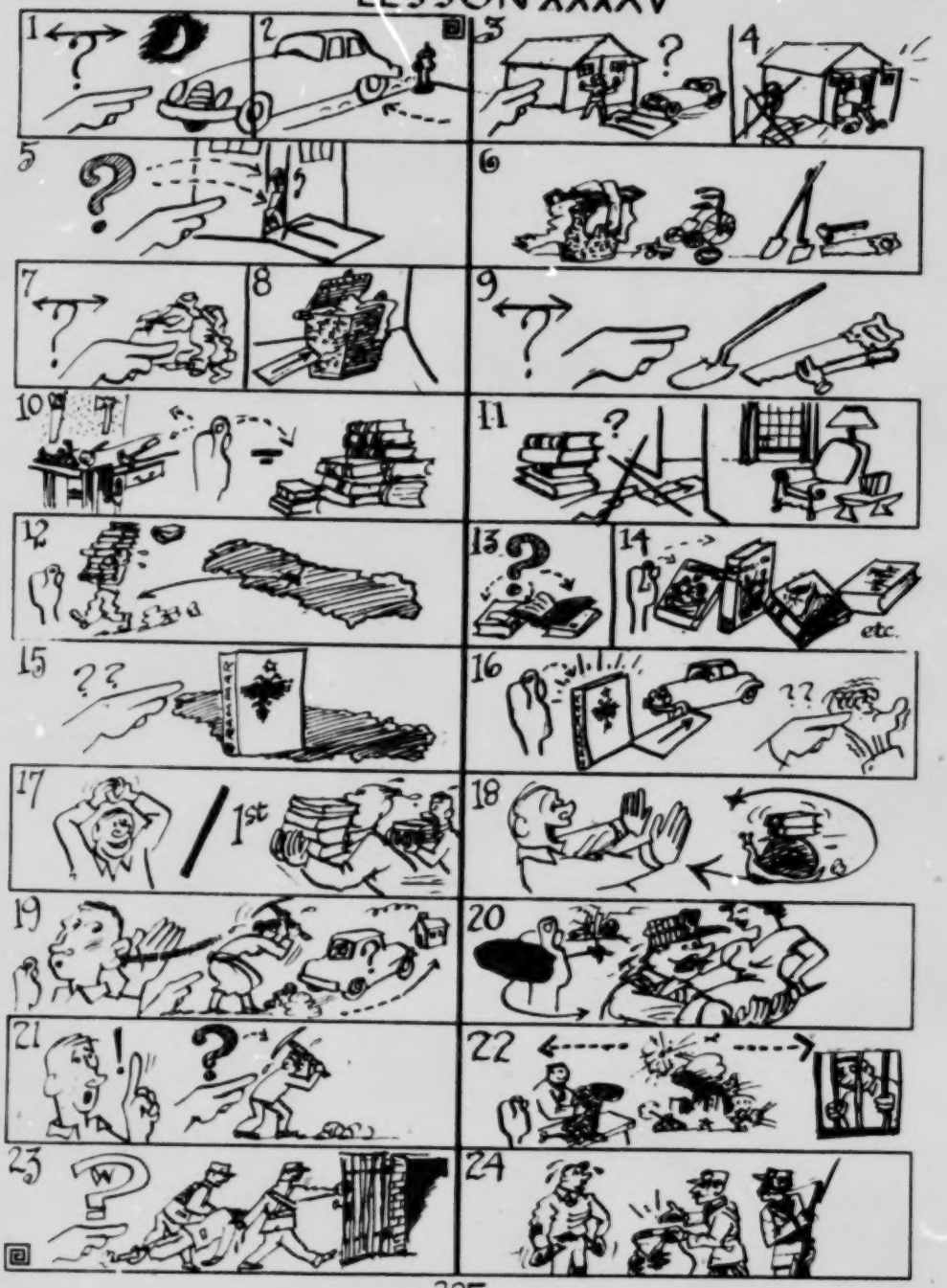

PJESA E DYTË
DIALOGU

SECOND PART
DIALOGUE

Idiomatic Translation-Përkëthimi i Lirë

1. Where do you leave your car at night?
2. I leave it outside, at the curb.

3. You have a garage. Why don't you put it inside?
4. I don't put it inside because there is no room; it is full of stuff.

5. What kind of things do you keep in the garage?
6. Dirty clothes and linen, my children's toys, work tools ....

7. Where do you keep your dirty clothes and linen?
8. We put them in the clothes hamper that we keep in a corner.

9. Where do you keep your work tools?
10. I keep some of them on my work bench and some others I hang on the wall. I have also many books.

11. Books? You have so many that you are not able to keep them in the living room?
12. I have many. I brought them from Albania.

13. What kind of books are they? What subjects do they treat?
14. I have novels, history, geography, mathematic textbooks, etc.

15. Do you have any Albanian grammar textbook?
16. I have a new one; I have it in my car. Do you want it?

17. Thank you, but first we have to bring back those that we borrowed from you.
18. You may return them whenever you want.

19. I have heard that your wife works; who brings her home?
20. I take her when I return from work.

21. Another thing. What kind of work did you do when you were in Albania?
22. Before the war I was a merchant; after the war in prison.

23. Why did they put you in prison?
24. I was not able to pay the heavy taxes that they wanted.

PJESA E TRETË
ANALIZË GRAMATIKORE

THIRD PART
GRAMMAR ANALYSIS

THE ADMIRATIVE MOOD

This particular mood is a pecularity of the Albanian language. It is used to show admiration, amazement, astonishment, as a form of exclamation but not in narration.

Examples:

I happen to see an old friend, after an absence of many years; I see also that he has become fat, which constitutes a surprise to me. So, I may exclaim to my friend:

Oh, sa qenke trashë!
(Gee, you have gotten fat!)

I am suppose to go to a party. I take a bath, shave and then go in my room to dress. I open the drawer to get a clean shirt, but there are none. I am very disappointed and I may exclaim:

Po tash? S'paskam këmishë të lame!
(Gee, I haven't got a clean shirt!)

I buy an expensive watch. The next day my alarm clock wakes me up at 6 o'clock, I look at my new watch and to my surprise it is running 10 minutes late.

Mos bre! Shkueka mbrapa!
(Oh No! It's running slow!)

Formation of the admirative mood:

The present admirative is formed by suffixing kam, ke, ka, kemi, keni, kan to the verb in the infinitive (ë is omitted).

Examples: (Following page)

me qenë	me pasë	me shkue	me fjetë	me u-lá
qenkam	paskam	shkuekam	fjetkam	u-lakam
qenke	paske	shkueke	fjetke	u-lake
qenka	paska	shkueka	fjetka	u-laka
qenkemi	paskemi	shkuekemi	fjetkemi	u-lakemi
qenkeni	paskeni	shkuekeni	fjetkeni	u-lakeni
qenkan	paskan	shkuekan	fjetkan	u-lakan

Remarks: Some verbs may also form the present admirative by suffixing kam, ke, etc. to the stem of the 2nd person plural of the present indicative.

Examples:

me ndejtë		me rrë
ndejtkam	or	rrikam
ndejtke		rrike
ndejtka		rrika
ndejtkemi		rrikemi
ndejtkeni		rrikeni
ndejtkan		rrikan

me folë		
folkam	or	flitkam
folke		flitke
folka		flitka
folkemi		flitkemi
folkeni		flitkeni
folkan		flitkan

me pá		
pakam	or	shifkam
pake		shifke
paka		shifka
pakemi		shifkemi
pakeni		shifkeni
pakan		shifkan

The perfect admirative is formed by the present admirative of the auxiliary me pasë for the active verbs and me qenë for the passive verbs, plus the past participle of the verb in question.

Examples:	me shkue	me u-lá
	paskam shkue	qenkam lá
	paske shkue	qenke lá
	paska shkue	qenka lá
	paskemi shkue	qenkemi lá
	paskeni shkue	qenkeni lá
	paskan shkue	qenkan lá

THE IMPERFECT OF THE INDICATIVE MOOD OF THE PASSIVE VERB

(In Lesson 44 Conjugation A was discussed and in this Lesson we will deal with Conjugation B)

By adding the prefix u- to the imperfect of an active verb, the imperfect (Conjugation B) of the corresponding passive verb is obtained.

Examples:	me lá	me u-lá
	lajshem	u-lajshem
	lajshe	u-lajshe
	lante	u-lante
	lajshim	u-lajshim
	lajshi	u-lajshi
	lajshin	u-lajshin

PJESA E PARË
USHTRIME GRAMATIKORE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

1. A i lêni ju librat në klasë?
Po, unë i lê librat në klasë.
A e lê unë automobilin n'anë të rrugës?
Po, ju e lêni automobilin n'anë të rrugës.
A e lê ai djalin në shtëpí?
Po, ai e lê djalin në shtëpí.
A i lêni ju librat mbi tryezë?
Po, na i lêmë librat mbi tryezë.
A i lêmë na në garazh plaçkat e palame?
Po, ju i lêni në garazh plaçkat e palame.
Në ç'vend i lânë ata plaçkat e palame?
Ata i lânë plaçkat e palame në garazh.

A e lêni ju vajzën të shkojë në kinema vetëm?
Jo, unë nuk e lê vajzën të shkojë në kinema vetëm.
Kush nuk e lê vajzën të shkojë në kinema vetëm?
Ju nuk e lêni vajzën të shkojë në kinema vetëm.
Po ai, a e lê vajzën të shkojë në kinema vetëm?
Jo, as ai nuk e lê vajzën të shkojë në kinema vetëm.
A i lêni ju nxânsit të dalin nga klasa kur të duen?
Jo, na nuk i lêmë nxânsit të dalin nga klasa kur të duen.
Cilët nuk i lânë nxânsit të dalin nga klasa kur të duen?
Ju nuk i lêni nxânsit të dalin nga klasa kur të duen.
A i lânë ata fëmijët me luejtë në rrugë?
Jo, ata nuk i lânë fëmijët me luejtë në rrugë.

2. A i vêni ju plaçkat e dhomës në rregull çdo mëngjes?
Po, unë i vê plaçkat e dhomës në rregull çdo mëngjes.
Kush i vê plaçkat e dhomës në rregull çdo mëngjes?
Ju i vêni plaçkat e dhomës në rregull çdo mëngjes.
A i vê edhe ai plaçkat e dhomës në rregull çdo mëngjes?
Po, edhe ai i vê plaçkat e dhomës në rregull çdo mëngjes.
A i vêni ju fëmijët me fjetë heret?
Po, na i vêmë fëmijët me fjetë heret.

Kush i vê fëmijët me fjetë heret?
Ju i vêni fëmijët me fjetë heret.
A i vênë ata fëmijët me fjetë heret?
Po, ata i vênë fëmijët me fjetë heret.

A i vûtë ju plaçkat e dhomës në rregull?
Po, unë i vûna plaçkat e dhomës në rregull.
Kush i vûni plaçkat e dhomës në rregull?
Ju i vûtë plaçkat e dhomës në rregull.
A i vûni ai plaçkat e dhomës në rregull?
Po, ai i vûni plaçkat e dhomës në rregull.
A i vûtë ju plaçkat e dhomës në rregull?
Po, na i vûmë plaçkat e dhomës në rregull.
A i vûmë na plaçkat e dhomës në rregull?
Po, ju i vûtë plaçkat e dhomës në rregull.
A i vûnë ata fëmijët me fjetë heret?
Po, ata i vûnë fëmijët me fjetë heret.

3. A e futni ju automobilin në garazh çdo mbrâmje?
Po, unë e fus automobilin në garazh çdo mbrâmje.
Kush e fut automobilin në garazh çdo mbrâmje?
Ti e fut automobilin në garazh çdo mbrâmje.
Po ai, a e fut automobilin në garazh çdo mbrâmje?
Po, edhe ai e fut automobilin në garazh çdo mbrâmje.
A i futni ju plaçkat e palame në nji arkë?
Po, na i fusim plaçkat e palame në nji arkë.
A i fusim na plaçkat e palame në nji arkë?
Po, ju i futni plaçkat e palame në nji arkë.
Cilët i fusin plaçkat e palame në nji arkë?
Ata i fusin plaçkat e palame në nji arkë.

4. A e bini ju gruen në punë çdo ditë?
Po, unë e bij gruen në punë çdo ditë.
Kush e bje gruen në punë çdo ditë?
Ju e bini gruen në punë çdo ditë.
A e bje ai Zotní Lubonjën në shkollë çdo ditë?
Po, ai e bje Zotní Lubonjën në shkollë çdo ditë.
A i bini librat me vete kur vîni në shkollë?
Po, na i bijmë librat me vete kur vîjmë në shkollë.
A i bijmë na librat me vete kur vîjmë në shkollë?
Po, ju i bini librat me vete kur vîni në shkollë.

A i bijnë ata me vete veglat e punës kur vîjnë me punue?
Po, ata i bijnë me vete veglat e punës kur vîjnë me punue.

5. A u-rruejshi ju çdo ditë kur ishi në katund?
Po, unë u-rruejshem çdo ditë kur ishem në katund.
A u-rruejshem unë çdo ditë kur ishem në katund?
Po, ju u-rruejshi çdo ditë kur ishi në katund.
Kush u-rruente çdo ditë kur ishte në katund?
Ai u-rruente çdo ditë kur ishte në katund.
A u-rruejshi ju çdo ditë kur ishi në katund?
Po, na u-rruejshim çdo ditë kur ishim në katund.
Cilët u-rruejshin çdo ditë kur ishin në katund?
Ju u-rruejshi çdo ditë kur ishi në katund.
A u-rruejshin ata çdo ditë kur ishin në mal për verim?
Po, ata u-rruejshin çdo ditë kur ishin në mal për verim.

6. A u-lajshi ju me ujë të nxehët në dimën?
Po, unë u-lajshem me ujë të nxehët në dimën.
Kush u-lante me ujë të nxehët në dimën?
Ju u-lajshi me ujë të nxehët në dimën.
Po ai, a u-lante me ujë të nxehët në dimën?
Po, edhe ai u-lante me ujë të nxehët në dimën.
A u-lajshi me ujë të nxehët apo me ujë të ftofët në dimën?
Na u-lajshim me ujë të nxehët.
A u-lajshim na me ujë të nxehët në dimën?
Po, ju u-lajshi me ujë të nxehët në dimën.
Cilët u-lajshin me ujë të nxehët në dimën?
Ata u-lajshin me ujë të nxehët në dimën.

7. A ka vend edhe për jú n'automobil?
Jo, për mue s'ka vend.
A ka vend edhe për mue n'automobil?
Jo, për jú s'ka vend; më vjen shumë keq.
Për kê s'ka vend n'automobil?
Për Zotní Skraparin s'ka vend n'automobil.
A ka vend në hotel për jú?
Jo, âsht plot; s'ka mâ vend për né.
A ka vend në hotel për né?
Jo, âsht plot; s'ka mâ vend për jú.

A ka vend në hotel për ata?
Jo, âsht plot; s'ka mâ vend për ata.

8. A merrni ndonjiherë të holla huá nga banka?
Po, unë marr të holla huá nga banka kur kam nevojë.
Kush merr të holla huá nga banka, zakonisht?
Zakonisht, ata që blejnë shtëpí marrin të holla huá nga banka.
A marr unë të holla huá nga shokët?
Po, ju merrni të holla huá nga shokët.
A merr ai të holla huá nga shokët e dhomës?
Po, ai merr të holla huá nga shokët e dhomës.
A merrni ju të holla huá nga shokët?
Po, na marrim të holla huá nga shokët nganjiherë.

A marrim na ndonji herë të holla huá nga shokët?
Po, ju merrni nganjiherë të holla huá nga shokët.
A marrin ata të holla huá nga banka?
Po, ata marrin të holla huá nga banka.

A u epni libra huá shokëvet?
Po, unë u ap libra huá shokëvet.
Kush u ep libra huá shokëvet?
Ju u epni libra huá shokëvet.
A u ep ai libra huá shokëvet?
Po, ai u ep libra huá shokëvet.
Çka u epni huá ju shokëvet?
Na u apim libra huá shokëvet.
Kush u ep libra huá shokëvet?
Ju u epni libra huá shokëvet.
Po ata, a u apin libra huá shokëvet?
Po, edhe ata u apin libra huá shokëvet.

9. Me çka merreni ju?
Unë merrem me tregtí.
Me çka merrem unë?
Ju merreni me bujqësí.
Kush merret me tregtí?
Ai merret me tregtí.
A merreni ju me tregtí?
Po, na merremi me tregtí.
Me çka merremi na?
Ju merreni me bujqësí.
A merren ata me tregtí?
Po, ata merren me tregtí.

10. A i ka vû qeverija taksa të rânda Zotní Trebishtit?
Po, qeverija i ka vû taksa të rânda Zotní Trebishtit.
Kush i ka vû taksa të rânda Zotní Trebishtit?
Qeverija i ka vû taksa të rânda Zotní Trebishtit.
Sa taksa ju ka vû qeverija jú?
Nuk më ka vû taksa të rânda sepse kam shumë fëmijë.

11. A e kanë futë Osman Balën në burg për vjedhje?
Po, Osman Balën e kanë futë në burg për vjedhje.
Kush e ka futë në burg Osman Balën?
Qeverija e ka futë në burg Osman Balën.
Kê ka futë në burg qeverija?
Osman Balën e ka futë në burg qeverija.
Pse e ka futë qeverija në burg Osman Balën?
Qeverija e ka futë Osman Balën në burg për vjedhje.

PJESA E PESTË
USHTRIME PËRKËTHIMI

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

RRETHI I SHKODRËS

Rrethi i Shkodrës, krejt në verí të Shqipnís, âsht i mbuluem me male shumë të nalta; këto male quhen Alpet (Alps) e Shqipnís së Veriut. Mali i Jezercës (2700 m.), mbas Korabit (2764 m.) âsht mali mâ i naltë i vendit tonë. Ky rreth ka edhe trí fusha shumë pjellore që gjinden përreth qytetit të Shkodrës; këto janë: Fusha e Shtoit, ajo e Zadrimës dhe e Bregut të Bunës. Në këto fusha prodhohen drithna e duhan.

Rrethi i Shkodrës âsht nji nga rrethet mâ të pasuna me ujna; nji e treta e Liqenit të Shkodrës, e liqenit mâ të madh në Ballkan (360 km^2) gjindet në këtë rreth. Këtu rrjedhin katër lumej: Buna që bashkon Liqenin e Shkodrës me detin Adriatik, Drinasi, Drini dhe lumi i vogël Kiri.

Shkodra, nji qytet i hapët me rrugë të drejta, me shtëpí të mëdhaja të rrethueme (surrounded) me mure të nalta, âsht qendra e këtij rrethi. Mbas Shkodrës për rândësí vjen qyteti i vogël i Lezhës (quhet edhe Lesh; në Kohën e Romakëvet quhesh Alessio). Shumë kohë mâ parë Lezha ishte skele, por sot

ndodhet larg detit; qyteti âsht i ndërtuem në krahun e majtë(left) të Drinit. Asht nji ndër qytetet mâ të vjetra; historija flet për të si nji qendër kulture të dorës së parë. Natyrisht, sot nuk e ka mâ rândësín që ka pasë.

An old woman was upset when the young doctor said that nothing was wrong with her health.

"Don't tell me there is nothing wrong, young man. I was in bad health before you were born," replied the lady.

A Russian teacher asked a pupil, "Who were the first humans?"

"Adam and Eve," he answered. (Adem, Hava or Eva)

"And what nationality were they?"

"Russian, of course."

"How do you know they were Russians?"

"That's easy," responded the pupil. "They had no house to live in, no clothes to wear, one apple for both of them and they said they were living in paradise (parajsë)."

PJESA E GJASHTË
COPË LEXIMI

SIXTH PART
READING TEXT

Proverb: Mos e lê punën e sotshme për nesër

Zotní Trebishti âsht Shqiptár. Bashkë me gruen ka ardhë ca vjetë mâ parë për të jetue këtu n'Amerikë. Jetojnë në nji qytet të vogël të Kalifornís. Punojnë që të dy dhe banojnë në nji shtëpí mjaft të bukur. Zotní Trebishti e ka blê shtëpín mbas trí vjetësh që ka ardhë këtu.

Shtëpija ka dý dhoma fjetje, nji dhomë pritje dhe nji kuzhinë. Si çdo shtëpí tjetër n'Amerikë, edhe shtëpija e Zotní Trebishtit ka nji garazh. Garazhi, si e dijmë, përdoret për të mbajtë automobilin, sidomos natën. Edhe Zotní Trebishti ka automobil, të cilin e përdor mâ shumë për të shkue e për t'u-këthye nga puna. Automobilin nuk e fut në garazh, por e lê jashtë, n'anë të rrugës, sepse s'ka vend në garazh. Garazhi i tij âsht plot me plaçka të palame, lojna fëmijësh, vegla pune etj. Plaçkat e palame i fusin në nji arkë që e lânë në nji qoshe të garazhit. Ca prej veglave të punës i vênë mbi tryezë e ca i varin në mûr. Zotní Trebishti ka shumë libra, si romane, libra historije, gjeografije, matematike etj. e ndër to edhe nji gramatikë të

rë të gjuhës shqipe. Pothuej të gjithë këta libra i ka prû nga Shqipnija. Mbasi s'ka mâ vend për ta në dhomën e pritjes, shumë prej tyne i mban në garazh. Disa prej libravet Zotní Trebishti i a ka dhânë huá nji miku.

Zotní Trebishti para luftës dhe gjatë luftës, kur ishte në Shqipní, merresh me tregtí. Mbas luftës e futën në burg për arësye se s'qe i zoti të paguente taksat e rânda që i kishte vû qeverija.

QUESTIONS - PYETJE

1. Ç'kombësije âsht Zotní Trebishti?
2. Kur ka ardhë n'Amerikë Zotní Trebishti?
3. Me kë ka ardhë n'Amerikë?
4. Ku jetojnë Zotní Trebishti dhe grueja e tij?
5. A e ka marrë me qirá apo e ka blê shtëpín Zotní Trebishti?
6. Kur e ka blê shtëpín?
7. Sa dhoma ka shtëpija?
8. Çka tjetër ka shtëpija përveç dhomavet të fjetjes, dhomës së pritjes dhe kuzhinës?
9. Për çka përdoret, zakonisht, garazhi?
10. Për çka e përdor mâ shumë automobilin Zotní Trebishti?

11. Ku e lê automobilin?
12. Pse nuk e fut në garazh?
13. Me çfarë plaçkash âsht plot garazhi?
14. Ku i fusin plaçkat e palame?
15. Ku e lânë arkën me plaçka të palame?
16. Ku i vënë disa prej veglavet të punës?
17. Po disa tjera ku i varin?
18. Çfarë librash ka Zotní Trebishti?
19. Ku i mban këta libra?
20. Pse nuk i mban librat në dhomën e pritjes?
21. Kujt i a ka dhânë huá disa prej libravet?
22. Me çka merresh në Shqipní Zotní Trebishti?
23. Kur merresh me tregtí?
24. Çka i ngjau Zotní Trebishtit mbas luftës?
25. Pse e futën në burg?

PJESA E SHTATË
DETYRË SHTËPIJE

SEVENTH PART
HOMEWORK

Përgjegjuni këtyne pyetjeve:

1. Pse nuk e lêni qenin me hŷ mbrendë në shtëpí?
2. Ku i lânë njerzit kapelat kur hŷjnë në kinema?
3. Për se na shërben syza?
4. Pse marrin njerzit të holla huá?
5. Çfarë librash ju pëlqen me lexue?
6. Çfarë gjânash fusim në xhep?
7. Me çka i bini librat në klasë: me çantë, apo në dorë?
8. Me çka merret bujku?
9. Çka varim në mûr, zakonisht?
10. Cilët njerëz fusin në burg?

PJESA E TETË
FJALORI

anë, -a anë, -t	(f.)	side, edge; region
arkë, -a arka, -t	(f.)	box, chest, case, caisson
burg, -u burgje, -t	(m.)	prison, jail
garazh, -i garazhe, -t	(m.)	garage
gramatikë, -a gramatika, -t	(f.)	grammar
gjeografí, -ja	(f.)	geography
historí, -ja	(f.)	history
huá, -ja huana, -t	(f.)	loan
me lânë (unë lâ)	(v.)	to leave, let, allow, abandon
matematikë, -a	(f.)	mathematics
múr, -i mure, -t	(m.)	wall
i, të palamë e, të palame	(adj. m.&f.)	unwashed
plaçka të palame	(f.)	dirty clothes, dirty linen
plot	(adv.)	full, plenty, filled
me prû (unë bij)	(v.)	to bring
roman, -i romane, -t	(m.)	novel

taksë, -a taksa, -t	(f.)	tax, fee
temë, -a tema, -t	(f.)	theme, subject
me trajtue (unë trajtoj)	(v.)	to treat (not medically), handle (a subject)
tregti, -ja tregtina, -t	(f.)	trade, business, commerce
vegël, vegla vegla, -t	(f.)	instrument, tool, device
me vû (unë vê)	(v.)	to put, place

NOTES:

ka (s'ka) vend	there is (isn't) room
me vû taksë	to tax

PJESA E PARË
FIRST PART

USHTRIME GRAMATIKORE PARAPRAKE-GRAMMAR PERCEPTION DRILL

1. A i mbyllin tregtarët dyqanet mbas prendimit?
Po, tregtarët i mbyllin dyqanet mbas prendimit.
A mbyllen dyqanet mbas prendimit?
Po, dyqanet mbyllen mbas prendimit.
Në ç'orë mbyllen dyqanet në Monterey?
Në Monterey dyqanet mbyllen n'orën 5.30.
Në ç'orë mbyllen zyrat?
Zyrat mbyllen n'orën 5.

A i hapin tregtarët dyqanet n'orën 8?
Po, tregtarët i hapin dyqanet n'orën 8.
A hapen dyqanet n'orën 8?
Po, dyqanet hapen n'orën 8.
Kur hapen zyrat?
Edhe zyrat hapen n'orën 8.

A e sjellin kafen me tabake në Shqipní?
Po, në Shqipní kafen e sjellin me tabake.
A sillet kafja me tabake në Shqipní?
Po, në Shqipní kafja sillet me tabake.
A sillet edhe nji gotë ujë me kafe?
Po, me kafe sillet edhe nji gotë ujë.

A e hanë shumë njerëz pulën me duer?
Po, shumë njerëz e hanë pulën me duer.
A hahet pula me duer?
Po, pula hahet me duer.
Me çka pihet kafja?
Kafja pihet me filxhan.
Me çka hahet supa?
Supa hahet me lugë.

2. A âsht e mundun me pí ujë deti?
Jo, nuk âsht e mundun me pí ujë deti.
A pihet uji i detit?
Jo, uji i detit nuk pihet.
A pihet uji i lumit?
Po, zakonisht uji i lumit pihet.
A pihet uji i lumit që kalon nëpër qytet?
Jo, uji i lumit që kalon nëpër qytet nuk pihet.

A âsht e mundun me e lexue shkrimin e mjekut?
Jo, shkrimin e mjekut nuk âsht e mundun me e lexue.
A lexohet shkrimi i mjekut?
Jo, shkrimi i mjekut nuk lexohet.
Kush mundet me e lexue shkrimin e mjekut?
Farmacisti mundet me e lexue shkrimin e mjekut.

A âsht e mundun me udhëtue natën pa drita?
Jo, nuk âsht e mundun me udhëtue natën pa drita.
A udhëtohet natën pa drita?
Jo, natën pa drita nuk udhëtohet.

A âsht e mundun me fjetë kur bân të nxehët?
Jo, kur bân të nxehët nuk âsht e mundun me fjetë.
A flêhet kur bân të nxehët?
Jo, kur bân të nxehët nuk flêhet.
A flêhet mirë kur âsht fresk?
Po, kur âsht fresk flêhet mirë.

3. Nji mollë âsht e ndame në dý pjesë:
E sata pjesë âsht njâna?
Njâna âsht gjymsa (e mollës).
Po tjetra?
Tjetra âsht gjymsa tjetër (e mollës).

Nji mollë âsht e ndame në trí pjesë:
E sata pjesë âsht njâna?
Njâna âsht nji e treta (e mollës).
Po dý tjerat?
Dý tjerat janë dý të tretat (e mollës).

Nji mollë âsht e ndame në katër pjesë:
E sata pjesë âsht njâna?
Njâna âsht nji e katërta.
Po tjerat?
Tjerat janë trí të katërtat.
A quhet nji e katërta çerek?
Po, nji e katërta quhet çerek.
A quhen trí katërtat tre çerekë?
Po, trí të katërtat quhen tre çerekë.

4. A keni ju automobil?
Po, unë kam automobil.
A jeni ju i zoti i automobilit?
Jo, unë nuk jam i zoti i automobilit.

XXXXVI

Pse, i kujt âsht automobili?
Automobili âsht i babës.
A âsht baba, pra, i zoti i automobilit?
Po, baba âsht i zoti i automobilit.

A jeni ju i martuem?
Po, unë jam i martuem.
Me kë jetoni ju?
Unë jetoj me gruen, babën dhe nânën.
Kush âsht i zoti i shtëpís?
Unë jam i zoti i shtëpís.
Pse jeni ju dhe jo baba i zoti i shtëpís?
Sepse baba âsht plak.
E kujt âsht shtëpija ku jetoni?
Asht e nji oficeri.
A âsht, pra oficeri i zoti i shtëpís ku jetoni?
Po, oficeri âsht i zoti i shtëpís ku jetoj.

PJESA E DYTË
DIALOGU

SECOND PART
DIALOGUE

CA NGA ZAKONET TONA

1. Dishroj me dijtë diçka mbi jetën e përditëshme të Shqiptarëvet.
2. Mirë! Çka doni me dijtë?

3. Çka hanë Shqiptarët në mëngjes?
4. Përshesh me qumësht, byrek, vé surbull; këto janë disa nga gjellët kryesore.

5. Kam ndigjue se kudo n'Europë njerzit hanë mâ shumë në drekë.
6. Edhe në Shqipní. Përveç kësaj, darka hahet mâ vonë se këtu.

7. Çfarë gjellësh hahen në drekë?
8. Supë, nji gjellë me mish, djathë, âmbëlsinë, pemë e në fund shërbehet kafja.

9. Po në darkë?
10. Kos, fërgesë, sallatë etj.

11. Cila âsht gjella mâ e zakonshme në Shqipní?
12. Mishi me groshë dhe specat e domatet e mbushuna.

13. Kur nji njerí ftohet për bukë, çka i sjell të zotit ase zojës së shtëpís?
14. Asgjâ. Fëmijëvet mund t'u sjelli sheqerna ase t'u fali të holla.

15. Ç'fé ka pjesa mâ e madhe e popullsís?
16. Afërsisht dý të tretat e popullsís janë muslimanë.

17. Ç'festa tetare kanë ata?
18. Kanë Bajramin e Madh dhe Bajramin e Vogël.

19. A festohet ditëlindja në Shqipní?
20. Shumë rrallë. Të krishtenët festojnë ditën e emnit.

21. Po përvjetori i martesës, a festohet?
22. Edhe këthough festë pakkush e feston.

23. Në ç'moshë martohen Shqiptarët?
24. Zakonisht, kur kanë mbarue shkollën ase kanë zânë punë.

LESSON XXXXVI

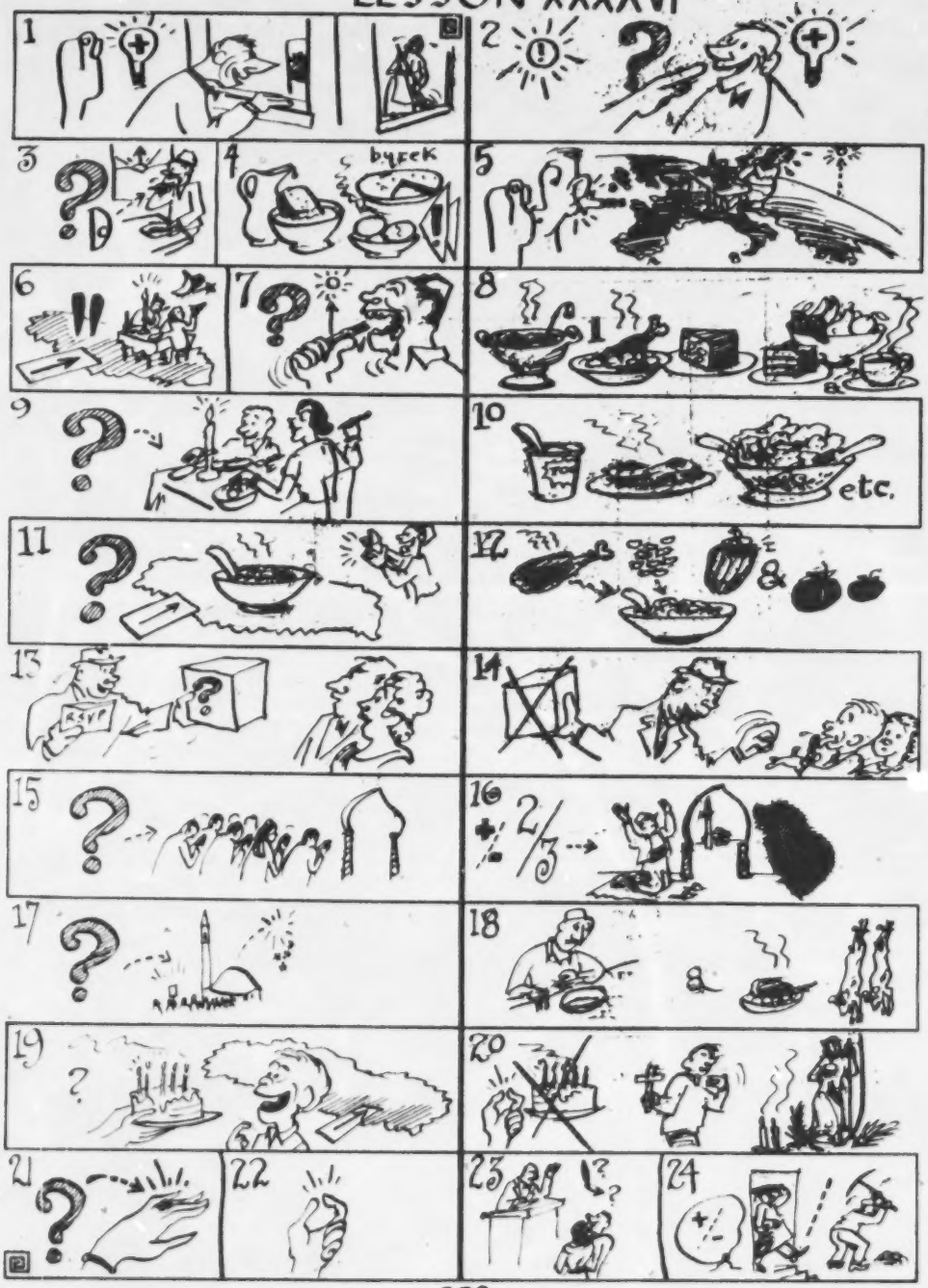

XXXXVI

PJESA E DYTË — SECOND PART
DIALOGU — DIALOGUE

Idiomatic Translation-Përkëthimi i Lirë

1. I would like to know something about the Albanians' everyday life.
2. Fine. What would you like to know?

3. What do Albanians have for breakfast.
4. Soaked bread in milk, "byrek," soft boiled eggs; these are some of the main foods.

5. I have heard that everywhere in Europe people eat more at lunch.
6. In Albania also. Besides that, they have dinner later than here.

7. What do they eat at lunch?
8. Soup, one dish with meat, cheese, dessert, fruit and finally coffee is served.

9. What about at dinner?
10. Yogurt, eggs fried with minced meat, salads, etc.

11. What is the common dish in Albania?
12. Meat with beans and stuffed peppers and tomatoes.

13. When someone is invited for a meal, what does he bring to the host or hostess?
14. Nothing. He may give candies to the children or offer them money.

15. What is the religion of the largest part of the population?
16. Almost two thirds of the population are moslems.

17. What are their religious holidays
18. The Greater Bairam and the Lesser Bairam.

19. Are birthdays celebrated in Albania?
20. Very seldom. Christians celebrate their Saint's Day.

21. What about the wedding anniversary, is it celebrated?
22. Few people celebrate it.

23. When do Albanians get married?
24. Usually when they finish school or have a job.

XXXXVI

PJESA E TRETË
ANALIZË GRAMATIKORE

THIRD PART
GRAMMAR ANALYSIS

USAGE OF PASSIVE VERBS

(3rd Person, Singular and Plural, continuation of Grammar Analysis, Lesson 43, paragraph 2.)

Two more features of the passive verbs remain to be dealth with. These features present no difficulty as far as form is concerned, but the content is quite different.

a. When an action is performed by a majority of individuals and it is more or less considered as a habit, instead of the active verb the 3rd person of the passive verb is used.

Examples:

Në Shqipní darka hahet vonë.
(The Albanians have supper late.)

The same statement could be construed as follows:

Në Shqipní njerzit hanë darkë vonë.
(In Albania people eat supper late.)

Letrat shkruhen me pênd ë.
(Letters are written with a pen.)

The same statement could be construed as follows:

Âsht zakon me i shkrue letrat me pênd ë.
(It is customary to write letters with a pen.)

Thohet se sivjet do të bjerë shumë shí.
(People say that this year we are going to have a lot of rain.)

Në klasë nuk píhet duhan.
(We do not smoke in the classroom.)

The same statement could be construed as follows:

Nuk âsht zakon me pí duhan në klasë.
(It is not customary to smoke in the classroom.)

Në kishë nuk flitet.
(People do not talk in church.)

The same statement could be construed as follows:

Nuk âsht zakon me folë në kishë.
(It is not customary to talk in church.)

b. When an expression denotes possibility or impossibility the 3rd person of the passive verb concerned is used. This feature of the passive verb corresponds to a certain extent to the English adjectives ending in -ble, i.e. drinkable, palatable, likable, etc.

Examples:

Gjella pa krypë nuk hahet.
(Food without salt cannot be eaten.)
(Food without salt is not eatable.)

Ky ujë nuk pihet.
(This water is not drinkable.)

Ky lum nuk kalohet.
(People cannot wade this river.)

NOUNS EXPRESSING FRACTIONS

a. Fractions are expressed as in English, with a cardinal number for the numerator and an ordinal for the denominator, except for $\frac{1}{2}$ (nji gjymës). Taking the fraction as a noun, the noun is in the feminine gender, because it refers to a part, or parts of tanësi (whole), which is a feminine noun.

Examples:

$\frac{1}{3}$	nji e treta	one third
$\frac{1}{4}$	nji e katërta	one fourth

$\frac{1}{5}$	nji e pesta	one fifth
$\frac{1}{10}$	nji e dheta	one tenth

When the numerator is larger than one, the denominator is in the definite plural.

$\frac{2}{3}$	dý të tretat	two thirds
$\frac{2}{5}$	dý të pestat	two fifths
$\frac{3}{4}$	trí të katërtat	three fourths
$\frac{3}{5}$	trí të pestat	three fifths

b. Declension--The numerator is not declined. When the fraction is used as a noun the denominator is declined regularly, following the pattern of the declension of the feminine nouns.

Examples:

Nom.	nji e treta	dý të tretat
Gen.	i, e, të nji së tretës	i, e, të dý të tretavet
Dat.	nji së tretës	dý të tretavet
Ac.	nji të tretën	dý të tretat
Abl.	prej nji së tretës	prej dý të tretavet

PJESA E PARË
USHTRIME GRAMATIKORE

FOURTH PART
GRAMMAR DRILL

1. (a.)

Zakonisht, dreka hahet n'orën 12.

Çka hahet n'orën 12: dreka apo darka?
Në ç'orë hahet dreka, zakonisht?

Uji i ndytë, në qoftë se pihet, sjell sëmundje.

Cili ujë sjell sëmundje në qoftë se pihet?
Në ç'rasë sjell sëmundje uji i ndytë?
Çka sjell uji i ndytë në qoftë se pihet?

Ambëlsinat shërbehen në fund të drekës ase të darkës.

Çka shërbehet në fund të drekës ase të darkës?
Kur shërbehen âmbëlsinat?

Pashkët nuk festohen mâ si festa zyrëtare në Shqipní.

Cilat festa nuk festohen mâ si festa zyrëtare në Shqipní?
Në cilin shtet Pashkët nuk festohen mâ si festa zyrëtare?

Tregohet se gjatë luftës shumë fëmijë janë rritë pa qumësht.

Çka tregohet?
Tregohet se në ç'kohë shumë fëmijë janë rritë pa qumësht?
Pa çka janë rritë shumë fëmijë?

(b.)

Kur bân shumë të nxehët nuk flêhet mirë.

Kur nuk flêhet mirë?
Çka ngjân kur bân të nxehët?
Qysh nuk flêhet kur bân të nxehët?

Uji i ndytë nuk pihet sepse sjell sëmundje.

Cili ujë nuk pihet?
Pse nuk pihet uji i ndytë?
Çka sjell uji i ndytë kur pihet?

Në spital nuk shkohet për vizitë çdo orë të ditës.

Ku nuk shkohet për vizitë çdo orë të ditës?
Për çka nuk shkohet në spital çdo orë të ditës?
A e dini në ç'orë të ditës shkohet në spital për vizitë?

2. (a.)

Nji e katërta e orës ka 15 minuta dhe quhet nji çerek ore.

Si quhet nji e katërta e orës?
Sa minuta ka nji e katërta e orës.

Dje bleva nji âmbëlsinë dhe hangra nji të katërtën.

Kush bleu nji âmbëlsinë dhe hangri nji të katërtën?
Sa âmbëlsina bleva dhe sa hangra?

Gati nji e treta e nxânësvet në këtë shkollë studjojnë rusisht.

Sa nxânës studjojnë rusisht në këtë shkollë?
Në cilën shkollë studjojnë rusisht gati nji e treta e nxânësvet?
Ç'gjuhë studjojnë gati nji e treta e nxânësvet?

Bleva nji automobil të rí dhe dhash nji të tretën në dorë.

Çka bleva dhe sa dhash në dorë?
Sa dhash në dorë për automobilin që bleva?

(b.)

Dje munguen dý të tretat e nxânësvet.

Sa nxânës munguen dje?
Kur munguen dý të tretat e nxânësvet?

Ky qylym mbulon trí të katërtat e dhomës.

Çka mbulon trí të katërtat e dhomës?
Sa pjesë të dhomës mbulon ky qylym?

Pothuej katër të pestat e botës janë të mbulueme me ujë.

Sa pjesë të botës janë të mbulueme me ujë?
Me çka janë të mbulueme katër të pestat e botës?

3. A ka Monterey ndonji gazetë të përditëshme?
Si quhet gazeta e përditëshme e Monterey-t?

A keni lexue ndonji gjâ mbi jetën e Lincoln-it?
Sa herë keni qenë i sëmundë në jetën tuej?

Si ju pëlqejnë vét: të fërgueme apo surbull?
A hani ndonji herë vé surbull?

Si quhet gjella e bâme me vé të fërgueme me mish?
Cila âsht gjella mâ e zakonshme në Shqipní?
Cila âsht gjella mâ e zakonshme n'Amerikë?

Pse u pëlqejnë fëmijëvet sheqernat?
A âsht mirë për dhâmbët me hangër shumë sheqerna?

A âsht Zotní Berati i krishtenë?
Ç'fé ka Zotní Berati?
A âsht ai fetár?
Sa festa fetare festohen n'Amerikë?
Kur e keni ju ditëlindjen?
A âsht 4 Korriku përvjetor?
Ç'moshë keni ju?
Në ç'moshë duhet të keni kur hŷni n'ushtrí?

PJESA E PESTË
USHTRIME PËRKËTHIMI

FIFTH PART
TRANSLATION EXERCISE

Rrethi i Elbasanit gjindet në Shqipnín e mesme. Pjesa mâ e madhe e këtij rrethi âsht e mbulueme me male të nalta dhe të pasuna me qymyr guri (coal).

Në fushën e ekonomís, përveç drithnavet, rândësi të madhe ka prodhimi i duhanit, i orizit i pambukut dhe i ullînit. Kombinati i drunit âsht fabrika mâ e madhe e këtij rrethi, kurse Cërriku, nji qytet i rí, âsht sot nji qendër e madhe e rafinerís së naftës (oil refinery).

Qyteti mâ i madh âsht Elbasani me afërsisht 30,000 banorë. Ky qytet âsht i njoftun në historín e Shqipnís si qendër kulture e arësimi (education). Qendra e qytetit âsht pazari, që ka dyqane të stilit të vjetër. Këtu rrugët janë shumë të ngushta. Shtëpít e Elbasanit janë të rrethueme me mure të nalta e me kopshte portokallash. Muret e kalâs (fortress), e ndërtueme prej Venedikasvet dhe mâ vonë prej Turqvet, kopshtet e gjâna e fushat me duhan i apin qytetit nji pamje të bukur.

Whenever possible use passive verbs throughout the following translations:

1. In Albania stores open at 8 o'clock in the morning and close one hour after sunset. During the summer they close at 12 A.M. and open again at 5 P.M.
2. In 1581 Durrës was completely destroyed by an earthquake, and it was rebuilt fifty years later.
3. When it gets cold the animals go (me u-futë) into caves and the birds go (më u-largue) to warmer places.
4. After 10 o'clock in the evening women are not seen in coffee houses, only men, generally bachelors are seen there.
5. Many European cities were destroyed by air raids, but today after seventeen years, no more destroyed houses, bridges or streets are seen.
6. Only in America people are invited for breakfast, in Albania people are invited for lunch or supper.

XXXXVI

PJESA E GJASHTË
COPË LEXIMI

SIXTH PART
READING TEXT

Proverb: Kur shkon mik lidhe pulën për kambe.

Zakonisht, Shqiptarët nuk hanë mëngjes, por pijnë vetëm kafe. Natyrisht, ka shumë njerëz që e kanë zakon me hangër mëngjes. Disa nga gjellët kryesore që hahen në mëngjes janë përsheshi me qumësht, byreku dhe vêt surbull ase të fërgueme. Shumë gjellë që hahen n'Amerikë janë të zakonshme edhe në Shqipní, por shumë janë të ndryshme.

Në Shqipní, në drekë, zyrat dhe dyqanet rrijnë mbyllë 3 orë gjatë dimnit dhe 5 orë gjatë verës; njerzit pra kanë kohë me hangër shumë dhe me pushue. Dreka e rândë âsht nji gjâ e zakonshme kudo n'Europë. Në darkë, përkundrazi, njerzit hanë pak dhe gjellë të lehta si p.sh. supë, fërgesë, sallatë, e tjera gjellë si këto.

Kur nji njerí ftohet për drekë ase për darkë nuk âsht zakon me i sjellë gjâ të zotit ase zojës së shtëpís. Vetëm fëmijëvet, po të dojë, u sjell sheqerna ase u fal të holla kur çohet me dalë.

Dý të tretat e Shqiptarëvet janë muslimanë dhe nji e treta janë të krishtenë; ndër këta disa janë katolikë dhe tjerët janë ortodoksë. Muslimanët

kanë festat e tyne fetare, p. sh. Bajramin e madh e Bajramin e Vogël; të krishtenët shqiptarë, si gjithë të krishtenët në botë, kanë si festa fetare Krishtlindjet dhe Pashkët. Të krishtenët festojnë edhe ditën e emnit; ditëlindja dhe përvjetori i martesës, zakonisht, nuk festohen në Shqipní.

Ndër katunde burrat martohen të rij, kurse ndër qytete martohen mbasi mbarojnë shkollën ase mbasi zânë punë. Vajzat martohem kur janë ende shumë të reja.

QUESTIONS - PYETJE

1. Zakonisht, kush nuk ha por pi vetëm kafe në mëngjes?
2. Çka e kanë shumë njerëz zakon me bâ në mëngjes?
3. Cilat janë disa nga gjellët kryesore që hahen në mëngjes?
4. Cilat gjellë janë të zakonshme edhe në Shqipní?
5. Në ç'vend zyrat dhe dyqanet rrijnë mbyllë në drekë trí orë gjatë dimnit dhe pesë orë gjatë verës?
6. Kur rrijnë mbyllë dyqanet në Shqipní?
7. Çka kanë kohë me bâ njerzit gjatë drekës në Shqipní?
8. Ku âsht dreka e rândë nji gjâ e zakonshme?

9. Kur hanë njerzit pak e gjellë të lehta?

10. Çfarë gjellësh hanë njerzit në darkë?

11. Kur nji njerí ftohet për drekë ase për darkë, kujt nuk âsht zakon me i sjellë gjâ?

12. Kush u sjell fëmijëvet sheqerna ase u fal të holla kur çohet me dalë?

13. Kur u fal të holla fëmijëvet, kur vjen apo kur çohet me dalë?

14. Ç'fé kanë dý të tretat e Shqiptarëvet?

15. Ç'fé kanë nji e treta e Shqiptarëvet?

16. Ndër të krishtenë sa janë katolikë e sa janë ortodoksë?

17. Si quhen dý festat kryesore të muslimanëvet?

18. Kush ka si festa fetare Krishtlindjet dhe Pashkët?

19. Kush e feston ditën e emnit?

20. A festohet ditëlindja në Shqipní?

21. Cila festë tjetër, zakonisht, nuk festohet në Shqipní?

22. Në ç'moshë martohen burrat ndër katunde?

23. Kur martohen burrat ndër qytete?

24. Në ç'moshë martohen vajzat në Shqipní?

XXXXVI

PJESA E SHTATË
DETYRË SHTËPIJE

SEVENTH PART
HOMEWORK

A. Translate the following sentences:

1. Mishi i derrit nuk hahet ndër vende muslimane.

2. Gjatë mucjit të Ramazanit (Ramadan) as nuk hahet as nuk pihet prej orës 5 të mëngjesit deri në prendim.

3. Ky ujë âsht shumë i ndytë; nuk besoj se pihet.

4. Edhe në Shqipní, si n'Amerikë, gjâja e fundit që shërbehet âsht kafja; kjo sillet me tabake.

5. Në xhamí, kur muslimanët janë tue u-falë (to pray), nuk ndigjohet kush tue folë.

B. Answer the following questions:

6. Me ç'datë e keni ditëlindjen?

7. Cilat janë dý festat fetare kryesore të të krishtenëvet?

8. Sa gazeta të përditëshme ka qyteti ku keni lé dhe si quhen?

9. Tregoni çka hani ju në mëngjes?

10. Në ç'moshë fillojnë fëmijët me shkue në shkollë?

XXXXVI

PJESA E TETË
FJALORI

EIGHTH PART
VOCABULARY

Bajram, -i	(m.)	Either of two Moslem festivals, one of which is at the end of Ramadan (the annual month of fast), while the other is 70 days later
byrek, -u byrekë, -t byreqe, -t	(m.)	a kind of pie filled with minced meat and-or vegetables
dita e emnit		saint's day (a day observed by a Christian in honor of the Saint, whose name he bears)
dy të treta dy të tretat		two thirds, $\frac{2}{3}$
fé, -ja fé, -t	(f.)	religion, faith
me festue (unë festoj)	(v.)	to celebrate
me u-festue (unë festohem)	(v.)	to be celebrated
fetár, -e fetarë	(adj. m.&f.)	religious
fërgesë, -a fërgesa, -t	(f.)	fried eggs with minced meat; a dish made with fried cheese, tomatoes and peppers
me u-ftue (unë ftohem)	(v.)	to be invited
me u-hangër (unë hahet) (unë hahem me)	(v.)	to be consumed, eaten; to argue, quarrel, dispute with

jetë, -a	(f.)	life
kos, -i	(m.)	yogurt
i krishtenë, -i të krishtenë, -t	(m.)	Christian
i, e, të krishtenë të krishtena	(adj. m.&f.)	Christian
kudo	(adv.)	everywhere, anywhere
martesë, -a martesa, -t	(f.)	marriage
me u-martue (unë martohem)	(v.)	to get married
i, e, të mbushun të mbushuna	(adj. m.&f.)	filled, stuffed, full
mish me groshë		a dish made with boiled meat and beans
moshë, -a	(f.)	age
musliman, -e muslimanë	(adj. m.&f.)	Moslem
musliman, -i muslimanë, -t	(m.)	Moslem
i, të përditëshëm e, të përditëshme	(adj. m.&f.)	daily
përshesh, -i	(m.)	soup of bread, dipped in milk or yogurt
përvjetor, -i përvjetorë, -t	(m.)	anniversary
surbull	(adj.)	soft boiled (only for eggs)

sheqerna, -t	(m. pl.)	candy
me u-shërbye (unë shërbehem)	(v.)	to be served
i, të zakonshëm e, të zakonshme	(adj. m.&f.)	usual, ordinary, customary, habitual
i zoti, të zotët	(m. def. only)	the owner, the master
i zoti i shtëpís		the master of the house

NOTES:

me zânë punë (unë zâ punë)	to get a job